HABER

Bugünkü sayımız 16 Sayfadır

5 Kuruş - Telefon: 23872 — Sene: 7 - Sayı: 2283 — 2 Haziran 1938 Perşembe — İlân işleri Tel: 20335

Hatay vaziyeti vahimleşti

Fransızlar yaralı Türkleri hastahaneye kabul etmeyecek derecede işi azıttılar

Kantonun bundan evvelki bombardımanında görülen facialardan...

Tayyareler vasıtasile kadın ve çocukların katlini protesto

Ispanya ve Çin bombardımanları dolayısile yeniden teşebbüsler yapılıyor

Cenevre, 2 (A.A.) — Çin'in Cenevre nezdindeki daimî murahhası Hoo,milletler cemiyeti umumî kâtibi Avenol'a açık Çin şehirleri üzerine japonların yaptıkları tayyare akınlarını protesto eden Çin hükûmetinin yeni bir notasını tevdi etmiştir.

Notada ezcümle şöyle denilmektedir.

"Son günler zarfında Japon tayyareleri Çin'in en kalabalık şehirlerinden biri olan kanton üzerine mütemadî akınlar yapmışlardır. Tayyareler askerî hedef teşkil etmeyen mıntakaları bom-

Devamı 12 incide

Hariciye Vekili Atatürkten direktif almak ve Başvekile mülâki olmak üzere Bu sabah geldi

Paris elçimiz Fransız Hariciye Nazırile tekrar görüştü

Hariciye Vekili Dr. Tevfik Rüştü Aras bu sabah Ankaradan şehrimize gelmiştir.

Hariciye Vekilimiz, dün akşam Anraya hareketini tehir etmiş olan Başvekil Celâl Bayara mülâki olacak ve Cumhurreisimiz Atatürke tazimlerini arzedecektir.

Hariciye Vekilimizin İstanbula gelmesi, Hataydaki son vaziyetle alâkadar görülmektedir. Hariciye vekilinin Atatürke tazimlerini arzederek Şefin direktiflerini aldıktan sonra Başvekilin refakatinde bu akşam tekrar Ankaraya dönmesi muhtemeldir.

Pariste temaslar

Paris 1 (A.A.) — Fransa Hariciye nazırı Bonnet bugün İngiltere büyük elçisile Türkiye elçisini kabul etmiştir.

Antakyada örfi idare

Antakya, 1 (Hususî) — Hatayda hâdiseler devam ediyor. Fesatçılar tarafından kışkırtılan bir çok Arap bugün tekrar Türk mahallelerine saldırmışlardır. Dört Türk öldürülmüştür. Araplardan da iki ölü vardır. Resmen

Devamı 12 incide

Çankırıda dün 14 zelzele daha oldu

Halk geceyi sokaklarda geçirdi, nüfusça zayiat yok

Çankırı, 1 (A.A.) — Dün saat 20 ye üç kala olan ilk zelzeleyi takiben bugün saat 8 e kadar 14 zelzele daha oldu. Zelzelenin şehirde uyandırdığı korkudan halk geceyi açık yerlerde geçirdi. Zelzele ufkî olduğundan kayda değer hasarat yoktur. Zelzele vilâyet dahilinde 40 yerde hissedilmiştir.

Kastamonide

Kastamonu, 1 (A.A.) — Dün saat 19 buçuktan itibaren muhtelif fasılalarla birincileri hafif ikincileri oldukça şiddetli olmak üzere dört defa yer sarsıntısı olmuştur.

Istanbulda

İstanbul, 1 (A.A.) — Bu gece biri saat 19 56 dakika 12 saniye geçe, diğeri saat 20,4 dakika 18 saniyet geçe, üçüncüsü de 21,35 dakika 50 saniye geçe olmak üzere üç zelzele kaydedilmiştir.

Bunların üçünün de ayni merkezden geldiği ve birinci ile üçüncünün oldukça şiddetli olduğu, merkez üstlerinin İstanbulun şarkında ve 390 kilometre mesafede bulunduğu tahmin edilmektedir.

Ispanya harbinin durması için

Ingiltere yakında tavassut edecekmiş

Frankocuların Valansiya istikametinde muvaffakiyetle ilerledikleri bildiriliyor

Londra, 2 (A.A.) — Bütün gazeteler heyecanlı bir şekilde İngilterenin pek yakında İspanyada iki muharip tarafa tavassut fikrini kabul ettirerek İspanya harbine nihayet vermeğe çalışacağını, diğer taraftan da Almanya ile bilhassa müstemleke talepleri hakında umumî bir itilâf akdetmeğe uğraşacağını yazmaktadırlar.

İlk noktada muvaffakıyet hasıl olması için gönüllülerin geri alınması,, ikinci noktanın tatbiki için de Südetler meselesinin sulhen ve kat'î surette halledilmesi başlıca şarttır.

Gazeteler, İngiltere hükûmetinin geçenelerde İngiliz gemilerinin maruz kaldığı hava hücumlarının tekerrür etmemesi için şiddetli teşebbüslerde bulunacağını ilâve eylemektedirler. Gazeteler, evvelki gün sabahleyin yapılan kabine toplantısında bu siyasî hareket tarzının kabul edilmiş olduğunu tasrih etmektedirler.

Ispanyada harp vaziyeti

Saragos, 1 (A.A.) — Röyter ajansı muhabirinden:

Teruel mıntakasındaki Frankist kıtaat, halihazırda Valansiyanın ilk müdafaa hattı addedilmekte olan son derece müstahkem mıntakayı aşmışlardır. Bu kıtaat, Sagpnte şehrine doğru ilerlemektedirler.

Teruelin cenubunda cumhuriyetçiler evvelisi gün zaptetmeğe muvaffak oldukları Aldeuera mevziini bugün terketmeye mecbur olmuşlardır. Franko kıtaatı Valensiya istikametinde tazyiklerine devam etmektedir.

Almanyaya bir heyetimiz gidiyor

Ticaret muahedesi yenilenecek

Ankara, 1 (A.A.) — Almanya ile yeniden bir ticaret muahedesini müzakere ve akdetmek üzere Berline haziranın son haftasında bir Türk heyetinin gönderilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu heyet hariciye kâtibi umumîsi büyük elçi Numan Menemencioğlunun riyaseti altında bulunacaktır. Heyet şimdiden istihzarata başlamıştır.

Flistinde çetecilik

Bir istasyonu yakarak kaçtılar

Kudüs, 2 (A.A.) — Silâhlı bir çete Lida-Kulüs hattında bir istasyonu yaktıktan sonra kaçmağa muvaffak olmuştur.

Hbronda yeniden iki çetenin zuhur ettiği haber verilmektedir.

Ingilterede hava müdafaası

Iki milyon gönüllü alınıyor

Londra, 2 (A.A.) Avam kamarasında hava müdafaası hakkında cereyan eden müzakereler esnasında Sir Samuel Hoare, hava hücumlarına karşı bir muhafaza teşkilâtı vucude getirmek üzere iki milyon gönüllüye ihtiyaç olduğunu ve şimdiden bir milyon kişinin bu hususta vaki olan davete icabet ettiğini bildirmiştir. Hava hücumlarına karşı a-

Devamı 12 incide

Türk - Yunan muahedesi dün mecliste tasdik edildi

Yazısı 12 incide

Gizli Plân

... ve bir casus kadın kalbi çaldılar !

Son derece meraklı

CASUSLUK ROMANI

Yazan : Gerald Kelton — Çeviren : F. K.

Cumartesi günü HABER'de okuyacaksınız

HABER
AKŞAM POSTASI
Sahibi ve Neşriyat Müdürü
Hasan Rasim Us
İDARE EVİ: Istanbul Ankara caddesi
Posta kutusu: Istanbul 214. Telgraf adresi: Istanbul HABER
Yazı işleri telefonu: 23872
İdare " " : 24370
İlân " " : 20335

ABONE ŞARTLARI

	Türkiye	Ecnebî
Senelik	1.400 Kr.	2.700 Kr.
6 aylık	750 "	1.450 "
3 aylık	400 "	800 "
1 aylık	150 "	300 "

Hâdiseler, fikirler

Son siyasî af münasebetile bazı düşünceler

Yazan: Nizamettin Nazif

Mecliste bir siyasî af projesi var. Partide, encümenlerde ve matbuatta pek müsait karşılanışından anlıyoruz ki bu projenin kanunlaşması mukadderdir. Bu münasebetle bazı düşüncelerimi yazmak istedim.

Cumhuriyet rejiminin adî cürümler için olduğu gibi siyasî cürümler için de cezayı bir terbiye ve nefsi islâh vasıtası olarak kullandığını kabul etmek lâzımdır. Saltanat idaresinin karşısında cephe aldığı ilk günden itibaren Atatürk, kurduğu devlette, siyasî cürümler için verilen ve tatbik olunan cezaların da ancak bu mânada anlaşılmaları icap ettiğini muhtelif vesilelerle izah etmiştir. Büyük Millet Meclisimizin her intihap devresinde bir çok af lâyihalarını kanunlaştırmış bulunduğunu hepimiz hatırlarız.

Bunların bir çoğunu tabiî hâdiseler gibi telâkki mümkün olsa da, Büyük Meclisimize, bilhassa ilk intihap devresinde tevdi edilmiş olan bir çok af projelerini mutlaka birer fevkalâde hâdise suretinde kabule mecburuz.

Vasıtası en kıt bir kuvvetle, o devirde, dünyanın en kudretli addedilen düşmanları karşısında harbi kabul eden Mustafa Kemal devleti, her biri bir başka yabancı tarafından tahrik edilmiş bir sürü isyanlarla içinden tahrip edilmek tehlikesine maruz bulunduğu günlerde dahi, şuurlu veya şuursuz bir surette bu silâhlı menfî hareketlere karışmış bulunanları affetmek büyüklüğünü göstermiştir.

Bu "büyüklük,, kelimesini sadece "engin bir şefkat ve merhamet,, mânasında kullanmıyorum. Çok defa dar havsalaların kabul edemiyeceği derecede geniş hudutlu olan bu aflar, ihtilâllerin klâsikleşmiş addedilen esaslarını tamamiyle inkâr eden bu aflar, yalnız bir civanmertlik değil, ayni zamanda büyük bir cesareti de göze vuruyorlardı.

Birinci meclisten çıkan afların hemen hepsi yeni devlet reisinin, şahsındaki siyasî terbiyeci hüviyetine ne derece itimadı olduğunu ve Türk milletinin seciyesini, gerek kütle halinde gerek teker teker ferd olarak ne iyi anlamış bulunduğunu izah eder.

Düşününüz bir kere:

Mudurnuda isyan, Zafranboluda karışıklık, Yozgadda bir nevi harbı dahilî, Pozantide düşman, Sımavda düşman. Mustafa Kemalin hükûmeti, Büyük Millet Meclisine bir başka isyanın ve hattâ henüz bastırılmamış, veya sönmemiş olan bir isyanın elebaşılarına af bahşeden lâyihalar sunuyor.

Evet.. İhtilâlin düşmanları Anadolunun ötesinde berisinde mefsedet üstüne mefsedet yaparlarken, ihtilâl hudutları dışında düşman bütün neşir vasıtalarını kullanarak "Ankaranın her tarafa gönderdiği seyyar mahkemelerle Karakuşî hükümler yağdırdığını, her gün sayısız vatandaş idam ettiğini,, yayarken Ankara sadece aflar, umumî aflar, af ve safh kanunları neşrederdi.

Hiyanetin, vatan düşmanlığının ihtilâlden lâyık olduğu cezayı hiç görmediği söylenemez tabiî. Fakat Kemalist ihtilâlin, ihtilâller için meşru addedilen tedhiş ve terhibe, kendisine takaddüm eden ihtilâllerle mukayese edilemiyecek derecede az baş vurduğunu, yüksek sesle söylemek, o günleri görmüş olan her vatandaşın dürüstlük borcudur. İhtilâlin bütün seyrinde Atatürk, elindeki

Nizameddin NAZIF

Devamı 4 üncüde

BU SABAH GELEN

Yabancı Gazetelerde Gördüklerimiz

Garip bir suikast

Çantada bomba patladı; bir adam öldü!

Maktul "Ukrayna hürriyet hareketi,, nin lideridir; Katil bir Rus ajanı imiş!

Amsterdamda, Lotterdam şehrinde geçen hafta bir suikast olmuş, bir adam çantasında bir bomba patlıyarak ölmüştür.

Bu esrarengiz hâdisenin tahkikatı şu neticeyi vermiştir:

Ölen adam Konovalek isminde bir binbaşıdır ve "Ukrayna hürriyet hareketi,, nin lideridir. Büyük harpte Lehistan ordusunda Rusyaya karşı çarpışmıştır.

Maktul binbaşı

Bir otelde Novak ismi ile oturmakta olan katilin asıl hüviyeti kendisini Bora isminde birisinin araması üzerine meydana çıkmıştır. Bora, binbaşının hususî kâtibi olduğunu söylemiş ve onun hakkında malûmat vermiştir.

Boranın tahmin ettiğine göre, katil Valuk isminde bir Rus olacaktır. (Amsterdamdan gelen 1 tarihli bir ajans telgrafı bu adamın bir Rus ajanı olduğunu bildirmektedir) Katil, Konavalekin samimiyetini kazanarak, yanına yaklaşmıştır. Binbaşının çantasına bazı evrak paketi diye, patlayıcı bir madde koymuş olabilir.

Vallukun Rusyaya kaçmış olacağı zannediliyor. Bununla beraber, Leh hükûmeti bütün Avrupa devletleri polislerinden suikastçının bulunması için yardım istemiştir. Birçok Alman polisi Lehistana gelerek Leh polisinin takibatına yardıma başlamıştır.

Bir kadın casus daha

Babası "Kızım macera meraklısıdır!,, diyor

Amerikada yakalanıp 4 sene hapse mahkûm olan Alman kadın casusu Yohanna Hafmandan sonra, bir kadın daha casuslukla itham edilmektedir.

"Kırmızı saçlı,, berber kadının casusluk davasının son safhası, dün tafsilâtiyle anlattığımız gibi, mühim bir casusluk teşkilâtı bulunduğunu ortaya koymuştur. Son olarak tevkif edilen diğer kadının da bu şebekeye mensup olduğu zannedilmektedir.

Mis Silviya Bradşo ismindeki bu genç kız, Amerikalıdır. Fakat çok güzel Almanca ve Fransızca konuşurmuş ve Almanlardan bir çok bildikleri varmış

İtham edildiği suç, Amerikada askerî müstahkem mevkilerin ve hava istasyonlarının resmi almaktır.

Kızın babası, bulunduğu bir beyanatta diyor ki:

"Kızım macera meraklısıdır. Şimdiye kadar bir çok memleketleri gezmiştir. Fransızcayı, Almancayı dili gibi bilir. İspanyolca da konuşur. Daha başka lisanlar da öğreniyordu.

"Fotoğraf da onun en sevdiği bir şeydri. Bilhassa orijinal manzaraları almıya bayılır.

"Alman arkadaşlarına gelince, onlarla Almancasını ilerletmek için münasebata girişmişti. O zamandan başlıyan arkadaşlıkları da şimdiye kadar devam etmiştir.

"Kızım hakkında casus diye bir şüphe beslemek sanırım ki çok mânasız ve gülünç bir hareket olur.,,

Diğer taraftan, harptenberi ortaya çıkan en büyük casusluk şebekesi ismi verilen bu casusların muhakemesinde dinlenecek şahitlerden birinin daha, Alman vapuriyle Amerikadan kaçması büyük bir heyecan uyandırmıştır. İgnatz Griebl ismindeki Almandan sonra kaçan Verner Gudenberg ismindeki diğer Almanın da, vapur Fransaya uğradığı zaman tutulması için Fransız polisine haber verilmiştir.

"Hamburg, ,vapuru yolda iken, bir İngiliz gazetesi vapurun kaptanı ile telsiz telefonla konuşmuştur. Kaptan:

— Verner Gudenberg sizin vapurda mı? suvaline:

— Evet, cevabını vermiştir.

— Fransız polisine teslim edecek misiniz? diye sorulunca, kaptanın verdiği cevap şu olmuştur:

— Fazla tafsilât veremem. Nevyorktan malûmat alın..

Hâdisenin yeni safhaları heyecanla beklenmektedir.

Sultan, balayına çıkacak!

Hintli Johor sultanı Mis Lidya Hil isminde bir varyete artisti ile nişanlandığı yazılmıştı. Hattâ, Amerikalı kızla annesinin Hindistana gittiği, orada sultanın misafiri bulundukları haber veriliyordu.

Sinkapurdan bildirildiğine göre, Sultan resmî bir tebliğ neşrederek artistle nişanlandığı hakkındaki haberleri katiyetle tekzip etmiştir.

Bununla beraber, bu tekzibe ehemmiyet verilmiyor ve Sultanın, düğünden evvel şayia çıkmamasına çalıştığı zannediliyor. Sultanın iki aya kadar İngiltereye geleceği, oradan d aAmerikaya gideceği bildiriliyor. Bu habere göre, sultanın bu seyahati balayı seyahati olacaktır.

Şapkasız gezmek ayıpmış!

Alman şapka fabrikatörleri telâşta

Almanyada erkeklerin şapkasız gezmesi ayıp sayılmaya başlanmıştır. Bu hususta şiddetli propaganda yapılmakta ve kadınlar, şapkasız erkeklerle sokağa çıkmamaya teşvik edilmektedir.

Bunun sebebi, Almanyada şapka sanayiinin gün geçtikçe iflâsa doğru gitmesidir. Şapkasız gezmek öyle taammüm etmiştir ki kimse şapka giymez olmuştur. Bugün şapka satışını tekrar canlandırmak için erkekler şapka giymeye teşvik olunuyor.

Şapka lehinde yapılan propaganda da şapkasız gezmenin "sıhhate muzır,, şıklığa aykırı ve iptidaî,, olduğu söyleniyor. Bu propagandayı Alman şapka fabrikatörleri yaptırmaktadır.

—o—

Kadın şapkalarında bir tuhaflık!

Bu sene hiç görülmemiş bir şapka modası çıkmış!

Kadın şapkalarında yapılacak tuhaflık kalmadığı zannedilen bir anda sivri akıllının hatırına yeni bir tuhaflık gelmiş olacak:

Şapkanın tepesini deliyorlar, oradan bir tutam saç çıkarıyorlar. Bu suretle şapkanın üstünde, şimdiye kadar olduğu gibi, tüy dalgalanacak yerde, kadının kendi saçı dalgalanıyor.

Ras gele

Zenginin malı

ZENGİNİN malı züğürdün çenesini yorar. Bugün de biz ayni yolu tutalım. Bahsedeceğimiz zengin dünyanın hiçbir zenginine benzemiyor gibi geldi bana. Düşününüz bu dünyada her Allahın günü hükûmetine 1800 Türk lirası vergi ödemek mecburiyetinde bulunan bahtiyarlar da mevcutmuş. Japonyanın en zengin ailesi sayılan Mutsui'lerin reisi ölünce, oğluna kalan servet, menkul ve gayrimenkul 200 milyon İngiliz lirasıymış. Bunu bizim paramıza çevirirseniz elde edeceğiniz rakamı okumakta sıkıntı çekmeseniz bile, heybeti karşısında dilinizin tutulması, başınızın dönmesi muhtemeldir:

126,000,000,000

İşte zavallı Mutsui ailesinin hükûmete ödemek mecburiyetinde bulunduğu vergi bu rakamın vergisidir. Günlere taksim edilince 1800 Türk lirası tutan bir vergi. Size bunun yalnız bir aylık rakamını teklif etseler kabul etmez misiniz? Ben eminim ki bu miktarı birbankaya koyduğunuz zaman ayda elinize geçecek asgarî 200 Türk lirasile geçinip gidersiniz. Hiçbir şey değil, 126 milyar liranın bir araya ve hele bir ele nasıl toplanabildiğine bir türlü akıl ermiyor.

Yalnız musahhihe değil

ULUS refikimiz ilân ediyor:

"İki musahhihe ihtiyacımız var. Lise mezunu olanlar arasında imtihan yapılarak seçilecek bu musahhihlere ayda yüz lira verilecek ve ecnebî dili bilenler tercih olunacaktır.,,

Refikimizin bu ilânını muhtevi sayfayı çevirdim. Gözüme, Ankarada resimlerini teşhir eden bir Bulgar sanatkârından bâhis yazı ilişti. İlk satırı şöyle:

"Bulgar meslektaşımız ve komşumuz ressam Bay İvanof Halkevinde bir resim sergisi açtı.,,

Doğrusunu söylemek lâzımgelirse refikimizin yalnız musahhihe değil muharrire de ihtiyacı var. Musahhih bu cümlenin hangi yanlışını düzeltsin!

Sabah gazeteleri ne diyorlar?

KURUN

Umumî af

Yüz elliliklerle İstiklâl mahkemeleri ve hususî heyetler tarafından mahkûm edilenlerin affı dolayısiyle Asım Us şöyle yazıyor:

"On beşinci yaşına basmak üzere bulunan Cumhuriyet Rejimi bu tarzdaki bir umumı af ile dahile olduğu kadar, harice karşı da şöyle demek istiyor.

— Bugün dünyanın hemen her tarafından rejim buhranlarından bahsedilen bir devirde yaşıyoruz. En ileri ve en kuvvetli sayılan memleketlerin hapishanelerine bakılsın. Buraları baştanbaşa siyasî mahkûmlar ile doludur. Hattâ bazı memleketlerin hapishaneleri siyasî mahkûmları alamadığı için mahkûmlar ve şüpheliler için hususî kamplar kurulmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti böyle siyasî buhranlar içinde çarpınan dünya içerisinde bir tek müstesna olduğunu göstermek için sayıları artık pek mahdut olan siyasî suçlularını da affediyor. Cumhuriyetin on beşinci yıldönümü bayramına onların da iştirak etmelerine imkân vermek isteyor.,,

Demek isteyoruz ki buğün ilân edilmek üzere hazırlanan umumî af kanunu dahilde ve hariçte elde edilen muzaffariyetlerin ve muvaffakıyetlerin mesut bir neticesidir. Yüzelliliklerle İstiklâl mahkemeleri ve hususî heyetler mahkûmlarına şamil olacak derecede geniş bir umumî af Cumhuriyetin Rejiminin kuvvetine ve istikrarına olan itimadının en canlı bir ifadesidir.,,

TAN

Mekteplerdeki dejenereler

İzmirdeki son hâdise dolayısiyle, mekteplerde disiplin meselesinin kat'î şekilde halledilmesi lâzımgeldiği, maarif sisteminin bozukluğu yolunda fikirler ortaya atılıyor. M. Zekeriyanın mütaleası ise şu şekildedir:

"Böyle umumî hükümler vermek kolaydır. Fakat hâdiseleri soğukkanlılıkla tetkik etmek, hastalığı teşhis etmek ve tedavisini ona göre tavsiye etmek daha doğru olur fikrindeyiz. Fevrî hareketler daima yanlış neticelere sürükler. Evde kabahatinden dolayı çocuğu döydüğümüz zaman hiç birşeyi halletmediğimizi artık kabul etmek devrindeyiz.

Mektep, cemiyetin küçük bir örneğidir. Cemiyet içinde görülen bütün hâdiseler küçük mikyasta mektepte de görünür. Mektep hayattan uzak mücerret bir müessese değildir. Orada okuyan çocuklarımızdır ve bu cemiyetin evlâtlarıdır.

Cemiyet içinde dejenereler, hastalar, ahlâksızlar, hattâ katiller olduğu gibi, mektep içinde de bunların küçük nümuneleri mevcut olabilir.

Böyle olduğu içindir ki, terbiye meselelerine büyük ehemmiyet veren memleketlerde bu dejenere, hasta ve geri çocuklar diğerlerinden ayrılır.

Ayrı bir müessesede ayrı bir terbiye sistemine tâbi tutulur. Bu tasfiye işi için sureti mahsusada muayene ve imtihan usulleri icat edilmiştir. Bütün talebeler sıkı bir süzgeçten geçirilir,. Çocuklar kuvvetlerine, zaaflarına melekelerine göre ayrı müesseselerde okutulur.

Bizde şimdilik buna imkân yoktur. Çocuklarımızın henüz dörtte birine tahsil imkânı verebildiğimiz bir devirde bu tasfiyeye kalkışmak bir nevi lüks iş sayılabilir.

Bunu yapamadıkça da dejenere çocukların da sınıflarda bulunmasına mâni olmaya imkân yoktur. Dejenereleri ıslah için disiplin kâfi değildir.

Bu, tamamen ayrı ve ilmî bir davadır. Ve bu dava halledilinceye kadar bu hastalığın tedavisine imkân yoktur. ıMekteplerimizi, maarif sistemimizi disiplinsizliği mesul görmek kolaydır, fakat bu yol bizi hastalığın teşhisine doğru götüren yol değildir.

İşi daha esasından ve daha kökünden tetkik etmek lâzımdır. Birkaç dejenerenin müteredddi hareketini bütün talebeye ve bütün maarife teşmil etmek doğru değildir.'"

Çan - Kay - Şek aslen Slovenmiş

Çekoslovakyalı bir tarihçinin iddia ettiğine göre, Çin mareşali Çan Kay Şek İslâv aslındandır..

Tarihçi, bir manastırda araştırma yaparken, yüzlerce sene evveline aid vesikalar bulmuştur. Bunlardan birinde, Çkayşek isminde bir Slovenin on yedinci asırda, misyoner olarak, Çine gittiği yazılmaktadır. Çkayşek orada Konfeçyus dinine geçmiş ve Çin imparatorunun baş müşaviri olmuştur.

Çkayşek isminin sonra Çan Kay Şek olduğu ve bugünkü mareşalin de bu adamın torunlarından biri bulunduğu zannedilmektedir.

Hayata dair

Bir kariimizin temennisi

KARİLERİMİZDEN bir zat: "Son zamanlarda türkçeye bir hayli kitab tercüme edildi; bu arada bari Abdülhak Hâmid'in eserleri de tercüme edilsin, biz de anlıyalım,, diye bir mektup göndermiş. Evet, gençler dünün şairlerini okuyup anlıyamıyor; fakat onlara mütemadiyen de tekrar ediliyor: "Onları okumanız lâzımdır, çünkü çok güzel, çok büyük sözler söylemişlerdir.,, O halde genç olduğunu zannettiğim kariimizin hakkı var: Hâmid'in, Süleyman Nazif'in, daha birkaç muharrir ve şairin yazıları bu günkü dilimize tercüme edilsin!...

Biliyorum: "Hiç şiir tercüme edilir mi? onun manası ile şekli biribirinden ayrı değildir.,, diyeceksiniz. Siz de haksız değilsiniz. Fakat meselâ Hâmid'in eseri yalnız "şiir,, midir? Dram mı desem? trajedi mi desem? Hani *Eşber* gibi, *Yudis* gibi, *Tarık* gibi tiyatro için yazılmış kitabları da var; kimi manzum, kimi mensur. İşte onlar tercüme edilebilir. *Kalem* mecmuası *Tezer*'i böyle tercüme ediyordu. Pek şirin bir şey olmuştu; o kariimize tavsiye ederim.

İtiraf edeyim ki *Finten*'in, *İlhan*'ın bugünkü dilimize çevrilmesini isterken niyetim pek de saf değil. O işe sevineceğim, sevineceğim ama Abdülhak Hâmid'in yarattığı güzellikler artık gençler tarafından da anlaşılacak diye değil. Hele o "güzellikler" söz kalabalığından bir süzülsün, çıplak olarak bir meydana çıksın; o zaman pek büyük bir şey olmadıklarını en inatçılarımızın bile tasdik edeceklerini sanıyorum. Harikulâdeliklerinin manada değil, şekilde olduğunu iddiaya da imkân yoktur: *"Ve lâkin peder, ah! lâkin peder, — O gün hep pederler bana ta'neder,,* gibi, veya: *"Hasmım mı? — Muhakkak - u müsellem,,* gibi mısralar söyliyebilen bir şairin, şekle kıymet verir bir sanatkâr olmadığı "muhakkak ve müsellem,, dir.

Divan şairlerine dokunmaya gelmez, onların mısralarında bir tek kelimenin yeri değiştirilince çoğu zaman bütün büyü bozuluverir. Zaten kendilerinin de yeni yeni fikirler getirdiklerini, insan kalbini şerhe kalkıştıklarını iddia ettikleri yoktur. Onları ya yazdıkları gibi okursunuz, yahut hiç okumazsınız. Fakat Tanzimat'tanberi gelmiş şairlerimiz şiirimize birtakım fikirler getirdiklerini iddia ederler, hoş şekiller yaratmaktan başka gayeleri olduğunu söylerler. Onların eserlerini tercüme edelim: bakalım ne kalıyor?...

"Niyetim pek saf değil,, dedim ama gönlümde *saflık* olduğunu görüyorsunuz. Hâmid'in, Ziya Paşa'nın, Cenab Şehabeddin'in, Süleyman Nazif'in şiirlerini, nesirlerini bugünkü halleri ile beğenenlerin, o eserleri yeni dilimize tercüme edildikten sonra beğenmiyeceklerini, onların büyük bir kıymeti bulunmadığını itirafa mecbur olacaklarını sanıyorum. O da bir hayal! O şairlerin büyük, değerli adamlar olduklarına iman etmişler, bu hükmü ezbere kabul etmişler, ötekine berikine de zorla inandırmağa çalışıyorlar. O eserler tercüme edildikten sonra da, görürsünüz, yine o imanları sarsılmaz, *Finten* ile Shakespeare dramları arasında fark görmemekte yine devam ederler.

Nurullah ATAÇ

Maarif Vekili

Şark vilâyetlerinde seyahate çıkıyor

Ankara, 1 (Hususi) — Maarif vekili bu ayın ortalarına doğru şark vilâyetlerimizde bir tetkik seyahatine çıkacaktır.

Bu arada Diyarbakır, Elâzığ, Van ve Erzuruma uğraması muhtemeldir. Refakatinde vekâlet ileri gelenlerinden bir heyet bulunacak, Vanda kurulacak Üniversite hakkında tetkiklerde bulunacaktır.

Van üniversitesi hakkındaki hazırlıklara devam olunmaktadır.

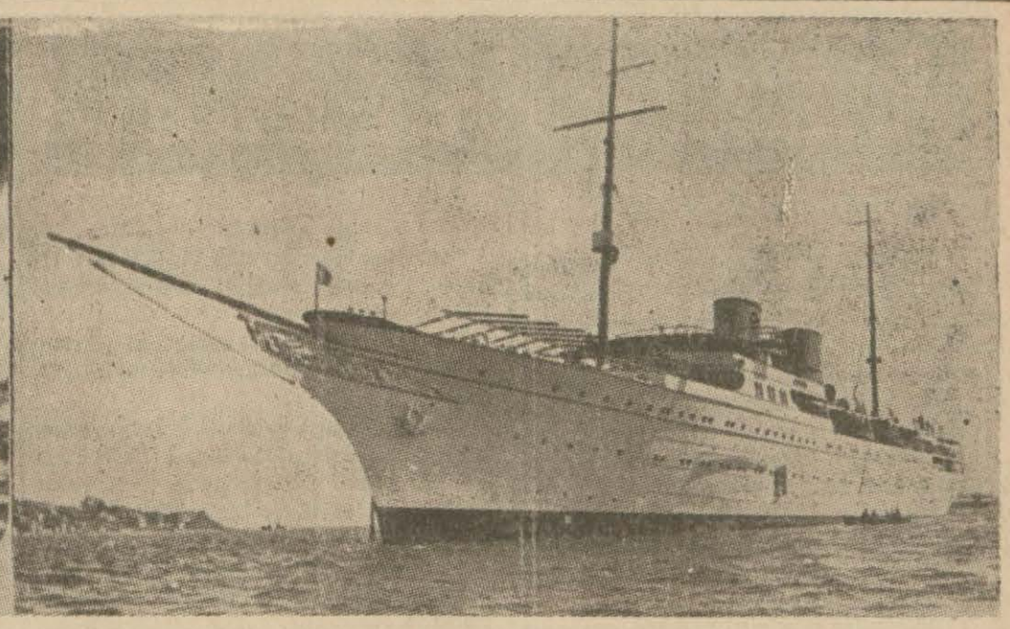

fotoğrafla HABER

Cumhurreisliğimiz için satın alınan Savarona yatının dün geldiğini haber vermiştik. Cumhurreisi Atatürk dün saat 15 de yanlarında başvekil Celâl Bayar,, Kâtibi umumî Hasan Rıza, seryaverleri Celâl, bazı mebuslar ve Muhiddin Üstündağ bulunduğu halde yatı tetkik etmişlerdir. Savarona, bilâhare limanımıza gelerek Dolmabahçe önünde demirlemiştir. Resimlerimizde Ulu Şefin Floryada Başvekil tarafından karşılanışı ve yat görülmektedir.

ŞEHİRDE VE MEMLEKETTE

Tramvay ve Tünel şirketleri de bu yıl içinde alınacak

Hükûmet tarafından satın alınan elektrik şirketi dünden itibaren Nafia Vekâletine bağlı bir Umum müdürlük halinde idare edilmeğe başlanmıştır.

Nafia vekâleti tarafından şirket memurlarına yapılan bir tamimde yeni vaziyet izah edilmiş, memurların yeni vaziyet içindeki mesaileri hakkında bazı temenniler izhar olunmuş, Türk gençlerinin ve teknisiyenlerinin yeni işletmeyi daha mükemmel bir varlık halinde idame edecekleri hakkındaki kanaat tesbit edilmiştir.

Elektrik şirketi memurları bu tamimi bir teşci nişanesi olarak sevinçle karşılamışlardır.

Nafia vekâleti şirket kadrolarında en ufak bir değişiklik yapmamış, her kes eski vazifelerinde maaşlarile ipka edilmiştir. Yalnız mütehassıs olmıyan bazı ecnebîlerin vazifelerine nihayet verilmiştir.

Mevsuk bir yerden aldığımız malûmata göre hükûmetle, elektrik, tramvay ve tünel şirketlerinin müşterek sermayedarları arasında hasıl olan mutabakata göre tramvay ve tünel şirketleri de bu sene içinde satın almacaktır.

Hükmet evvelâ tünel şirketini satın alacaktır. Bu hususta müzakerelere Eylûl ayı içinde başlanması kararlaştırılmıştır. Eylûlde Belçikadan gelecek murahhaslarla Ankarada son ve kat'î müzakereler yapılarak satış mukavelesi imzalanacaktır. O zamana kadar muhtelit bir heyet tünel şirketinin hesaplarını tesbit ile meşgul olacaktır.

Tünel şirketinden sonra gene verilen karara göre ikinciteşrin içinde tramvay şirketinin satın alınması işi bitirilecektir. Bu suretle 1939 senesine kadar bu iki şirket te hükmet eline geçmiş olacaktır.

Radyo makinelerinin senelik taksitleri

Geçen sene neşrolunan telsiz kanunu mucibince radyo makinelerinden alınması icap eden senelik taksitlerin ikincisinin müddeti de dünden itibaren girmiştir. Fakat dün akşama kadar İstanbulda bir tek kişinin bile radyosunun ücretini vermediği anlaşılmaktadır. Esasen postahanelere bütün tehacümün ayın son günlerinde vaki olacağı bilinmektedir.

Taksitlerini bu ay zarfında veremiyen radyo aboneleri yüzde yirmi miktarda cezasını ilâve ederek, yani on lira yerine on iki lira olarak Temmuz ayı zarfında da makinelerinin senelik ücretini verebileceklerdir. Temmuz sonuna kadar ücretini ödememiş olanlara, posta idaresi tarafından Temmuzun son günü gönderilecek bir mektupla, devlete karşı olan borçlarını ödemeğe davet edilecek ve on beş günlük bir mühlet verilecektir.

Bu on beş günlük mühlet te Ağustosun ortasında bitecek ve o güne kadar cezalı olarak senelik radyo ücretini ödemiyenler mahkemeye tevdi edilecektir.

Bomonti fabrikası işçilerine ikramiye

İmtiyaz müddeti nihayete ermiş olan Bomonti - Nektar Türk Bira fabrikaları şirketi tasfiye haline girdiğinden şirketin fabrikasında çalışan işçilerin vazifelerine nihayet verilmek mecburiyeti hasıl olmuşutur. İş Dairesi vazifeleri nihayet bulan bu işçilere bir ikramiye verilmesi için Bomonti Şirketi nezdinde teşebbüslerde bulunmuş ve işçilere üç bin beş yüz liralık bir ikramiye tevzi edilmiştir.

Hapishane binasının yıkılması

Buğün ihale ediliyor

Bundan iki ay kadar evvel, yıkılması için fahiş bir fiyat istendiğinden ihalesi geri bırakılan İstanbul hapisane binasını teşkil eden eski Tomruk daireleri binası bugün tekrar ihale edilecektir.

Hapisane binasının yıkılması için istenilen fiatın pek yüksek oluşu sebebi Eminönü meydanı ve şehrin diğer yerlerinde yapılan istimlâklar dolayısiyle yıkıcılıkla meşgul olanların çok işleri bulunması olarak görülmüş ve bu sebeple binanın yıkılması işinden sarfınazar edilmişti. Fakat bir taraftan da İstanbul adliye sarayının bir an evvel inşası Adliye Vekâletince arzu edilmekte olduğundan bugün tekrar bir ihale yapılacaktır.

Adliye sarayının inşası için hapisanenin yıkılması işi arsanın bir kısmının açılmasını temin edecektir. Bundan maada yıkılması icap eden bir çok bina ve dükkânlar vardır ki bunlar da ayrıca ihale edilecektir.

Bugünkü ihaleden müsbet netice alındığı takdirde hapisane binasının yıkılmasına ay ortasında başlanacaktır. Yıkılma işinin üç aydan evvel ikmal edilemiyeceği muhakkak görülmektedir. Bu müddet zarfında, diğer binalar da yıkılacaktır.

Plâka ücretlerinin temmuza kadar kaldırılması bekleniyor

İstanbul belediyesi tarafından motörlü vasıtalardaki plâka ücretlerinin kaldırılması kararlaştırılmış ve bu hususta Dahiliye Vekâletine bir şekil bildirilmişti. Belediyenin bu teklifine göre yüksekliği ve nisbetsizliği, lüzumsuzluğu üzerinde senelerden beri şikâyetler yapılan plâka ücretleri tamamen kaldırılacak, bunun yerine benzin fiyatı üzerine şişe başına 7,5 kuruş zamolunacaktır.

Hükûmet belediyenin bu teklifini esas itibariyle doğru ve muvafık bulmuştur. Çünkü bu suretle, motörlü vasıtaların memlekette taammümüne hayli mâni olan bir vaziyet bertaraf edilecek, hem de belediye vaaridatı daha sağlam bir şekilde temin olunacaktır. Yalnız plâka ücretlerine mukabil benzinin şişesinden 7,5 kuruş almak noktası itirazı mucip olmuştur.

Hükûmet, bilhassa memlekette motörlü vasıtaları çoğaltmak için benzin ve emsali maddeleri, ucuzlatmağa çalışmaktadır. Bir taraftan bu pernsip üzerinde çalışırken, İstanbul gibi motörlü vasıtaları en kesif olan bir yerde benzini bu suretle pahalılaştırmak muvafık görülmüyor. Bu itibarla Dahiliye Vekâleti belediyenin plâka varidatını kaybetmemesini de düşünerek benzine yapılacak zammın mutedil bir derecede olmasına karar vermiştir. Bu miktarı tesbit etmek üzere seçilen heyet kararını bugünlerde verecek ve bu ay içinde belediyenin teklifine cevap verilecektir.

Tonton amca mühendis

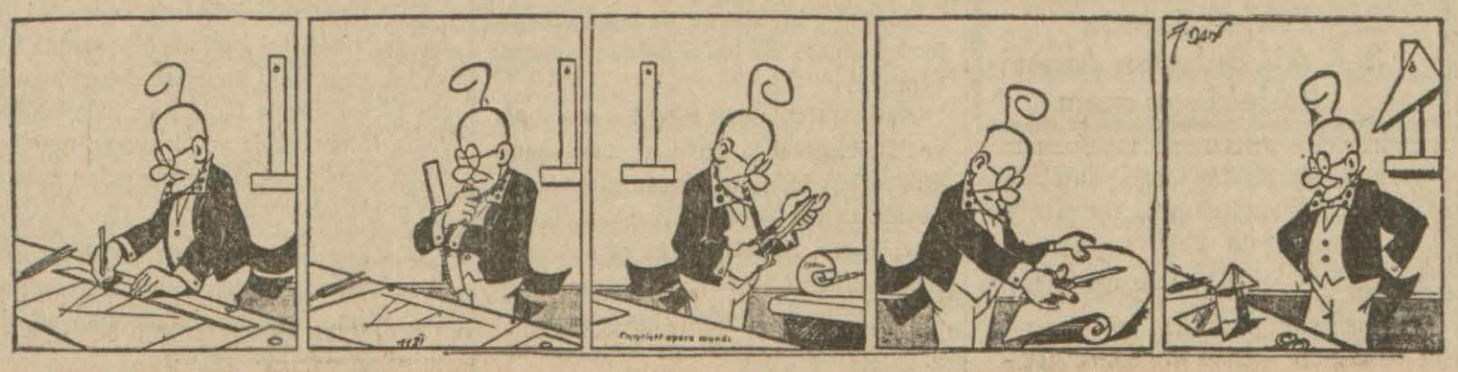

Haber'den Tarihe

Sokulmayın kamçılarım!

Son asır tarih kaynaklarımız arasında "Ceridei Mehakimi Adlie,, koleksiyonu çok zengin bir hazinedir.

Bu meslek mecmuasının sayfaları arasında tarihî bir davanın zabıt suretlerini okurken küçük zabıta vakaları da gözümden kaçmadı. Bu arada 93 bozgununa ait şayanı dikkat bir mesele gördüm. Büyük bir felâket ile biten bu harp içinde İstanbula kesif bir muhacir akını olmuş. Şehrin nüfusu yatacak yeri ve yiyeceği olmıyan muhacirlerle birdenbire artınca bir yiyecek buhranı olmuş, ızdırabat ve asayişten de eser kalmamış. Öyle ki, "Ceridei Mehakim,,in zabıta vakalarına ait kayıtları arasında Beyazıt, Fatih, Aksaray gibi şehrin göbeği sayılan semtlerde muhcirlerden mürekkep on beşer yirmişer kişilik çetelerin teşekkül ettiğini görüyoruz.

Burada tebarüz ettirmek istediğim mesele, İstanbulun o yıllar içinde geçirdiği buhrandır: Acz içinde bulunan Abdülhamit hükûmeti bu on binlerce muhaciri besliyememiştir, muhacirlerin içinde zenginler, eşya almadan fakat paralı çıkmışlar, İstanbulda, Edirnede, Bursada harp sonuna kadar oturmuşlar, hattâ bir kısmı bu şehirlerde yerleşmiş, kalmıştır. Fakat fakir halk iş aramış bulamamış, hükûmeti de acz içinde görünce, İstanbulun göbeğinde küçük çeteler teşekkül edivermiştir.

Benim ana tarafım da 93 muhacirlerindendir. Evimizde "bozgun,, hatıralarını bütün acılığı ile sık sık dinlerim. Rumeli ayanları, beyleri, İstanbulda, bakkallık,, kahvecilik ile çoluk çocuklarını beslemeğe çalışmış, yetişmiş oğullarını da arabacılık yapmşlardır. Fakat iş buhranı çok büyük olmuştur. İstanbul belediyesi tarihinde "bozgun,, yılları başlı başına bir fasıl teşkil eder. Bugün şöyle bir işaret yaparak geçmek istediğim bu mevzuun kıymetli bir vesikası da Muallim Nacinin nefis bir yazısıdır. "Sokulmayın kamçılarım!,, başlığı ile çıkan bu yazıyı merhum Nacinin "mektuplarım,, adındaki eserinden kısmen naklediyorum:

"Sokulmayın kamçılarım! Bunu kim söylüyor bilir misiniz? On üç, on dört yaşında tahmin olunur serbâz, çalışkan bir muhacir çocuğu! Kaç kişiye karşı söylüyor? Otuz kadar Yahudiye! Hem "sokulmayın kamçılarım!,, diyor, hem de elindeki kamçıyı müthiş bir surette sallıyor!

Bu nevreside kahraman ekseriya Mahmutpaşa başında cevelan eyler. Bir arabası vardır. Anınla yük taşır. Para kazanır. Ailesine yardım eder. Geçen gün birkaç yahudi yüklerini bizim muhacirin arabasına yükletmek isterler. Pazarlığa girişilir. Her kaça ise tarafeyn razı olur. Bir de çocuk eşyayı yükledip de tamam yola revan olacağı zaman yahudiler karardan cayarak yükleri arabadan indirmeğe kalkışmazlar mı? Üç dönrt yahudi birden arabaya doğru bir hücum gösterirler. Çocuk bu haksızlığa karşı serlevhamız olan sözü söyliyerek kamçısına biraz hareket verir. Yahudiler dikiş tutturamayıp yüz döndürürler. Nerede imişler?.. Derhal bir çok yahudi toplanır. Çocuk bu defa kamçısını dehşetlice sallamağa başlar. Arabacı bir eliyle kamçıyı salladığı halde diğer eliyle de hayva-

Reşat Ekrem KOÇU

(Lûtfen sayfayı çeviriniz)

Küçük Haberler

İÇ—

* Tiyatro, gazino gibi umumî yerlerde çalgı çalanların, kendi cemiyetlerine müracaat ederek ehliyetname almaları icap etmektedir. Ehliyetnamesiz olanların çalış masına müsaade edilmiyecektir.

* Sirkeci garının etrafının açılması için eczane ile polis mevkii boşaltılmıştır. Yal nız, lokanta kiracısı ile anlaşılamamış, iş mahkemeye intikal etmiştir.

* Maarif vekâletinde bir espekterlik bürosu kurulmasına karar verilmiştir. Büro ilk tedrisat espekterleri arasında yeni kad rolar ıtesbit edecektir..

* İlkokullar dün tatil edilmiş, son sınıf imtihanları başlamıştır. İmtihanlar ayın on beşine kadar devam edecektir.

* Kira ile tutulan ortaokul binalarından, elverişli olmıyanların tasfiyesine karar verilmiştir. Tutulacak yeni binalar için tetkikat yapılmaktadır.

* Öğretmen okullarından bu sene, geçen yıllara nisbetle fazla olarak, 800 talebe mezun olacaktır. Bunların iki yüzü İstanbul kız ve erkek öğretmen okulu mezunlarıdır.

* Haliç tersanesinde tamir edilmek üzere gelen Rumen denizaltı ve ganbotu dün havuzdan çıkarak, memleketlerine dönmüşlerdir.

* Raptiye imalâtının arttığı görülmektedir. BBu seneki imalât 5 milyon fazlası ile 30 milyona çıkmıştır.

* Belediye tarafından yıkılan tehlikeli binaların enkazının sahiplerine iadesi ve onlardan yıkma parasının alınması kararlaştırılmıştır.

* Türkofis turizm şubesi müdürlüğüne eski matbuat umum müdürü Vedat Nedim tayin edilmiştir.

* Resmî dairelerde elektrik tenviratının tahdidine dair hazırlanan bir lâyihaya göre bazı yüksek makam oda ve salonlarından maada diğer dairelerde avizeli tenvirat kaldırılacaktır. 8 metre murabbaına 100 volt hesabı ile sütun üzerinde lâmba veya ışığı dağıtıcı tertibat konulacaktır.

* Avusturyalı profesörlerin memleketimize getirilmesi için müzakereler devam etmektedir. Viyana üniversitesi profesörlerinden radyo ilmi mütehassısı Sgaditzer' in İstanbul üniversitesine getirilmesi kararlaştırılmıştır.

* Üniversitede eleme imtihanları dün bitmiştir. Neticeler haziranın onundan sonra bildirilecektir.

* Şilepçilik şirketinin "Bakır„ ve "Krom„ şilepleri Zonguldaktan limanımıza kömür taşımaktadır. Bundan sonraki seferlerini Marsilyaya yapacaklardır.

* Haliçteki havuzların esaslı surette tamir edilmesine Denizbank tarafından karar verilmiştir.

* Bankalar caddesindeki Okçumusa camii tamir edilerek önündeki duvar açılmıştır. Dahili eksikleri de tamamlanmaktadır.

* Yolova araba vapurları 11 hazirandan itibaren işlemeğe başlıyacaktır.

* İzinli olarak Avrupada bulunan İsveçin Ankara sefiri Baron Erik Gyllinstirma şehrimize dönmüş, Ankaraya gitmiştir.

* Şarkta kurulmasına karar verilen şeker fabrikası hazırlıklarına başlanmıştır. Fabrika Erzurum, Erzincan veya Hasankalede kurulacaktır.

* Merkez Rıhtım hanında çalışan kılavuzluk teşkilâtı denizyolları binasına taşınmağa başlamıştır. Merkez rıhtım hanına Denizbanka bağlı müesseseler gelecek tir.

* Yol projesi için 938 yılında 200 bin, 939 yılında 300 bin lira bütçeye konacak, iki sene sonra da yarım milyon liralık bir proje hazırlanarak tatbik edilecektir. Bu suretle İstanbul yolları ıslah edilmiş olacaktır.

* Uşak halkevinin resim sergisi merasimle açılmıştır. Sergide bir çok eserler teşhir edilmiş ve çok takdir olunmuştur. Sergi bir hafta açık kalacaktır.

DIŞARDA:

* İtalyan kabinesi dün Musolininin riyaseti altında toplanarak idarî meseleri tetkik etmiştir.

* İtalya faşist partisi eski genel sekreteri Farinaci devlet bakanlığına tayin edilmiştir.

* Sovyet Rusyada şimal denizyolları idaresi memurlarından otuz kişinin idam edildiğine dair hariçte çıkan rivayetler hilâfına olarak böyle bir şeyin vukuunu Moskovada kimse işitmemiştir.

* Arjantin reisicumhuru general Yusto Romaya gelmiştir. Pazartesi gününe kadar Romada kalacaktır.

* Dün Vaşingtonda Meksika büyük elçiliğinde Meksika ile Litvanya arasında bir dostluk muahedesi imzalanmıştır. Bu suretle bu iki memleket ilk defa olarak aralarında diplomatik münasebetler tesis eylemiş bulunmaktadırlar.

* Avusturya genel valiyisi ve Rayh komiseri Bürkel ile Almanya dahiliye nazırı Frik, dün Avusturyanın yeni idarî taksimatının teferrüatını tesbit etmişlerdir. Bundan böyle 'federal eyalet„ yerine "gau„ ismini taşıyacak olan Avusturya vilâyetlerinin adedi dokuzdan yediye indirilmiştir.

* Polonya harbiye nazırı general Kaspyiski dün akşam Polonyayı resmen ziyaret etmekte olan Romanya genel kurmay başkanı general Jonede şerefine büyük bir ziyafet vermiştir .

* İngiliz başvekili Çemberlayn Avam kamarasındaki beyanatında muharebe zamanına ait olmak üzere askerlik hizmeti hakkında katî bir plân hazırlanmadığını ve maamafih harp takdirinde askerlik hizmetinin mecburiyeti hakkında bir proje mevcut olduğunu söylemiştir.

* Viyanada resmî mahfillerin bildirdiğine göre eski başvekil Şuşnig, Belvederden çıkarılmıştır. Halen daha basit bir ikametgâhta, hususî bir apartımanda oturmaktadır.

* Göringin bir emirnamesi, üniformalı askerlerin Hitler, teftişlerde bulunduğu sırada veya bu askerler vazife başında bulundukları esnada Hitlerin fotoğrafisini almalarını menetmektedir.

* Romanya maliye nezareti dün sabah orduyu techiz için bir dahilî istikraza karar vermiş ve tahvillerini piyasaya arzetmiştir. İki milyar 50 milyon leylik bir meblağ hemen satılmıştır. Bu istikraza ait hazine bonoları yüzde 4 buçuk faiz getirmektedir. İstikraz, 1940-43 malî seneleri millî müdafaa bütçesinden ödenecektir.

Tedavüle çıkarılan yeni paralar

Ankara, 1 (A.A.) — T. C. M. Bankasından:

Bankamızın 15 ikinciteşrin 937 tarihinden itibaren tedricen tedavüle çıkarmıya başladığı yeni harfli banknotlardan 1 haziran 938 tarihine kadar:

Beş liralıklardan 25.475.010, on liralıklardan 2.999.780, elli liralıklardan 7.514.300, yüz liralıklardan 15.435.000 ki ceman, elli bir milyon 424 bin 90 lira tedavüle çıkarılmış ve mukabilinde eski harfli banknotlardan ayni miktar yani 51 milyon 424 bin 90 lira tedavülden kaldırılmıştır.

Yeni neşriyat

Gençlik gazetesi

Gençliğin fikir, siyasî düşünüş ve sanat kıymetini aydınlayacak şekilde 2 inci sayısı çıkmıştır. Fiyatı beş kuruştur.

Çok ucuz fiyatla satılık köşk

Kuzguncuk Nakkaş tepesinde yirmi beşinci ilkokul karşısındaki 27 numaralı nezareti fevkalâdeyi havi çamlıklı ve bol yemiş ağaçları bulunan köşk yazlık veya yazlı kışlı olarak kiralıktır. Görmek istiyenler içindeki sahiplerine müracaat etsinler.

Alemdar Sineması
Hergün iki film
1 — Korkusuz Kaptan
2 — Parisli Şantöz
3 — Ali Babanın Amerikadaki son maçı

Üç aylık maaşlarda

Evvelce fazla kesilen vergiler iade ediliyor

Muvazene vergisi kanununda yapılan son tadilât üzerine, peşin maaş alan devlet memurları Haziran maaşlarını daha evvelkilere nisbetle yüzde iki nisbetinde fazla miktarda almışlardır.

Fakat mütekaitlerle dul ve yetimlerin üç aylık maaşlarını kıran Emlâk bankası kanunda yapılan bu tadilâtla garip bir vaziyete düşmüştür.

Maliye şubelerinden maaş alan mütekaitlerle dul ve yetimler Haziran, Temmuz ve Ağustos üç aylık maaşlarını peşin olarak alırlarken bankadan maaş alanlar Eylûl, ilkteşrin, sonteşrin maaşlarını almaktadırlar. Çünkü bu gibi maaş eshabı peşin üç aylık maaşlarına ilâveten bankadan avans olarak bir üç aylık daha almışlardır.

Banka Haziran, Temmuz ve Ağustos ayları maaşlarını daha bundan üç ay evvel ve muvazene vergisini de tamamen almış olarak vermiştir. Şimdi muvazene vergisinden yapılan yüzde iki tarhıyatın hem Haziran, Temmuz, Ağustos, hem de Eylûl, İlkteşrin, sonteşrin üç aylıkları için iadesi lâzımdır.

Emlâk bankası bundan dolayı hem hesaplarını değiştirmek mecburiyetinde kalmış, hem de İstanbul defterdarlığına müracaat ederek evvelce kesilmiş olan vergiyi geri istemiştir. Bu hususiaki müsaade bir taraftan temin olunurken diğer taraftan da mal müdürlüklerince tasdik edilmiş olan maaş cüzdanları tekrar ele alınarak yeniden tetkik olunmuş ve maaşlara yüzde iki zammolunmuştur. Bu suretle mal müdürlüklerinden maaş alanların üç aylık maaşlarına yüzde iki ilâve olunmuş, Emlâk bankasından maaş alanlar ise bundan evvel aldıkları üç aylıklarla beraber yapılan ilâvenin altı aylık tutarını birden almağa başlamışlardır.

Çocuk Esirgeme Kurumu kongresi

Ankara, 1 (A.A.) — Çocuk Esirgeme kurumunun umumî kongresi cumartesi günü saat onda çocuk sarayında toplanmıştır. Kongreye verilen rapordan aşağıdaki rakamlar çıkarılmıştır.

Çocuk Esirgeme kurumu iki senede 829 bin çocuğa yardım etmiştir. 300306 mektepli çocuğa sıcak öğle yemeği verilmiştir. 54278 çocuğa elbise verilmiştir. 10459 çocuğa mektep levazımı verilmiştir. 52110 yavru banyolardan, 54590 yavru muayene evlerinden istifade ettirilmiştir.

İş Bankası kumbara ikramiyesi

Ankara, 31 (A.A.) — Türkiye İş Bankasının kumbaralı ve kumbarasız küçük cari hesapları için tanzim ettiği ikramiye plânının Haziran keşidesi bugün yapılmıştır.

1000 liralık ikramiye İzmirde 1068 numaralı hesap sahibi Yusufa, 500 liralık ikramiyeler Beyoğlunda 7792 numaralı hesap sahibi Aliye ve Ankarada 7165 numaralı hesap sahibi Osman Mustafaya 250 şer lira kazanan - lar da şunlardır:

Ankarada 25029 Remzi, İstanbulda 78410 Sami, 73395 İbrahim.

Karaman diye manda eti satanlar

Son bir ay zarfında Eminönü kaymakamlığı dahilinde 130 esnaf para cezası ile tecziye olunmuştur.

Bunlardan başka Gedikpaşada iki kasap manda etini muhtelif parçalara bölüp karaman eti diye halka sattıklarından dükkânları üçer gün müddetle kapatılmıştır.

Sirkecide bir sinema da sıhhî sebep - lerden dolayı bir hafta müddetle kapatılmıştır.

Ayrıca Balıkpazarında helvacı Ali ve Küçükpazarda fırıncı Lâmbonun dükkânları hakkında beşer gün, Kumkapıda fırıncı Kirkor, Uzunçarşıda fırıncı Petro, Kapalıçarşıda aşçı Azarik, Asmaaltında Lâzhanda kadayıfçı Lûtfi, Küçükpazarda Pandeli lokantası hakkında üçer gün müddetle kapanma kararı verilmiştir.

Galatada Bir gemiciyi boynundan yaraladılar

Galatada, bir adamın ağır surette yaralanmasiyle neticelenen bir cerh vakası olmuştur.

Galatada Şarap iskelesinde bağlı duran Eskişehir anbarına ait Pendik motöründe tayfalık eden Rizeli Celâl oğlu Muhiddin dün gece motörde yatarken, saat 11,30 a doğru, Galatada Necatibey caddesindeki francela fırınında yatan akrabasından Mustafa oğlu Mehmet Fethi motörün yanına gelmiş ve Muhiddini dışarı çağırmıştır.

Uykudan kalkan Muhiddin akrabasının mühim bir şey söyliyeceğini sanarak hemen dışarı çıkmış, fakat Mehmet hiç bir şey söylemeden derhal tabancasını çekerek biçare adamın üzerine üç el ateş etmiştir.

Kurşunlardan biri Muhiddinin boynuna, isabet etmiş ve diğerleri havaya gitmiştir.

Vaziyeti ağır olan yaralı ifade veremiyecek bir halde hastaneye kaldırılmıştır.

Silâh seslerine yetişen zabıta memurları suçluyu yakalamışlardır. Cinayetin sebebi henüz malûm değildir.

POLİSTE

Boğularak ölen yavru

Dün Ortaköyde minimini bir yavrunun ölümüne sebeb olan bir vaka olmuştur. Ortaköyde çarşı sokağında 20 numaralı evde oturan Fani isminde bir kadının bir buuçk yaşındaki çocuğu, odanın yalnız bulunduğu bir sırada yattığı salıncaktan aşağı düşmüş ve bu sırada kendisini belinden salıncağa bağlayan ip yavrunun boynuna dolanarak fecî bir surette ölmesine sebeb olmuştur.

Kocasını kavanozla yaralayan kadın

Dün akşam Nişantaşı karakoluna şoför Mehmet isminde birisi müracaat etmiş ve karısı Sıdıkanın kafasına kavanoz fırlatarak kendisini yaraladığından şikâyet etmiştir.

Zabıta tahkikata başlamıştır.

Kıskançlık yüzünden

Beyoğlunda Reşatbey sokağında oturan ve muamelecilik yapan Hüsnü, kendisile ayni evde oturan Katinanın Tarlabaşında sobacı İstirati ile dolaştığını görünce fena halde kızmış ve çakısını çekerek İstiratiyi sol böğründen hafifçe yaralamıştır. Bu sırada etraftan yetişenler de Hüsnüyü yakalamışlardır.

Cam temiz erken...

Dün saat 11,30 raddelerinde, Yükseklaldırımda Tatarbey sokağındaki 23 numaralı evinin camlarını temizliyen 28 yaşlarında Roza Eskinazi muvazenesini kaybederek, balkonun parmaklık demirleri üzerine düşmüş ve 8 aylık gebe olan biçare kadın bu sırada karnına bir demir batarak ağır surette yaralanmıştır.

İş kazası

Dün Haydarpaşada bir kaza olmuş, gemide çalışan Devlet demiryolları amelesinden Dursun ve Kerim isminde iki kişi, yolda duran vagonları el ile hareket ettirmek istemişler ve bu sırada hat üzerinde bulunan rampa ile vagon arasında kalarak Dursun arkasından, Kerim de sol kolundan yaralanmıştır.

Döğülen kadın

Cibalide oturan Emine isminde 25 yaşlarında bir kadın, dün polise müracaat ederek sabıkalı ve yersiz yurtsuz takımından Şemsi tarafından döğülüp söğüldüğünü iddia etmiştir. Yapılan tahkikat neticesinde suçlu yakalanmıştır.

Köpek muhibbi kadın

Dün Kadıköy iskelesinde vapur beklemekte olan Mari isminde 50 yaşında bir kadın, yanındaki köpeğine dokunduğu için 14 yaşlarında Hulûsi isminde bir çocukla kavga etmiş ve bu kavga neticesi Mari çocuğa tokat vurduğundan zabıta işe müdahale etmiştir.

ZAYİ — 1928 senesinde Bebek 26 ıncı ilkmektebinden aldığım şahadetnamemi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü kalmamıştır.

151 Melâhat Hüsnü

Çocuğunu öldüren kadın mahkûm

Son günlerde İngilterede iki kadının muhakemesi zihinleri meşgul etmiştir:

Bunlardan biri, çocuğunu öldüren bir anadır diğeri kocasını öldürmekte dostuna yardım eden bir kadın.

Misis Mamford oğlunu ahmak ve aptal olduğu için öldürmüştü. Onun böyle yarım insan halinde yaşamasına dayanamadığını, ona hayat verdiği gibi hayatını da almakta kendisini haklı gördüğünü söylemişti.

Muhakeme uzun sürdü. Bir çok kişi kadının serbest bırakılmasını istedi. Fakat mahkeme Misis Mamfordu ağır hapse mahkûm etti.

Kocasını öldürmekte dostuna yardım eden Kaserli ise, bugün serbest bulunuyor. Çocuğunu öldüren kadının beraatini istiyenler bugün buna şiddetle itiraz ediyorlar.

Misis Kaserlinin vaziyeti hakikaten daha menfurdur. Kocasını aldatan bu kadın, karnında suçunun günahını taşımıya başlayınca, dostunun plânına iştirak ediyor ve Çaplin ismindeki dostu, kadının kocasını vurarak öldürüyor.. Çünkü, adamın kendilerini öldürmesinden korkuyorlar.

Çaplin on beş sene hapse mahkûm olmuş, kadın serbest bırakılmıştır. İki aya kadar doğacak olan çocuk da resmen, kadının eski kocasının çocuğu sayılacaktır.

Bu facianın kahramanı olan kadın bütün İngilterenin nefreti üzerinde olarak dolaşırken, çocuğunu öldüren ana hapishanede yatmaktadır.

Napolyonun yüzüğü bulundu

Napolyonun yüz senedenberi kaybolan kıymetli bir yüzüğü bugün Avusturyada bulunmuştur.

Napolyonun bu yüzüğünü Mari Luiz alıp Fransadan götürmüştü. Ondan sonra, bütün diğer kıymetli eşya bulunduğu halde, yüzük ele geçmemişti.

Bugün bir kuyumcunun Avusturyada bulduğu bu yüzük Fransaya getirilecek ve müzeye konularak halka teşhir edilecektir.

Japonlar bir Sovyet gemisini alıkoydular

Tokyo, 1 (A.A.) — Japon Domei ajansı bildiriyor:

Japon makamları, salı sabahı Hakadto adası sahilleri kenarında karaya oturmuş bulunan ve Japon karasularına tecavüz eylemiş olduğu tahmin edilen Vladivostok kumpanyasına ait bir Sovyet korvetini yolundan alıkoymuştur. Korvette 153 kişi vardır. Kaptan ve ikinci kaptan isticvap olunacaklardır.

Hâdiseler, likirler

Son siyasî af münasebetile bazı düşünceler

Yazan: Nizamettin Nazif

Baştarafı 2 incide

meşru ceza vasıtalarını, satılmışları, korkakları, mürtedleri ve iç politika düşmanlarını imha için değil, sadece terbiye etmeği, ıslah etmeği hedef edinerek kullanmıştır. İhtilâlin düşmanlarını siyasî mahkemelerin ve divanı harplerin hükümleri ile değil, biribirini kovalayan muvaffakıyetleri, dilinde ve kalemindeki ikna kuvveti ve sağlam mantığı ile tedhiş etmiştir.

Büyük Millet Meclisinin kanunlaştıracağı yeni affı, evvelâ bu mânada kavramalıdır. Yeni siyasî af, devlet ve vatandaş münasebeti bakımından Kemalizmin bu terbiyeci ve islâh edici karakterini bir daha göze vurmuş olacak. Bundan daha mühim olan tarihî mânasını ise bir başka yazımızla tebarüz ettirmek istiyoruz.

Nizameddin NAZİF

nının dizginini tutuyor! Yahudiler gayet gülünç bir halde gene ricat ederler! Bir kaçı süratlerini yenemeyip yekdiğeri üzerine düşmüşler. Şurası şayanı taaccüp değil midir ki uğradıkları şu sademei şedidei dehre bakmayıp gene kendilerini toplamışlar ve arabanın üzerine kadar çıkmak derecesinde besalet göstermişler- O vakit çocuğun ettiği hareketi bakalım beğenecek misiniz? Hemen hayvanının dizginini bırakıp kamçısile beraber arabanın üzerine atlamış ve muhacimlere lüzumu kadar değil, yetiştirebildiği kadar kamçı atmıştır. Bu şiddet üzerine Yahudiler arabanın üzerinden sapır saur yere dökülmüşler. Çocuk da tabiî bir tavrı galibane ile arabasını çekip gitmiş. Yük sahibi olan yahudilerin birkaç dakika sonra arabanın arkasından mahzun gidişlerini görseydiniz hem güler, hem de acırdınız!„

Bugün için bize fevkalâde şirin görünen bu vaka olurken Abdülhamidin zabıtası neredeydi? Bu küçük arabacıya "sokulmayın kamçılarım!„ dedirten büyük ihtiyaç neydi? Yakın geçmiş tarihinin üzerinde titiz bir çalışma istiyen zengin vesikaları vardır.

R. Ekrem KOÇU

Doğru değilmi?

Bir eserin değeri

Bir arkadaşımız anlattı:

"Pazarı Kâğıthanede geçirdim. Şair Nedimin şiirlerine ve lâle devrine ait bakıyeler arıyarak değil tabiî... Çünkü "Cedveli sim„ de üç çifte kayıklar yerine siyah ve iri mandalarm, yaşmaklı dilberlerin dolaştığı yerlerde gizli gizli fal ticareti yapan çingene kadınlarının görülmesi bu gün için tabiî telâkki olunabilir.

Yalnız şu ıslahat günlerinde gördüm ki, Kâğıthane, hâlâ İstanbullu nun arayıp da bulamadığı bir yazlık eğlenti mahalli olmak imkânını kaybetmemiştir. Gördüğü ihmale rağmen. Bunu da bir taraaf bırakalım..

Hazin bir Kâğıthane dekoru içinde, henüz Ahmedi salis devrinin bakıyelerini taşıyan; Abdülâzizin eğlence vesilesi addederek dahi olsa tamirine uğramış bulunan Çağlayan kasrının tavanı çökmüş...

Bu eser, ya tarihî bir kıymeti haizdir, yahut da değildir. Tarihî bir kıymeti yoksa yapılacak şey onu ihmal ve lâkaydî içinde bırakmak değil, derhal yıkmaktır. Eserin bir kıymeti varsa... o zaman, bilhassa Çağlayan kasrının bugünkü yarı yıkılmış metruk halini gördükten sonra, acımamak elden gelmiyor.„

Kayıp aranıyor

İki sene evvelisine kadar mektuplarını aldığım ve Beyazıtta cumhuriyet caddesin de 75 numaralı fırında çalıştığını bildiğim oğlum İnebolulu Çatal Zeytin Çubuklu köyünden Şakir oğlu Mehmet Topçudan iki senedenberi haber alamıyorum. Gören ve nerede olduğunu bilenlerin adresime haber verdiklerinde nakden memnun edeceğimi ilân ederim.

Babası Şakir Mustafa Çakmakçılar, Çukur Han No. 2-7

Piyango Genel Direktörlüğünden: Direktörlüğümüz muhasebe servisinde çalışmak üzere (Yüz) lira ücretle imtihanla iki memur alınacaktır.

Bu memurların:

1 — Yüksek ticaret mektebi mezunu olması,

2 — Yaşlarının azamî otuzbeşi mütecaviz olmaması ,

3 — Hüsnühal sahibi olması,

4 — Bir hastalıkla malûl bulunmaması,

5 — Askerliğini bitirmiş olması lâzımdır.

Yukarıda yazılı şeraite uygun oldukları şehadetname ve tasdiknamelerle tevsik edecek taliplerin 9 Haziran 938 günü akşamına kadar İstanbulda Bahçekapıda Piyango Genel direktörlüğü muamelât servisine müracaatta bulunmaları .

Emprime kumaştan çok güzel bir kendi elbisesi. Yalnız, bolero şeklindeki kısa blûz, ve 18 santim yüksekliğindeki kuşağın vücutta zarif durabilmesi için bu elbiseyi giyen kadının uzun boylu ve ince belli olması şarttır.

MESELE

Memlekette lise ihtiyacı

Bugün 39 dan fazla resmî lisemiz bulunmamasına en büyük âmil muallim adedinin azlığıdır

Dünkü gazetelerin birinde şöyle bir şikâyet mektubu gördüm:

KONYADA ORTAMEKTEP İHTİYACA KÂFİ GELMİYOR

Konyalı bir karii - mizden aldığımız mektupta deniliyor ki: "Konyada bin talebesi olan bir erkek ortamektebi vardır. Bu mektebin Konyaya yaptığı büyük hizmeti, bin talebesi oluşu kadar hiçbir madde izah ve ispat edemez. Yalnız bu bin talebeli mektep elverişli bir binadan mahrumdur. Konya ilkmekteplerinin yetiştirdiği yüzlerce yavru daima buraya başvuruyor. Önümüzdeki okuma yılında bu ortamektebin daha çok talebe almağa mecbur kalacağı muhakkaktır. Fakat bu talebe nasıl ve rede barındırılacak. Bu, şimdiden üzerinde durulacak ehemmiyetli bir yurt meselesidir. Azamî yirmi bin liralık yardım, bu binayı, Konya ilkmekteplerinden yetişecek yavruları istiap eyliyecek bir hale getirecektir. Filhakika Maarif vekâletinin alâkasile bu mektepde üç yıldanberi tamirat ve ilâveler yapılmaktadır. Fakat kâfi miktarda tahsisata kavuşulamadığı için burası, bir türlü ihtiyacı karşılıyacak bir bina haline gelemiyor. Konya için hakikaten çok mühim olan bu ihtiyaç, eğer şimdiden gözönüne alınarak lâzım gelen tedbirler ittihaz olunacak olursa tahsil yılı başlar başlamaz karşılaşılacak olan engel ortadan kalkacak ve bu feyiz yuvası, müracaat eyliyen vatan yavrularına karşı kapılarını kapatmıyacaktır.„

Dershanede çalışan bir talebe grupu

Cidden büyük bir memleket derdinden bahseden bu mektup bana kültür işlerimiz hakkında birçok noktaları hatırlattı...

Osmanlı devletinin çok kötü idaresi yüzünden, kurunu vüstaya yakışacak bir tarzda geri kalmış olan maarif işlerimizi ıslah etmek için, cumhuriyet hükûmeti bu memleketin idaresini eline aldığı gündenberi büyük fedakârlıklar yaparak çalıştı. 15 senede kırk elli senede başarılması imkânsız işler gördü. Memlekette cahaletle, büyük mücadelelere girişildi. Ve bugün Türkiyede okumanın faydası, cahaletin kötülüğünü anlamamış tek vatandaş kalmadı.

Yeni harf inkılâbı, okuma yazma bilenlerin adedini birdenbire yüzde 80, yüzde 90 nisbetinde arttırdı.

İlk mekteplerin sayısı hergün dev adımlarile yürüyor. Okuyan ve okumak istiyenlerin adedi bu kadar çoğalınca, eski kültür kadrosunun, işe gayri kâfi geleceği tabiîydi.

Bir hoca, bilhassa bir lise hocası yetiştirmek çok müşkülleşti ve zamana ihtiyaç gösteriyordu. Bunun için kadroya birçok yardımcı hocalar, muallim muavinleri alındı..

Bugünkü lise hocaları kadrosu 2180 hocadan mürekkeptir ki, bunların içinde ancak 614 ü tam lise hocası evsafını haizdir. İşte bir çok yardımcı unsurlarla takviye edilmiş olmasına rağmen memlekette elân, lise hocalığı buhranı halledilmiş sayılamaz. Bundan dolayıdır ki, maarif vekâleti birçok vilâyetlerde, lise açamamış bulunuyor.

Bugünkü ihtiyaca göre bütün memlekette resmî liselerin adedi yüzler rakamını çoktan aşmış olması icap ederken, bugün elimizde ancak 39 resmî liseden fazla bulunmamasına en büyük âmil; işte bu muallim buhranıdır..

Son günlerde yapılan bir kanunla, liselerde meccanî okuyan talebelerin yüksek muallim mekteplerine girmek mecburiyetine tabi tutulmaları, muallim ihtiyacını karşılamak için, çok yerinde yapılmış bir iş olmuştur.

Maarif işlerinden anlıyanların hesaplarına göre, memleketin lise ihtiyacını tamamen karşılamak için, lise hocası kadrosunu, dört, beş bin rakamlarına çıkarmak lâzımdır ve bu hocaların da hepsinin tam evsafının lise hocaları olması birçok noktalardan lüzumludur. Yani hakikî lise hocaları yetiştikçe, bu yardımcı muallim heyeti kadrosunu kısmak ve hattâ yavaş yavaş tamamen ortadan kaldırmak icap edecektirr.

İşte bu avziyete göre memleketteki lise ihtiyacının ortadan kalkması için bir zaman daha beklememiz zarurîdir ve bu bir hamlede başarılması imkânsız bir müşküldür.

Yalnız bir nokta var ki, maarif vekâleti bunu pekâlâ bir hamlede başarmalıdır.

Yukarıdaki şikâyet mektubunda bahsedilen mesele...

Davar, eski ve gayri sıhhî binalardaki mektepler, terkedilmeli ve talebeler, yeni asrî binalarda ders okumalıdırlar.

Bu yalnız paraya dayandığı için, her işte bütün maddî engelleri daima ortadan kaldıran hükûmetin, mektep binaları işini de pek yakın bir istikbalde kökünden halledeceğine şimdiden inanmamız icap eder.

HABERCİ

Alo Alo

Lavrens'in evi müze oluyor

YAŞAYIŞI dillerde bir masal olarak dolaşmış olan Lavrens'in ölümünden sonra bir müzesi olacaktır.

Meşhur İngiliz casususnun İngiltereye döndüğü günden bir motosiklet kazasında öldüğü güne kadar yaşadığı mütevazı ev, halka açılacaktır. Lavrens'i sevenler, hatıralarını okuyanlar haftada üç gün, albayın oturduğu sade ve karanlık odayı, hayatı maceralarla geçen adamın sükûnet ve unutma aradığı çiçeklerle, ağaçlarlla dolu bahçeyi görebileceklerdir.

Bu ev, üç odalıdır; evin bütün mobilyası uyumak için bir divan, çalışmak için bir masa, hulyaya dalmak için bir koltuktan ibarettir.

Duvarları kâğıt kaplı misafir odası tıpkı bir vapur kamarasını andırır. Albaym çalıştığı odada bütün duvarlar raflarla doludur. Bu raflara Lavrensin binlerce cilt kitapları yerleştirilmiştir. Birinci kattaki bir odacıkta bir gramofonla 500 plâk vardır. Bu plâklar yalnız Vagnerin, Bethofen'in, Mozart'ın eserlerinden ibaret gibidir. Lavrens akşam yemeğinden sonra arkadaşı ve kâtibi Pat Kınovles ile beraber bu odada oturur ve gramofon çalarmış.

Kahve telvesinden kundura boyası

BUGÜNE kadar kahve telvesinin hiçbir işe yaramadığı zannedilirdi. Halbuki Almanyada kahve telvesinin çok ehemmiyetii bir madde olduğu meydana çıkarılmıştır.

Tampelhot'da kahve telvesini iptidaî madde olarak kullanan bir fabrika vardır. On kamyon, buraya hergün bütün Almanyada içilen kahvelerin telvelerini taşır. Bu fabrikada kahve telvesinden, yağ, reçine ve kundura boyası çıkarılır. Bir taraftan da sabun ve sun'î kolofan ismi verilen muhallil elde edilir.

Çinliler afyonda teselli arıyorlar

İNGİLTEREDEKİ insanî teşekküller, Şanghaya sığınmış binlerce Çinli ailenin yardımına koşmak için iane toplamaya başlamışlardır.

Fakat bu sefalet çok derindir. Toplanabilecek paranın bu işe yetişmiyeceği muhakkak gibidir.

Londraya gelen haberlere göre Şanghayda yerleşmiş, aç, susuz, ve çıplak binlerce insan sefaletlerini unutmak için afyon çekmekten başka çare bulamamışlardır. 1938 yılının ilk dört ayı içersinde Şanghay afyon ticareti işidilmemiş bir miktara yükselmiş, ayda 100.000 ingiliz lirası kıymetinde afyon satılmıştır.

Altına hücum

AVUSTRALYADAN, Cenubî Afikadan, İngiliz Guyanından gelen binlerce altın arayıcısı Saskaçvan civarında keşfolunan yeni altın ocaklarına doğru yola çıkmak üzere hazırlanıyorlar. Altın aramağa gidecek kafileler bu sefer yalnız hava yolunu takip edeceklerdir. Çünkü altın bulunan yerlerin merkezi olan Esirler gölünün kıyıları altın arayıcıların toplandıkları yerlerden 1000 kilometre uzaktadır. Tabiî şartlar içersinde buradan Esirler gölü kıyılarına kadar gitmek için 50 gün seyahat etmek lâzımdır.

Altın aaryıcılarını götürecek tayyarelerde icab eden tadilât yapılmıştır. Tayyareler altın mıntakasına iki günde gidiyorlar. Orada inen arayıcılar altın bulunan sahanın genişliğini ve ehemmiyetini tahmin ediyorlar. Netice menfi çıkarsa tekrar tayyareye biniyor ve daha uzaklara açılıyorlar.

Bu altın madenlerinin keşfi çok müşkül olmuş ve çok masraf ihtiyar edilmiştir. Burada altın aramaya ilk teşebbüs eden Ryan kardeşler, aramalarının neticesini 20 milyon franga satmışlardır.

Şehirden röportajlar

Çocuklarla birlikte bir öğle yemeği

Ne güzel manzaraydı o!

Bir ilkmektebin, yalnız bir sınıfı, öğretmenleri bayanla gelmişler, bir kır gazinosunun bol ağaçlı bahçesine yayılıvermişlerdi. Kahveci de amma hoş adammış ha! Çocukların cavul cuvul bahçeye yayılışlarını ve hemen oradaki sandalye ve masalara yapışıp kendi bildikleri gibi istedikleri yerlere kuruluşlarını görünce hemen güler yüzle çıraklarına seslendi:

— Koşun, çabuk çocuklara yardım edin!

Derken çok geçmeden ellerdeki çıkmlar, sepetler, çantalar, gazeteden paketler açılmaya ve masaların üzerine hem çocuklar, hem de garsonlar tarafından testi testi, surahi surahi, sular boş bardaklar yağmaya başladı. Öğretmen, kızlardan beşini kendi masasına aldı, ötekiler de ikişer, üçer... Üçer, dörder... Başka masalara yerleştiler. Bilmem nedense okulda ayni sınıfta okuyan çocuklar burada masalara kızlar ayrı, oğlanlar ayrı olarak kuruldular. Anlaşılan bunlar İstanbulun haylı uzak bir yerinden buraya gelmiş olmalılar ki yollarda hayli yorulmuş ve tam öğle zamanı olduğu için hayli acıkmıştılar.

Tesadüfe bakın ki ben de oradaki bir akasyanın altında ahçıdan getirtmiş olduğum yemeği yiyordum. Sağ tarafıma ve hemen yanı başıma kurulmuş olan yuvarlak bir masanın etrafına da üç erkek çocuk sıralanmışlardı.

Yavrular bana o kadar yakındılar ki benim gözlerim ikide bir, onların sofralarına onların gözleri de ikide bir, benim soframa ilişiyordu. Önümde ve solumda da kızlar vardı. Belki, beni orada bu çocukların yanı başında yemek yerken gören bir yabancı beni de onların bir öğretmeni sanmıştır.

Kahve bahçesinde, önce, tek başıma yemekte olduğum bu öğle yemeği, biraz iştahasız kaçarken şimdi böyle bir kaç düzine çocuk arasında öyle tatlılanmıştı ki...

Lâkin, bir aralık gene iştahım kaçar gibi oldu. Çünkü sağ tarafımda ve pek yanı başımdaki masayı çevrelemiş olan üç erkek çocuğun ikide bir gözüme ilişen nevaleleri insanda iştiha mı bırakırdı?

Bir kaç dilim ekmek, suda pişmiş üç yumurta, bir iki dilimcik peynir... Hepsi bu kadardı. Benim önümdeki sıcak yemek kaplarile bunlar ne kadar tezat teşkil ediyorlardı.

Öteki çocukların hele kızların sofraları kuru köfte, yaprak dolması, sövüş, çiroz, kutu sardalyası, börek, türlü hamur tatlıları gibi şeylerle doluydu.

Bazan insanın yüreği sızlar mı, sızlar!

Bazan insanın ağlıyacağı gelir mi? gelir.

Bazan insanın gözleri sulanır mı? sulanır!

— Hay Allah müstahakını vereydi de bugün buraya gelemez olaydım, hay benim şu yediklerim şu dakikada zehir, zıkkım olaydı!

Derken bir de ne bakayım bayan öğretmen:

— Cemal, Cemal!

Diye bağırdı ve etrafını araştırdıktan sonra benim yanı başımdaki ağacın kalın gövdesini kendisine siper almış olan çocuğu görüp ona sordu:

— Siz niçin oraya, kenara çekildiniz bakayım?

—Hiç... şey... Öğretmen..

— Ne yiyorsunuz orada?

— . . . . . .

Kadın öğretmen fazla bir şey söylemeden başta kendisi olduğu halde bütün kızlar ayaklandılar ve herkes kendi nevalesinden birer miktar yakalayınca çatal çatal, tabak tabak getirip Cemal ile iki arkadaşının pek yavan kaçan masalarına yığdıkça yığdılar.

Utangaç Cemal ile iki arkadaşı artık, boyuna:

— Yeter, yeter, bunlar bize çok, getirmeyin artık!

O. Cemal KAYGILI

Devamı 14 üncüde

4500 voltluk elektrik cereyanile

Ölen bir adam nasıl diriltildi ?

Bir âlim iddia ediyor:

Amerikan usulile elektrik sandalyesine oturtularak idam edilen suçlu hakikatte ölmüş değildir !

87 yaşında bir ihtiyar... Fakat bu yaşa rağmen dimdik bir vücut, açık bir alın, samimî bakışlar...

Meşhur âlim profesör Arsonvalden bahseden Fransız gazeteleri onu yukarıki cümleyle anlatıyorlar.

Profesör önümüzdeki Haziranın 7 inci günü hem 88 yaşına giriyor, hem de tıp akademisine girişinin 41 inci senesini dolduruyor. O gün profesörün şerefine tıp akademisinde merasim yapılacak, akşam da aile dostları arasında 88 inci yıldönümü şerefine yenilecek, içilecek ve sabaha kadar eğlenilecek.. Profesör, Paris tıp akademisindeki merasime iştirak için Paristen 450 kilometre uzaktaki sakin evinden çıkacak, kendi kullandığı otomobile atlıyacak ve hiç yorulmadan bu uzun yolu aşacaktır...

Yorulmamak zaten profesörün 87 senelik çalışma hayatının düsturudur. Bu ihtiyar halinde fen âlemini hayretlere düşürecek iddialar ortaya attırabilen kudreti de bu yorulmıyan azminde aramalıdır.

Profesörün geçen hafta ortaya attığı son iddia ise her tarafta büyük alâka uyandırmıştır. Bu iddia şudur: "Amerikan usuliyle elektrik sandalyesine oturtularak idam edilen suçlu hakikatte ölmüş değildir!,,

Âlim Arsonval

Yaşıyan ölüler

Prefesör iddiasını şu suretle anlatıyor ve isbata çalışıyor:

"— Mütenavip cereyanlar insan üzerinde ölüme benzer bir tesir gösterir. Fakat ölmüş zannolunan adama derhal sun'î teneffüs yapılırsa hayatın avdeti mümkündür. Yıldırım çarpmış ve elektrikle ölmüş bir adama tıpkı suda boğulan bir insan gibi sun'î teneffüs yapmak icap eder.

Ben Amerikan usuliyle idam edilen adamların ölmediklerini söylerken hiç te haksız değilim. Son günlerdeki bir hâdise tamamile haklı olduğumu ispat eder. Geçenlerde bir kaza oldu. Bir amelenin vücudundan 4500 voltluk bir elektrik cereyanı geçti (Bu miktar Amerikan idam makinelerinden geçen cereyanın üç mislidir) bu amele iki dakika bu cereyan altında kaldı (Amerikan idam makinelerindeki zaman da bu kadardır). Tabiî yıldırımla vurulmuş gibi öldü. Hâdiseden 40 dakika sonra bir doktor zavallı adama sun'î teneffüs yaptı ve onu hayata iade etti.

Aemirakalılar elektrikle idamdan sonra garip bir ihtiyat tedbirine baş vuruyorlar: Ölümünü tesbit için mahkûm üzerinde otopsi yapıyorlar. Suçlu yu öldüren elektrik cereyanı değil, operatörün bıçağıdır.

Profesör Arsonval kimdir ?

Profesör Arsonval, arkadaşı Lövassor ile ilk motörlü arabayı icat eden adamdır. O; Bertölo, Pastör, Küri, Şarl Rişe gibi büyük âlimlerle beraber yaşamış ve çalışmış bir adamdır.

Profesör Arsonval, meşhur tıp âlimi Klod Bernar'ın talebesidir. Sonra hocasının iş arkadaşı olmuş ve insan vücudu harareti üzerinde hocasile beraber çalışmıştır.

Fakat profesör yalnız tıp sahası üzerinde çalışmakla kalmamış, her ilim şubesinde ayrı ayrı uğraşmış, bilhassa elektrik sahası profesörün en sevdiği ilim şubesi olmuştur.

Profesör, malûm olan âlim tipine benziyen bir adam değildir. Çok sıhhatlidir, nikbindir, hayatı güzel görür, iyi yer, iyi içer. Sığır eti ve eski şarap kokulu sigaralar profesörün çok hoşlandığı şeylerdir. Profesör ayni zamanda iyi bir muharrirdirde... Tatlı yazar ve yazıları dikkatle okunur. Sohbeti zevk verir. Eski zamanın meşhur âlimlerine dair hatıralarını tatlı tatlı anlatır.

Profesör Arsonval hayatta her kötü vakayı neşe ile karşılıyan bir adamdır. Geçen sene otomobiliyle bir gezinti yaparken mühim bir kaza geçirmişti. Otomobil şimendüfer yolu üzerindeki parmaklığa çarpmış ve bir çukura yuvarlanmıştı. Profesör yaralanmış ve hastahaneye kaldırılmıştı. Kendisini hastahanede ziyarete gelen dostlarına:

— Bu kazanın iyi bir tarafı var, demişti, belediye dairesi otomobil yolu kenarındaki çukur olmanın kazalara sebebiyet verdiğini anlıyacak ve yolu düzeltecek.

Fransızlar profesörü çok severler. Yalnız; profesörün ölümüyle beraber Arsoval isminin söneceğinden müteessirdirler. Çünkü profesörün çocuğu olmamıştır.

ANADOLU ve TRAKYA

Göçmen evleri

İzmirde yeni kurulan köyler tamamlandı

İzmir, (Hususî) — Vilâyetimizde inşa edilmekte olan göçmen evlerinin mühim bir kısımı bitmiştir. Diğerleri de bir kaç güne kadar ikmal edilecektir. Evler, göçmen köyleri teşkil etmektedir. Evler tek ve çift katlı olup her türlü konforu havidir.

Bu mevsim için kiralanan Nâzım vapuru Köstenceden ilk kafile olarak 1600 göçmen getirecektir. Mevsim için de memlekete getirilecek göçmenlerin sayısı 25 bindir.

Vilâyetimiz mıntakasına iskân edilmiş olan göçmenler vaziyetlerinden çok memnundurlar. Bunlar hemen hemen tamamen müstahsil hale geçmiş bulunuyorlar.

—o—

Denizli Maarif Müdürü şehrimize tayin edildi

Denizli, (Hususî) — Vilâyet maarif müdürü Vasıf Isıkan İstanbul Süleymaniye kız orta mektebi müdürlüğüne tayin edilmiş olduğundan bugün yeni vazifesine gitmek üzere Denizliden ayrılmıştır. Pek değerli bir maarif adamı olan Vasıf Isıkan Denizlide kaldığı iki üç senelik müddet içinde kültür hareketlerini pek ileri götürmüş ve vilâyetin okuma durumunu epeyce kuvvetlendirmişti.

Bilhassa lise, orta okul kadrolarını olgunlaştırmak ve kazalarda yatı mektepleri yaptırmak hususunda büyük bir enerji ile çalışmış olması kendisine bütün vilâyet tarafından sempati beslenmesini temin etmişti. Bu yüzdendir ki buradan ayrılışı büyük teessürle karşılanmış istasyonda başta vali Ekrem Engör olmak üzere bütün daire müdiranı, belediye ve Halkevi başkanları, kazalar mümessileri, daimî encümen üyeleri ve yüzlerce Denizlili dostlarile lise ve ilkokullar öğretmenleri hazır bulunarak kendisini hararetle uğurlamışlardır.

Sevahat Notları

Uşak, daha verimli çalışmalar istiyor

Kanalizasyon, yol, temizlik ve yarıda kalmış olan elektrik işleri halledilmelidir

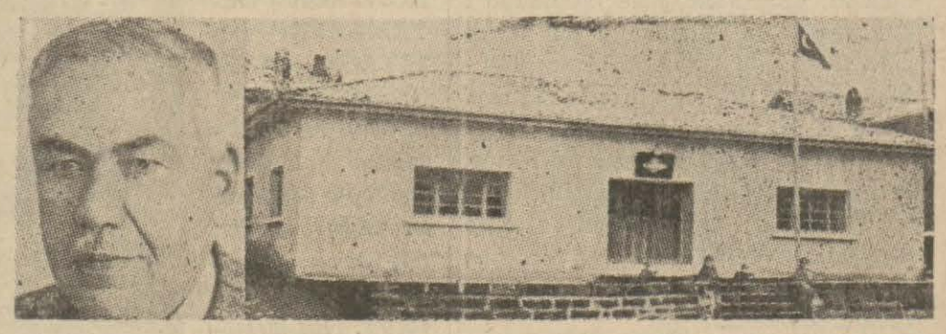

Uşakta ve mülhakatında yeni yapılan jandarma karakol binalarından biri ve Uşak belediye reisi Rıza Topuz...

Uşak, (Hususî) — Uşakta, ticarî mevkiinin lâyık olduğu ehemmiyetle mütenasip bir ilerleme göremediğimi bildirmiştim. Bunun başlıca sebeplerinden biri belediye varidatının azlığı dır.

Uşak belediyesinin bütçesi 97 bin liradan ibarettir. Şehirde 935 yılında 10 bin liraya bir fennî mezbaha yaptırılmış, ayni yılda 7 bin lira değerli bir arozoz mübayaa edilmiştir. 937 yılında ise belediye bankasından istenen 125 bin liralık istikraz teşebbüsü sona erdirilmiş olup bu para ile musaddak su projesinin tatbikine girişilmiştir.

Bugünkü belediye reisi Rıza Topoz geçen sene iş başına gelmiş, Uşak'ı daha mütekâmil bir hale getirmeğe çalışmıştır. Geçen senedenberi belediyenin müterakim borçlarının yarısı ödenmiştir. Mütebakisinin tediyesi için de icap eden tedbirler alınmıştır.

Diyorlar ki: "Belediyenin bugünkü geliri ile memleket ihtiyacını karşılamağa imkân yoktur.,, Bunun hakikat olup olmadığını kestirmek için daha derin tetkikler lâzımdır. Fakat ortadaki vaziyet çok barizdir: Şehrin noksanları o kadar çoktur ki gözden kaçmasına imkân yok. Kanalizasyon, yol işleri, temizleme işleri, nâtamam bulunan elektirk işi başlı başına ehemmiyetli bir mesele halindedir.

Sonra belediye "Paşa hanı,, denilen bir binada oturmaktadır. Yeni bir belediye binası için eski belediye reisi ve şimdiki Maraş mebusu Alâeddin tarafından bir proje yaptırılmış, fakat maalesef hâlâ tatbikata geçilememiştir. Uşakta her şeyden önce yaplması icap eden işler arasında işte bu belediye binası da vardır.

Uşakta jandarma kumandanı yüzbaşı Zahir Yaşarın büyük gayretiyle vücut bulmuş olan güzel ve yeni bir karakol binasını resimde görüyorsunuz. Köylerde de ayni tipte karakol binaları inşasına muvaffak olan yüzbaşı merkezde ve mülhakatta efradın sıhhatine balhassa itina etmektedir. Karakol dahilinde temizliğe müteallik her şey düşünülümüştür. Yatak koğuşları mükemmel demir karyolalarla tanzim edilmiştir. Uşakta ve havalisinde asayiş fevkalâde iyidir.

Aydında yeni ilk okul binaları yapılıyor

Aydın, (Hususî) — Ilimizde iki kaza ve üç nahiye merkezinde yeni ilkokul binaları yapılmaktadır. Bunlardan Çine ve Karacasu ilçelerinde yapılan okullar hususî muhasebe bütçesinden, Sultanhisar, Kuyucak ve Dalama kamun okulları da mahallî köy bütçelerinden ayrılan tahsisat ve hususî muhasebeden yapılan yardımla inşa edilmektedir.

Bu okulların hepsinin de temeli ve ilk katları bitirilmiştir.

938 malî yılında betonarme ve ikinci kat inşaatlarına devam olunacaktır.

Bunlardan başka Aşağı Nazilli ilkokul binasının inşasına da Haziranda başlanacaktır.

Bu suretle 938 yılında ilimizde üç ilçe ve dört kamun yeni ve modern ilkokul binalarına kavuşacaktır.

938 yılında bir çok köylerde de okul binaları inşaatı başlanacaktır.

Yurddan Küçük Haberler

* Konyanın Cihanbeyli kazası halkı 937 malî yılı içinde hava kurumuna 200 bin kilo buğday, 30 bin kilo arpa, 1550 koyun, 1000 deri, 400 lira fitre parası yardımda bulunmuşlardır.

* Konya mıntakasında sığırlarda "Yanı kara" denile nbir hastalık çıkmış ve aş ıtatbikına başlanmıştır.

* Konya belediyesi Alâeddin tepesinin düz kısmında muntazam bir "Şehir bahçesi,, tesisine başlamıştır. Bahçede bir de büyük havuz yapılmaktadır.

*Akşehirde, şehir dahilindeki dükkânlarda on iki tenekeden fazla gaz ve benzin bulundurulması yasak edilmiştir.

* İzmir elektrik ve tramvay şirketi tesisat ve fabrikalarının tetkik ettirilmesine karar verilmiş ve nafia vekâleti İzmire iki makine mühendisi göndermiştir.

* Edernede büyük eserler, abir taşları ve yeniçeri sikke ve rütbelerini gösteren eşyayı içinde toplamak üzere bir açık müze kurulması kararlaştırılmıştır.

* Kastamonu civarında Söğütözü mevkiinde bulunan kömür madeninde maden arama enstitüsü tarafından gönderilen bir heyet tetkikat yapmaya başlamıştır. Heyet madenin zenginliğini tesbit edecektir.

* Balıkesir ziraat müdürlüğü dört köyü içine alan ulus ormanlarında pek ziyade çoğalan ve köy hayvanlarına hücum eden ayılarla mücadeleye başlamış ve köylüler parti parti ormanda ava çıkmışlardır.

Afyonda bir hırsızlık

Afyon, (Hususî) — Burada garip bir hırsızlık olmuş, fakat çok geçmeden paralar zabıtanın eline geçmiştir.

Hırsızın aşırdığı para (1089) liraydı. Ayrıca beş zinet altını, bir alyans, iki tane gümüş bilezik de çalınan para meyanında bulunuyordu.

Hırsızın adı İsmaildir. 18-20 yaşlarındadır. Burada kasaplık yapan Salih ve kardeşi Mehmedin dükkânında çırak olarak çalışıyordu.

Para ve altınlar dükkânda çekmece içindeydi. İsmail, dükkânı yalnız bulduğu bir sırada onları almış ve oturduğu eve götürerek tavan arasına saklamıştır.

Paraların aşırıldığı öğrenilince zabıtaya haber verilmiş, İsmail zabıtaya getirildiği sırada kasap Salih ve kardeşi müdahale etmişler, çıraklarından emin olduklarını söylemişlerdi. Fakat zabıta işi tahmin etmiş ve hırsızın İsmailden başka kimse olmadığını tesbit eylemiştir.

İsmail suçunu itiraf etmiştir.

Yurtta gençlik hareketleri

19 Mayıs gençlik bayramı yurdun her tarafında büyük tezahürlerle kutlulanmıştır. Yukarıda Zonguldakta gençlik bayramında yapılan resmi geçidi görüyorsunuz. Aşağıdaki resim de Mardinde bayrama iştirak eden genç kızlardan bir grup görülmektedir.

Bir yanlışlık

Mariyüs o sıralarda bir posta vapurunun süvarisiydi. Bir sabah gemiyi dolaşırken kabinelerden birindeki yolcunun ölmüş olduğunu gördü.

— Zavallı, diye söylendi. İyi bir adamdı, hem de hemşeriydi.

Fakat acımak neye yarardı? Hastalık olmaması için ölüyü denize atmak lâzımdı. Nöbetçi zabitini çağırdı:

— 17 numaralı kabinenin yolcusu olan Marsilyalı ölmüş. Cesedini şimdi denize atınız.

Ertesi sabah süvari gene gemiyi dolaşırken 17 numaradaki ölünün yerli yerinde durduğunu görmesin mi? Hemen dışarıya fırlayıp bir gün evvelki nöbetçi zabitini azarladı:

— Ölüyü neden denize atmadınız?

— Attık efendim. Dün emriniz üzerine 19 numaralı kabinedeki yolcuyu denize attık.

Mariyüs telâşlandı:

— Ne diyorsun? Behey budala! 19 numaradaki yolcunun diri olduğunu farketmedin mi?

— Etmez olur muyum efendim. Ettim, yolcu da söyledi ama, malûm ya Marsilyalılar yalancı olurlar. Görünüşe ve yolcunun sözlerine inanmadım.

Benzeyişler

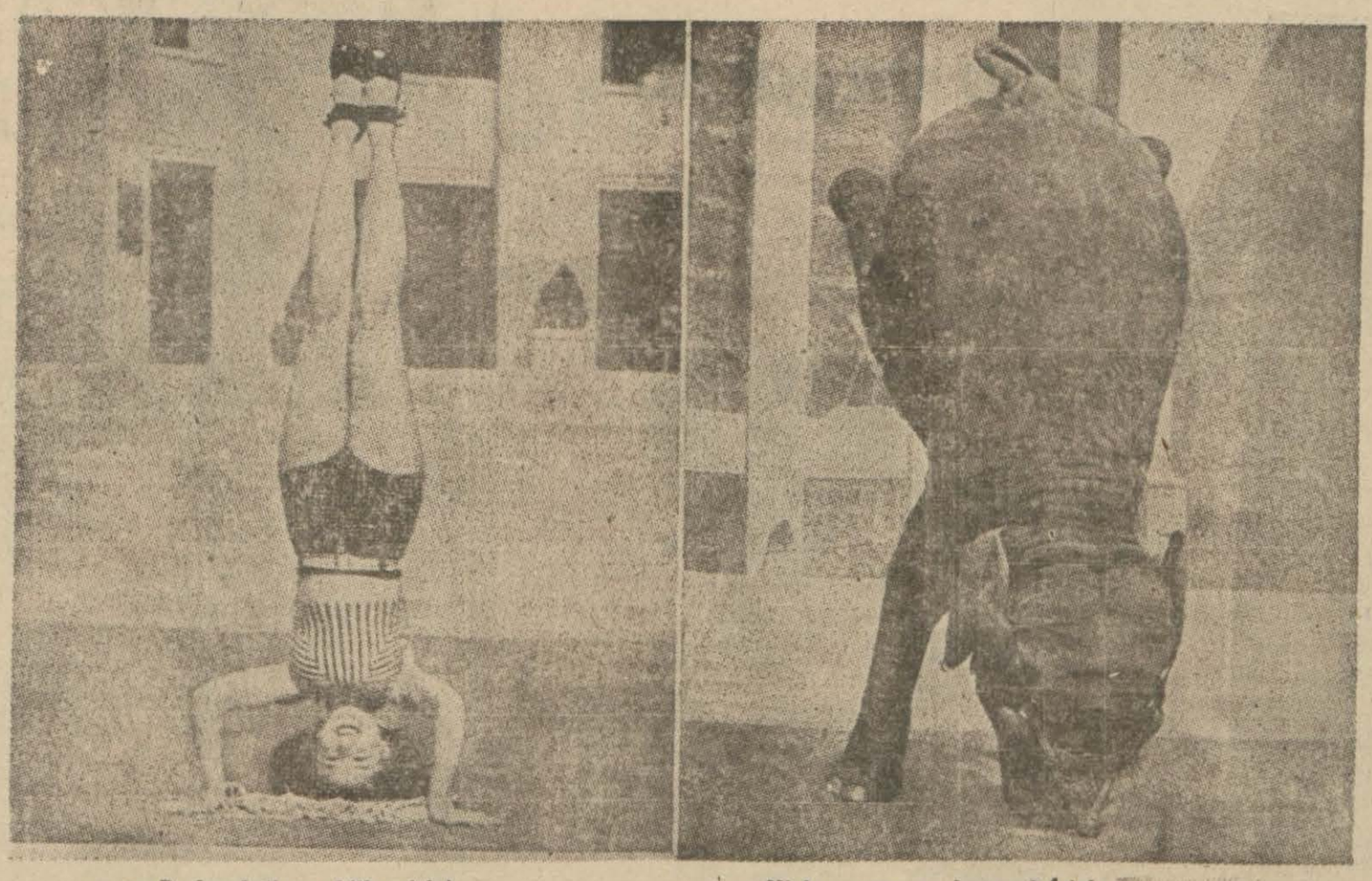

— Bu hareketi yapabilir misin!

— Niçin yapamıyacakmışım? İşte!

Giden sevgili !

Dünya gözümde değil, bakmam boşa doluya;
Bir kadını sevmiştim, gitti Anadoluya!
Yağmurdan kaçıyorken tutuldum ben doluya,
Bir kadını sevmiştim, gitti Anadoluya!

Şu anda bilmiyorum keyifli mi, hasta mı?
Benim gibi dertli mi, kederli mi, yasta mı?
Bilsem Ankarada mı, Vanda mı, Sivasta mı?
Bir kadını sevmiştim, gitti Anadoluya!

ŞAKACI

İntar

Tiyatroda aktör birdenbire tulûata başlıyarak seyircilere hitab etti:

— Manasızlığın şaheseri nedir biliyor musunuz?

Seyirciler bağrıştı:

— Hayır. Söyleyin nedir?

Aktör izah etti:

— Elli kuruş verip tiyatroya girdikten sonra beş kuruşluk bir gazeteyi okumak!

Aktörün kastettiği seyirci elindeki gazeteyi hemen cebine koydu.

Şecaat arzederken

Otomobil sahibi, kendisinden iş istiyen şoföre sordu:

— Bundan evvelki patronunuzdan bir vesika getirmeniz lâzım.

— Hayhay efendim. Yalnız bir ay müsaadenizi rica edeceğim.

— Neden?

— Eski patronum, son otomobil kazasındanberi hastanede. Bir aydan evvel çıkamaz!

Çocukluk

Küçük kızcağız hüngür hüngür ağlıyordu. Annesi onu avutmak için:

— Gel kızım, dedi. Bak tayyareler geçiyor.

Çocuk tayyarelere baktı ve ağlaması geçti. Tayyareler gözden kaybolunca da evvelâ biraz durakladı, sonra gene ağlamaya koyuldu.

— Kızım. Gene niye ağlıyorsun?

Çocuk hıçkırıkları arasında cevab verdi:

— Demin neye ağladığımı unuttum. Onun için ağlıyorum!

ZORLA GÜZELLİK

— Aile reisi benim, emir vermek bana ait... Bu pazar eğleneceğiz dedim, muhakkak eğleneceğiz!

Basit bir nesap!

Karısı ölünce ikinci defa olarak evlenmiş, bu sefer kendisinden otuz yaş genç bir kızı almıştı. Bu, tabiî, mahallede dedikodu uyandırmadan uzak kalmadı. Yaşlı damadın dostlarından biri bu dedikoduyu ona yetiştirdi:

— Herkes senden bahsediyor. Kendinden otuz yaş genç bir kadın almanı doğru bulmuyorlar. Filhakika aradaki fark pek fazla.

Öteki gülerek cevab verdi:

— Yok canım, fark o kadar fazla değil! Karıma bakınca yirmi yaş gençleşiyorum. O da bana bakınca kendini yirmi yaş daha ihtiyar hissediyor. Arada nekadar yaş farkı kaldığını artık sen hesab et!

Terzi — İşte en son moda..

— Bu modaya uymak için başsız olmak mı lâzım?

Balık yağı

— Anne balıkyağı bugün bana pek fena gelmedi.

— Aferin çocuğum.

— Galiba kaşık bulamıyarak çatalla içtiğim için öyle oldu!

Sarhoş

Burnunun ucunu göremiyecek kadar sarhoştu, yoldan geçen birine hızla çarptı. Adamcağızın canı yanmıştı, söylendi:

— Dikkat etsenize! önünüzü görmüyor musunuz?

— Görmez olur muyum? Hem de biri iki görüyorum.

Öteki güldü. Artık hiddeti geçmişti. Alay olsun diye sordu:

— Öyleyse neden çarptın?

— İkinizin arasından geçmek istedim, olmadı!

SİNEMADA

— İlân on kuruştur bayım.

— Çifti on beşe olmaz mı?

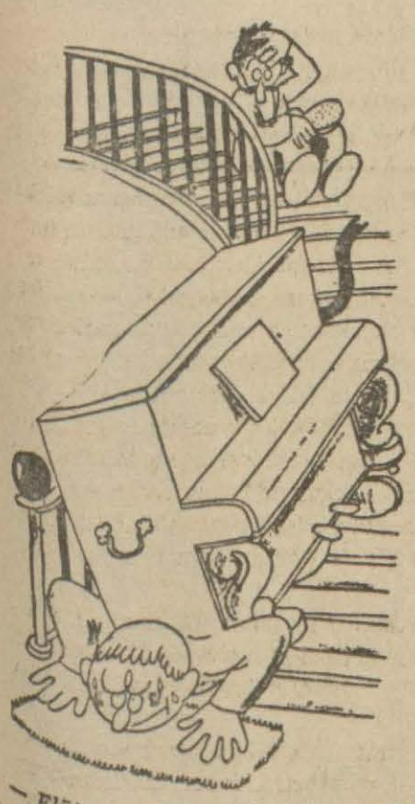

— Flüt veya keman dururken ne diye piyano çalmağa heves ederler bilmem ki?

Polis — Haydi orada durmayın. Burası araba tamirhanesi mi?

Şoför — Tamir yapmıyoruz. Arabanın altındaki ezdiğimiz biri...

— Fransız karikatürü —

Taze taze !

Lokantada müşteri garsona söylendi:

— Bu nasıl Çerkestavuğu böyle? Ağza alınır şey değil. Halbuki on beş gün evvel sizde yediğim çerkestavuğu çok güzeldi.

Garson teklif etti:

— İsterseniz ondan getirelim!

— Baba! Dışarı çıkabilirsin. Gelen tahsildar değil!

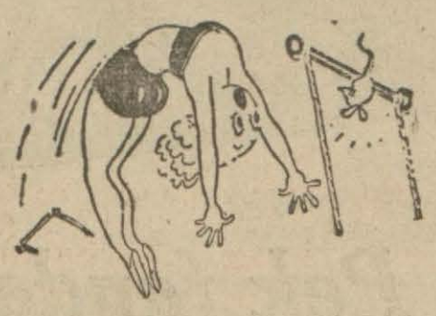

Canbaz kadın — Eyvah! şimdi ne yapacağım?

Neye yarar ?

İki yeni evli arasında:

— Demek senin karın yemek pişirmesini biliyor ha?

— Evet ama ben yiyemiyorum!

Garson — Bardaktakini yakalıyamıyorsanız ben size başka bir sinek tutayım.

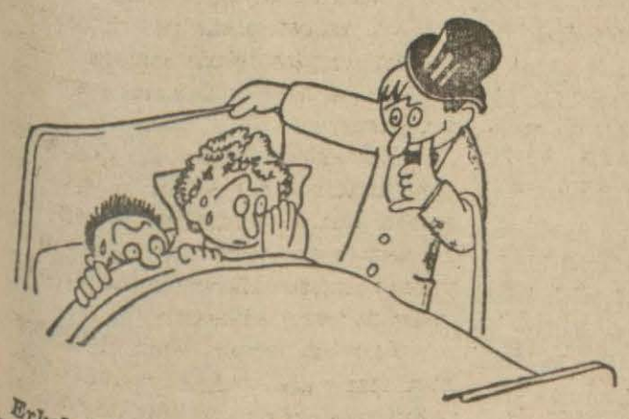

Erkek (karısına) — Adını söyleme, bakalım kim olduğunu keşfedebilecek miyim?

Hovardalık!

Kohen, mektebini yeni bitiren oğluna bir bankada elli liraya iş bulmuştu. Delikanlı işe başladığının ilk ayı sonunda babasına 49 lira 90 kuruş getirip teslim etti. Kohen eksikliğin farkına varmakla beraber sesini çıkarmadı. İkinci ay nihayetinde delikanlı babasına 49 lira 80 kuruş verdi. Babası gene ses çıkarmadı. Fakat üçüncü ay nihayetinde oğlunun getirdiği paranın 49 lira 65 kuruştan ibaret olduğunu görünce dayanamıyarak sordu:

— David, kimdir Allah aşkına bu para yedirdiğin kadın?

Doğum tarihi

Karısıyla beraber sinemaya giderlerken otomobil kazası geçirmişlerdi. Polis merkezinde memur sordu:

— Size çarpan otomobilin numarasına dikkat ettiniz mi bari?

Erkek cevab verdi:

— Evet efendim. Garib bir tesadüf: otomobilin numarası karımın doğduğu tarihti. Bu sebeble unutmadım, yoksa heyecanla numarayı unutabilirdim.

Kadın telâşla müdahale etti:

— Şikâyete ne lüzum var? Zaten kaza pek ehemmiyetli değildi.

— Büyüdüğü zaman meyvasını toplamak için merdiven kullanmak istemiyordum!

KADINLAR İÇİN

Hem şık, hem kullanışlı bir kaç rop modeli

Yaz geldi... Bu mevsimde şık kadının tek bir düşüncesi var: Ropları, tuvaletleri hem şık, hem de kullanışlı olmalı.. Bunları ne suretle temin edecek?

Üstte ve solda çok güzel, güzel olduğu kadar da yeni bir rop görüyorsunuz. Bu rop herhangi kumaştan ve her hangi bir renkte dikilebilir. Renk ve kumaş için kadının zevkinden daha iyi bir ölçü olamaz. Robun etekte, yelpaze biçiminde gizli pilileri vardır. Bu, elbiseye alelâde bir etekten çok yüksek bir zarafet veriyor. Bel kısmında da bir pili içerisinde gizlenmiş tenteneden bir kemerin ucu görünüyor.

Muktesit ev kadınları bu kemer yerine ayni zarafette beyaz muslinden bir kemer koyabilirler. Robun yakası da tentene veya beyaz muslinden yapılalir. Geniş bir şapka bu roba çok uygun düşer.

Bu elbiseyle işinize gidebileceğiniz gibi çaylara, basit toplantılara da gidebilirsiniz.

Ortadaki büyük resimde gördüğünüz, emprime Jerseden yapılmış bir roptur. Biçimi çok sadedir. Yalnız etek kısmı biraz daha geniştir. Hasır bir şapka bu roba çok yakışır. Bu elbiseye çok fazla kibar bir mâna verebilmek te mümkündür: Roba ayni kumaştan bir kap ilâvesi kâfidir.

Üstte ve sağdaki model, hafif ipekliden yapılır. Fakat bu her gün kullanılmağa elverişli değildir. Ayni modeli her gün kullanmak isteyenler yünlüden yapmalıdırlar. Bel tarafında arkadan bağlanan ayni kumaştan siyah bir kemer vardır. Korsaj da arkadan düğmelenir. Korsajın kolları yarımdır. Altta duran Boleronun kolları uzundur ve bileğe sımsıkı yapışır.

Koyu renk elbise ve beyaz korsaj ile kırmızı ve beyaz ipek kordelâlı bir hasır şapka çok iyi gider. Yazın fazla sıcak günlerinde boleroyu çıkarmak ta mümkündür.

Dördüncü model bu senenin en beğenilen rengi olan deniz mavisi renkte bir kumaştan yapılmış hafif yazlık bir mantodur. Maamafih rengini değiştirmek te mümkündür. Boyun tarafındaki eşarpa benziyen kısım bu mantoya çok orijinal ve fantezi bir manzara verir. Ön taraftan başlıyan bu eşarp arkada çaprazlanır ve yaka altına raptedilir. Mantonun altında kırmızı beyaz emprime bir rop çok yakışır.

Beyaz hasır şapka, koyu mavi kemer, manto ile ayni renkte eldivenler, koyu kırmızı iskarpin bu mantonun tabiî teferrüatıdır.

Pek faydalı bir nebat: Hindiba..

Memleketimizin bol ve ucuz bir otu var: Hindiba... Biz buna ehemmyet bile vermeyiz.. Fakat hindiba bir çok işlere yarayan çok faydalı bir nebattır.

Hindiba salatası, güzelliğini ve cildinin taravetini muhafaza etmek istiyenlerin sofrasında kati'yyen eksik olmamalıdır. Çünkü bilhassa fazla et yeyenlerin vücutlarında ürat billûrları toplanır. Böbrekler bunları ekseriyetle iyi süzemez, Bunlar cildin bir çok yerlerinde taharrüşlere sebep olurlar. Bilhassa ellerin derileri büzülmeğe, parça paraç kopmağa başlar. Hindiba salatası üratları eritir, bu hale mâni olur. Bilhassa vücudun derileri büzülüp kopmağa başlamışsa o vakit Hindibayı suda kaynatıp suyunu içmek çok faydalıdır.

Hindiba suyu romatizma sancıları için de en iyi ilâçtır.

Hindiba yaprakları fırında kurutulup toz haline getirildikten sonra kahveye karıştırılabilir. İçerisine az miktarda hindiba yaprağı tozu ilâve edilmiş kahve uykuyu kaçırmaz, asabiyet vermez. Uykusuzluktan mustarip olan kahve tiryakileri bunu bir defa tecrübe edecek olurlarsa çok memnun olacaklardır.

Hindibanın meziyetleri bu kadar değildir. Kuru Hindiba yapraklarını vazelin ile karıştırarak güzel bir pomat yapmak ta mümkündür. Bu pomat elere sürülerek yatılacak olursa ellerin cildi yumuşak ve beyaz kalır. Ev işleri görmek yüzünden ellerde husule gelen lekeleri alır.

Hindiba yaprağı cam, porselen kaplardaki lekeleri çıkarmak için de kullanılır. Bunun için hindiba yaprakları sulandırılmış sirke ruhunun içerisine konur. 24 saat bırakılır. Sonra yapraklar çıkarılır. Tabak ve bardaklar sirke ruhu ile yıkanırsa tertemiz ve bembeyaz olurlar.

İpekli elbiselerdeki kahve lekeleri nasıl çıkarılır?

İpekli elbiselerdeki kahve lekelerini benzinle silmeye kalkmayınız. Hem leke çıkmaz, hem de benzin sarı bir iz bırakır. Bunlar eterle temizlenir. Gayet temiz bir bez parçası etere batırılır. Elbisenin lekeli yeri bu bezle uğulur. Sonra kurumaya bırakılır. Kuruduğu halde leke çıkmamışsa üzerine üç damla eter damlatılır. Bir fırça ile uğulur. Kurutulur, leke çıkmıştır.

Ağız değişikliği

Dana fırında

1,5 kilo yağlı dana etini ufak parçalar halinde doğramalı. Eti toprak bir tencere içerisine koymalı. İçerisine az miktarda sadeyağ, 250 gram ufak parçalara bölünmüş mantar, bir kaşık dolusu gayet ince kıyılmış maydanoz, tuz, biber ilâve etmeli.. Üzerine iyice dövülmüş üç yumurta sarısını da dökmeli, toprak tencereyi ters olarak bir bakır tencereye kapatmalı. İçerisine tencerenin yarısına gelinciye kadar su koymalı.. Tencerenin kapağını kapamalı. Kapağın kenarlarını hamurla sıvamalı. 2,5 saat, hafif yanan havagazi fırınında veya hafif ateşte pişirmeli.

Saç dökülmesinin önüne nasıl geçilir?

Saçlar, bir hastalıktan sonra dökülmeye başlıyabilirler. Tifoya tutulanlar çok defa hastalıktan kurtulunca saçlarının döküldüğünü görürler ve çok ürkerler. Fakat hastalıktan sonra saç dökülmeleri muvakkat bir zaman içindir. Kısa bir zaman sonra saçlar kendiliğinden çıkmıya, gürleşmeye, sağlamlaşmaya başlar.

Asıl ehemmiyet verilecek saç dökülmeleri durup dururken başlıyan dökülmelerdir. Her sabah tuvaletini yapan kadın tarağının dişleri arasında 30-40 saç telinin düştüğünü görür, günler geçtikçe tarağın dişlerinde kalan teller çoğalır.

Halbuki kadınlar saçları yeni dökülmeye başladığı vakit bunun kolaylıkla önüne geçebilirler. Bunun için yapılacak ilâç şudur: üç yumurta sarısı, 350 gram 70 derece alkol, 35 gram hintyağı.. Evvelâ yumurta sarıların hafifçe dövünüz, sonra bunu yavaş yavaş alkol içersine ilâve ediniz. Epeyce çalkayınız. Daha sonra 35 gram hindyağını da içersine dökünüz. Saçlarınızı tarayınız ve bir çizgi çiziniz. Fanilâ bir tamponu mahlûle batırarak deri üzerine sürünüz, sonra yine tarakla birçok çizgiler çiziniz ve her çizgiyi bu mahlûlle tamponlayınız. Yalnız tamponu biraz kuvvetli olarak sürünüz ki baş derisi ilâcı iyice içsin. Saçları bu halde bırakınız.

Evimizi çiçeklerle süsliyelim

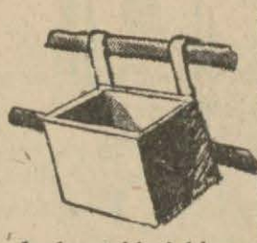

Çiçeklerin en bol ve en güzel olduğu mevsimdeyiz. İşleri yüzünden kırlardan, uzak, büyük şehirlerde yaşamak mecburiyetinde olanlar tabiati bir parçacık evlerinde de yaşatabilirler. Size bugün en şık bir salona dahi yerleştirebilecek kadar güzel saksı örnekleri veriyoruz.

Alttaki resimde gördüğünüz örneği marangoza yaptırınız. Alttaki parça kısmen dolap ve kısmen etajer olarak kullanılır. Bunun iki tarafına karşılıklı delinmiş iki tahta ilâve ettirirsiniz. Bu delikler, ince boyalı demir çubuklar sokmak için açılmıştır. Daha zarif olmasını isterseniz bu çubuklar yerine nikelâj yapılmış perde çubukları da kullanabilirsiniz. Saksıları da boyalı tenekeden yahut tahtadan kasalara korsunuz. Bu kasalar, yazımızın başında gördüğünüz iki maden parçasiyle çubuklara asılabilirler.

Daha çiçek meraklısı olanlar hola konmak üzere ikinci şekilde gösterilen tarzda bir çiçeklik yaptırabilirler. O vakit apartımandan içeriye girerken güzel bir çiçek bahçesi manzarasiyle karşılaşmak imkânı elde edilir.

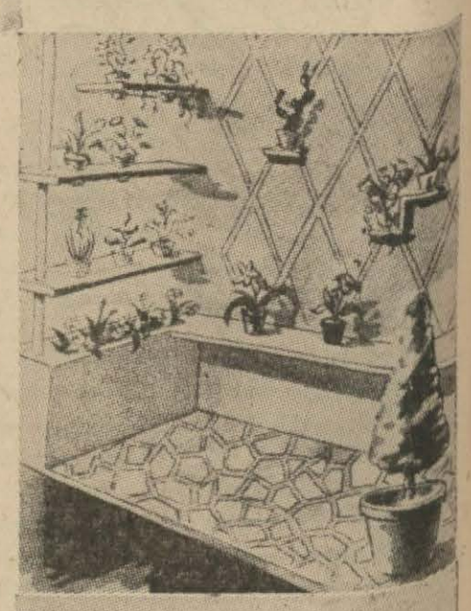

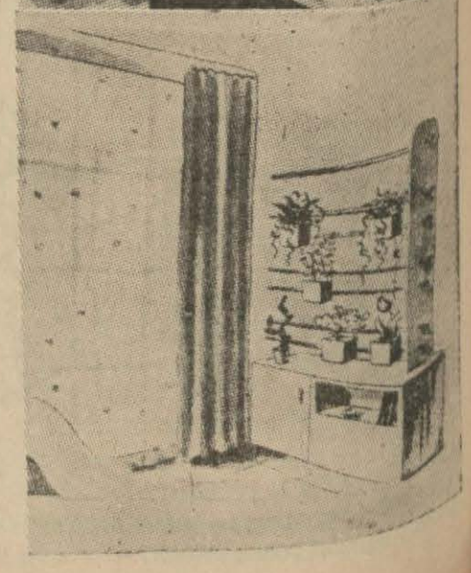

SİNEMA

Şişman yıldız ilk defa nasıl şarkı söylemiş?

Mey Vest, daha onüç yaşındayken, bir gece evlerinin penceresinden kaçmış; bir barda verilen baloya iştirak etmiş

Bir Amerikan mecmuası Mey Vestin hatıralarını neşrediyor. Artistin ilk defa nasıl şarkı söylediğini anlatan kısımlarını hulâsa ediyoruz:

"On üç yaşındaydım. Kardeşimle beraber, evimizden epeyce uzakta olan bir barda verilen baloya gitmeyi kararlaştırdık. Fakat evden nasıl çıkacaktık?. Bunu kolayca hallettik. İlk çocuğun ve ilk hırsızın müracaat ettiği tarzı kullanacak, pencereden çıkacaktık. Evde herkes yatmış, uyumuştu. Biz derhal pencereden fırladık, otobüse binecek paramız olmadığı için karanlık, fakat kestirme sokaklardan doğru bara...

Bara geldik. Fakat sicim gibi yağan yağmur yüzünden iyice ıslanmıştık. Bu kıyafetle salona nasıl girecektik. Işıklı salonun kapı aralığından baktık. Orada herkes süslü, gülüyor, eğleniyor, dans ediyor. Biz burada ne yapacaktık, dans etmek, ne benim, ne de kardeşimin elinden gelen bir işti.

Kardeşimle biribirimize cesaret vere vere içeriye girdik. Birdenbire giyri ihtiyarî: "öp babanın elini,, diye haykırdı. Bizim okulun öğretmeni bayan da baloda değil mi?

Öğretmen baloda bereket versin sınıfta olduğu gibi sert ve çatık suratlı değildi. Bizi iyi karşıladı. Kendisine burada olduğumuzu anneme söylememesini rica ettim. Bir şarkı söylersem bu iyiliği yapacağını vaadetti.

Belki yirmi defa mendilimi terliyen parmaklarım arasında sıktım. Sonra salonun orta yerinde (Garbdan esen rüzgâr) şarkısını söyledim.

Dönüş ayni suretle oldu. O gece hiç kimse evden kaçtığımızın farkına varmadı.

Halbuki ertesi gün bar direktörü babamı bulmuş ve gece macerayı anlatmış, çok güzel şarkı söylediğimi ilâve etmiş. Babamdan haftada üç gece bara gelip şarkı söylememem için izin istemiş...

Bütün bunları bir hafta sonra babamdan öğrendim. Babam yalnız bir noktayı benden gizlemişti: bu şarkıları söylememe izin vermek için direktörden her hafta 30 dolar aldığını...

İşte ilk muvaffakıyetm..,,

Süt kardeşim

Hanri Gara, Meg Lömonye ile bu isimde çok eğlenceli bir film çevirmiştir. Bu filmde Hanri Gara meşhur bir sinema aktörü rolünü oynuyor. Meg Lömonye bu aktöre âşıktır, fakat bir türlü yanına yaklaşmağa, dikkatini çekmeğe muvaffak olamıyor. Meşhur aktör doğduğu vakit bir köyde bir sütnine tarafından büyütülmüştü. Meg Lömonye çirkin bir köylü kız kıyafetinde ve aktörün sütkardeşi sıfatiyle bir gün san'atkârın evine çıka gelir. Bu geliş hiç kimseyi memnun etmiyor. Aktörün bir kaplan kadar kıskanç metresi bu çirkin köylü kızını bile kıskanıyor. Aktör, Meg Lömonyeye aldırış etmiyor. Genç kız sevdiği adamın iç yüzünden iğreniyor. Ve eve girip çıkan iyi yürekli başka bir artistle alâkadar oluyor. Konuşuyorlar. Bu delikanlı, Meg Lömonye'ye: "Sen çirkinsin, konuşman kaba, fakat bütün bunlara rağmen iyi bir kızsın,, diyor. Evlenmeğe karar veriyorlar. Bir kır gezintisi esnasında köylü kız, takma örgülü saçlarını, kocaman gözlüklerini atıyor. Olduğu gibi resimdeki Meg Lömonye meydana çıkıyor.

Lorel ve Hardi'ye yol göründü mü?

Amerikalılar son filmlerini de beğenmezlerse sinemadan çekilmiye mecbur kalacaklarmış

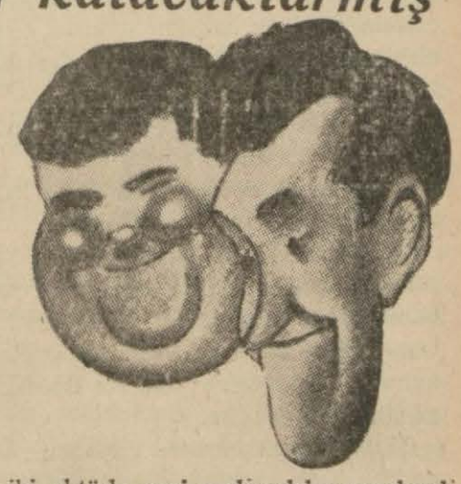

Lorel ve Hardinin çevirecekleri filmleri rejisör Halkoş hazırlar.

Haber verildiğine göre, bu rejisör, memleketimizde halkın çok sevdiği bu iki komikle yeni mukaveleler yapmakta tereddüt ediyormuş.. Çünkü bu aktörlerin muvaffak olması için çok uzun filmler çevirmek lâzım geliyor ve bu uzun filmler çok masraflı oluyormuş. Lorel ve Hardinin çevirdiği filmler Amerikada muvaffakıyet kazanamıyor; daha ziyade yabancı memleketlerde rağbet görüyormuş..

Önümüzdeki sinema mevsiminde bu iki komiğin "İsviçreli kadın,, ismindeki bir filmini göreceğiz. Eğer bu film Lorel ile Hardinin en çok beğenildiği ve alkışlandığı Balkanlarda ve Fransada eski seneler gibi rağbet kazanacak olursa bu iki aktörle yeni mukaveleler yapılacak, aksi takdirde bu iki komiğin sinema hayatından çekilmesi lâzım gelecektir.

İstikballerinin mevzuu bahsolduğu bu sıralarda Hardi tatil günlerinin zevki içerisinde golf oynamakla meşguldür. Lorel ise bir taraftan karısile kavga ediyor, diğer taraftan kendi stüdyosunun işleri ile uğraşıyor. O, kovboy filmleri çeviren bir stüdyo ile ortaktır.

Yıldızlar hangi sporları severler?

Ceki Koganın karısı güzel ok atar, Fred Aster mükemmel tenis oynar. Karol Lombar Povleng şampiyonu olmak ister (bu oyun Amerikada yeni çıkmış ve kısa zamanda çok yayılmış elle oynanan bir top oyunudur.) Nelson Edi Rugbiye bayılır. Bu yıldız bu oyunu çok sever, fakat hiç muvaffak olamaz. Acemice vuruşları herkesi kahkahadan katıltır.

* Filiş Vels ilk defa olarak meşhur komik Lui ile beraber "Susunuz öğretmen geliyor!,, filminde rol almış genç bir kızdır. Bu film daha yeni bitti ve önümüzdeki haziranda gösteri lecek. Fakat genç kız Honololodan bir mektup almıştır. Bu mektupta şimdiye kadar hiçbir filmi beyaz perdede gösterilmiyen bu yıldıza "her yeni çevirdiğiniz filmi gördükçe size karşı hayranlığım artıyor,, deniyormuş!

* Şaşa Gitri hem tanınmış bir aktördür, hem de tiyatro müellifi.

Bu sanatkâr Pariste son günlerde çevrilmeğe başlanan Şanzelize filmine de iştirak edecektir. Bu film hepsi yıldız derecesine yükselmiş 60 artistin oynadığı büyük bir film olacaktır. Üstte, bu filmde baş kadın rolünden birisini oynıyan Lizet Lanven'i görüyorsunuz.

* Önümüzdeki mevsim seyredeceğimiz, güzel Fransız filmelerinden birisi de "Akdeniz telâş içinde,, olacaktır. Alttaki resim bu filmden bir sahneyi gösteriyor. Bu sahnede Nadin Vojel'in gözlerinde okunan korku ve küçük sanatkâr Jan-Klo Dübilli'nin tavrındaki samimiyet bütün sinema münekkitleri tarafından beğenilmiştir.

Niste "Asî Ernest,, filminin ilk sahneleri çeçvrilmeğe başlamıştır.

Bu film bir macera filmidir. Fakat seyredenleri kahkahalarla güldürecek sahneleri de boldur. Resimde bu sahnelerden birisi görünüyor. Bu sahneyi çevirenler Artür Döver ve Fernandel'dir.

Yazan: Ş. Rober Düma — 9 — Çeviren: F. K.

Hemen motosikletime atlayıp son süratle Strazburga gittim

— Raynhardın evrakını elde etmek benim için mümkün... Friburga gidince onları almaktan kolay bir şey olamaz.

— Bunu yapabilirseniz fevkalâde bir şey olur ama, yapabilir misiniz?

— Niçin yapamıyacakmışım? Mesele işi süratle halledebilmekte; Raynhardın tevkifi şüyu bulmadan önce evrakı almak lâzım... Bunun için iki gün iki gece bana bol bol kâfi..

— Tehlikeli iş Rigel..

— Hayır. İhtiyar kadını bir yalanla aldatırım. Raynhard tarafından gönderildiğimi, onun emiryle bazı evrakı alıp götüreceğimi söylerim. Eğlenceli bir oyun yapmış oluruz. Gideyim değil mi?

— Gidiniz. Muvaffak olursanız yüzbaşı Benua sizi fevkalâde takdir edecektir.

— Fikri siz verdiniz, takdir de size raci olmak icab eder.

— Tehlikeyi ben değil siz göze alıyorsunuz. Bu sebeble takdir edilecek olan da sizsiniz. Fakat ihtiyatlı olmanızı tavsiye ederim. Dikkatlli olun.

— Merak etmeyin. Hiçbir tehlikeye maruz kalmadan ben bu işi becereceğim. Göreceksiniz.

Filvaki işi becerdim. Fakat kokusu, benim aleyhime olmak üzere, sonradan çıktı. Neyse, lüzumsuz gevezelik yapmıyayım; başıma geleceğini tahmin ettiğim şey mukadderse elden ne gelir?

Hemen motosikletime atlayıp son süratle Strazburga gittim. Oradan da hududu geçtim. Hiç bir hâdise olmadı. Çünkü Fransız hudud muhafızlarına da, Alman hudud muhafızlarına da gösterilmek üzere Paris ve Berlinden verilmiş iki vesika gösteriyordum.

Friburga geceleyin vâsıl oldum. İhtiyar kadının oturduğu evin kapısını çaldım. Ses yok. Kapıyı kıracak gibi çaldım. İhtiyar kadının uykusu ağır olsa gerek ki, bir türlü duymuyordu. Nihayet güç belâ kapı aralıklandı.

— Benim madam İzenberger. Kumandanın mutemed adamı Rigel...

Kapıdan burnunu çıkardı. Korkak ve endişeli nazarlarla beni süzdü.

— Siz misiniz M. Rigel...

Bu saatte ne istiyorsnuz? Saat sabahın ikisi.. Kumandan ne istiyor?

— Bağırmayın madam. Komşuları uyandırmaya lüzum yok. Ne istediğini size anlatacağım.

Motosikletimi duvara dayadım. Ayağımı kapı aralığına soktuktan sonra muhavereye devam ettim:

— Bırakınız içeri gireyim. Söyliyeceğim şey mahrem ve hususîdir.

Nihayet içeri girdim ve masalımı anlattım. Kadın sordu:

— Kumandandan bir kâğıt getirdiniz değil mi? Size evrakı teslim edebilmem için bir kâğıt getirmiş olmanız lâzım.

Plânım alt üst olmuştu. Kumandandan bir kâğıt getirmiş olmam tabiî mevzubahs değildi. İşi zorbalığa dökmekten başka çare yoktu.

Hemen yan odaya koşup telefonu yakaladığım gibi çekerek telini kopardım. Kadın çığlık çığlık bağırıyordu. Üzerine atıldım. Ağzını elimle tıkadım. Yanlış ve acemi manevra; az kaldı istemeksizin katil oluyordum. Takma dişleri elimin altından gırtlağına doğru kaydı, kadın boğuluyordu. Yüzü evvelâ kızardı, sonra mosmor oldu. Gözleri oyuklarından fırladı. Elimi çektim, artık bağırmaya cesaret edemiyordu. Çünkü kulağına fısıldamıştım:

— Bağırırsan seni boğarım!

Tirtir titriyordu. Sordum:

— Kumandan Raynhardın evrak çantası nerede? Söyle.

— Bilmiyorum.

— Biliyorsun. Söylemezsen sevgili âmirimin felâketine sebeb olacaksın. Onun ölümü mevzubahs, anlıyor musun madam İzenberger. Allahaşkına söyle, çanta nerede?

İhtiyar kadın inledi:

— Kumandana yemin ettim; evrakını nerede sakladığını kimseye söylemiyeceğime yemin ettim. Eğer onun yazısıyla bana iki kelimelik bir pusla getirmiş olsaydınız söylerdim; fakat şimdi...

— Dediğin iki satırlık puslayı yazmağa vakit var mıydı diye sormuyorsunuz. Hem size fazla izahat vermeye mecbur değilim. Çabuk cevab ver: evrak çantası nerede? Cevab ver, yoksa seni geberteceğim!

Dudakları titriyor, ağzı açılıp kapanıyordu. Bir dua mırıldandığı sanılabilirdi. İğreti dişleri, takır takır, korkusuna tempo tutuyordu. Çünkü sabrım tükendiği için ellerimi ihtiyar kadının gırtlağına doğru tehditkâr bir şekilde uzatmış bulunuyordum.

— Madam İzenberger, diye gayet sakin bir sesle tekrar söze başladım. Çantayı iki dakikaya kadar bana vermek niyetinde değilseniz şimdiden duaya başlıyabilirsiniz.

Evin mevtai sessizliği içinde ve karanlık dehlizdeki on beş mumluk elektrik lâmbasının sönük ışığı altında korkunç bir cellâd manzarası arzetmiş olmalıyım ki, ihtiyar kadın büsbütün sapsarı kesilerek oturduğu iskemleden aşağı kayıverdi. Kendi kendime:

— Eyvah! dedim. Kadını fazla korkuttum. Öldüyse mahvoldum demektir. Evrakı alamadan beyhude yere katil oldum galiba!

Bereket versin kadın ölmemişti. Yerden kaldırıp tekrar iskemlesine oturttum. Ellerine vurdum, yüzünü, boynunu uğuşturdum ve nihayet beş dakika uğraştıktan sonra ayıltmağa muvaffak oldum. Sonra sol göz kapağı oynadı. Dehşetle bana bakarak mırıldandı:

— Bana fenalık yapmayınız.

— Korkmayın. Çanta nerede?

— Göstereceğim. Peşimden gelin.

Yeminini filân hep unutmuştu zavallı kadın. Ölmektense yemininden dönmeyi tercih ediyordu. Kuzu gibi muti, bacakları üzerinde titriyerek beni kendi yatak odasına götürdü. Oradaki bir kasanın zahmetle başına çömeldi. Kasayı açtı ve içinden çıkardığı çantayı titriyen elleriyle bana uzattı.

Of! nihayet çantayı ele geçirmiştim.

— Teşekkür ederim madam. Görüyorsunuz ki ben hırsız değilim. Kasanızda birçok para ve esham olduğunu gördüğüm halde onlara el bile sürmüyorum. Size biraz sertçe muamele ettim ama, herhalde kusura bakmazsınız; ne yapalım, vazife... Çantayı muhakkak almam lâzımdı. Bu kumandan için hayat memat meselesiydi. Şimdi kasayı kapatabilirsiniz.

Kasa kapanınca, kadına yatağına girip yatmasını söyledim. İtaat etti. Ben evden çıkar çıkmaz ortalığı ayağa kaldıracağından emin olduğum için ihtiyat tedbirleri almayı da ihmal etmedim. Odanın bir köşesinde bulduğum yün kuşağı ikiye ayırıp bununla kadının ayaklarını ve bileklerini bağladım.

— Çırpınmaya lüzum yok madam. Size fenalık yapmak niyetinde değilim. Komşuları geceyarısından sonra uykularından uyandırmanızı doğru bulmadığım için böyle yapıyorum. Kimseye bir şey söylemiyeceğinize yemin edin:

— Yemin ederim. Ne isterseniz ona yemin ederim.

(Devamı var)

Yazan: M. S.

Kadehleri yuvarlarken anlattılar: Bir kuyumcu dükkânından bir kaç mücevher kaldıracaktık!

— 22 —

Yutkundu, söylemek istemedi, sonra:

— Mademki mahkûm olduk, cezayı söylemekte bir mahzur yok!

Diyerek anlatmağa başladı.

PIRLANTA YÜZÜK TAŞLARI

— Bakarada temizlenmiş, on parasız kalmıştım. Tam manasile Dıragondum. Beyoğlunda Galavani sokağında -şimdi Kallavi sokağı- arabacı namile maruf (F.) nin barbut oynattığı küçük kahvede pis pis düşünüp pinekleken meslek arkadaşlarımdan (S.) ile (A. O.) geldi. İkisi birden:

— Biz de seni arıyorduk. Bir iş var haydi kalk!.. Diyerek, kolumdan çekip kaldırdılar.

Hep beraber sokağa çıktık. Balıkpazarındaki Şişeye gittik -Burası bir meyhanedir, rakıyı kâr almadan, fabrikanın yüzdeliği ile satar. Yalnız meze parası alır. Akşam sabah borsa dairesi gibi kalabalıktır. İğne atsan yere düşmez- başladık içmeğe.

Kadehleri yuvarlarken işi anlattılar. Eski Venedik sokağının köşesindeki kuyumcu dükkânından bir kaç mücevher kaldırmağı - kaldırmak külhanbeyi argosunda çalmak manasına kullanılır- teklif ettiler.

Plân şu idi.

Dükkâna hep beraber gideceğiz, tıpkı tuhafiyeci dükkânında yaptığımız gibi, iki kişi dükkâncıyı, çırağı falân mal çıkartarak oyalıyacak, meşgul edecekler, ben de işliyeceğim. (İşlemek: çalmak argo)

Vaziyet müsaid olursa, dükkâncıyı lâfa tutan, beğendikleri saat, yüzük taşı falân üzerine pazarlıklar yapan arkadaşlar da bazı şeyler çalacaklardı.

Arkadaşlar tuhafiyeci dükkânına hırsızlığa beraber gittiğimiz adamlar olduğu için işi idare etmek noktasından korkulacak bir şey yoktu. Sonra, ikisi de usta, kurnaz hırsızlardandı. Kuyumcu dükkânlarında daima halkasız pırlanta yüzük taşı çıkartıp pazarlık ederler, Pazarlık esnasında muhakkak bir iki taş kaldırırlardı. Dükkâncı şüphelenmesin diye de ufak bir şey, sekiz on liralık bir kol düğmesi, bir saat falânda alırlardı.

Bu şekilde, hep beraber bir çok işler yaptık. Hiç piyastos olmadı. - Piyastos olmamak, yakalanmamak demektir. Argo-

Arkadaşlar dükkâna gitmişler, içeri girmişler, mal çıkartmışlar, hattâ yemleme olsun diye küçük bir şey de almışlar, pazarlık sırasında tertibata dikkat etmişler, dükkânda patronla tezgâhdardan başka kimse olmadığını anlamışlardı.

İki gün sırtı sıra, ben de dükkânın karşısında durdum, hangi saatlerde ne ha, hangi saatlerde kalabalık olduğunu tesbit ettim.

İŞ BAŞINDA!

Ertesi günü, öğleden bir saat evvel, evvelâ (S.), on dakika sonra da yanımda (A. O.) olduğu halde ben kuyumcu dükkânına daldık. Biz gidince ne kadar (S.) yüzük taşlarını çıkartmış pazarlığa bile başlamıştı. Onunla tezgâhdar meşgul oluyordu.

Bizimle de patron meşğul olmağa başladı.. Yüzük taşlarını önümüze koydu. (A. O.) tedkike başladı. Çatlak olup olmamasına dikkat ediyor, pertavsızla bakıyor, inceden inceye muayene ediyordu.

(S...) de çekişe çekişe pazarlık yapıyor, çok ustalıkla oyalıyordu tezgâhtarı...

Ben, arkadaşımın ince tetkiklerinden usanmış gibi bir tavır takınarak yanından ayrıldım. Dükkânın içinde gezinmeğe başladım.. Bir şey kaldırmaya müsait vaziyet yoktu. Bütün saatler, yüzükler, şunlar, bunlar dolaplarda idi. Dolapları, camekânları şöyle bir yokladım. Felâket! Hepsi de kilitliydi.

Yalnız, demirden yapılmış dolap gibi bir şey dükkânın bir kenarında duruyordu.

Bunun da kilitli olduğu muhakkaktı. Fakat, bu pencerelere konulan demirler gibi parmaklıklı bir dolaptı.

Şöyle yanaştım, elimi sokmak tecrübesinde bulundum. Nafile! Elim girmedi. Bu parmaklıklı vitrinde öyle güzel şeyler de vardı ki.. Nasıl edip te, şuradan bir iki şey kaldırayım diye bir manita - kurnazlık düşünürken, aklıma cebimdeki ökseler geldi.

KUŞ ÖKSELERİYLE HIRSIZLIK!

Âdetimdir. Böyle kuyumcu dükkânlarına işe gittiğim zaman yanımda daima ökse bulundururum. Hani şu bildiğimiz kuş tutmak için kullanılan ökseler yok mi, işte onlardan..

Bir biçimine getirdim, ceketimin iç cebinden ökseyi çıkardım, cebime yapışmasın diye sardığım kâğıdı çıkardım büktüm. Tekrar cebime koydum. Sonra parmaklıklı vitrine yanaştım. Ökseyi deliklerden birine daldırdım. Bir yüzüğün üstüne bastım, yapıştı, hemen çektim, çıkardım, yapışkan maddenin üstünden aldım, cebime attım.

(Devamı var)

HABERİN EDEBİ ROMANI

YAZAN: ONORE DO BALZAK

Çeviren: Nurullah ATAÇ

— 16 —

Ama benim tevekkülüm ancak yorgunluğumdan geliyor. Henüz hayatı düşünmiyecek kadar manastıra yaklaşmadım. Ozalga, ne olur ne olmaz diye, bana birkaç tavsiye mektubu vermişti; bunların biri de bir kitapçıya idi. Bu adam burada vatandaşlarımıza, Galinyani'nin İngiliz'lere ettiği hizmeti ediyor. Bana, saati üç franktan, sekiz talebe buldu. Herbirine iki günde bir gidiyorum, yani günde dört saat okutup on iki frank kazanıyorum: benim ihtiyaçlarıma fazlasiyle yeter. Urraka buraya geldikten sonra ders'erimi başka bir İspanyola devredip adamcağızı bahtiyar etmiş olurum.

Hillerin - Bertin sokağında, kiracılarının yemeğini de veren fıkara bir dul kadının evinde oturuyorum. Odam cenub tarafında, önünde küçük bir bahçe var. Hiçbir gürültü duyduğum olmuyor, hep yeşillik görüyorum, günde beş franktan fazla da harcetmiyorum; hasılı Denis'in Korint'teki hayatını (1) sürüyorum: bunun nekadar sakin ve saf zevkleri var, hayret edersin.

Güneşin doğmasından saat ona kadar pencereme oturup bahçedeki iki İspanyol nebatına, yasemin yığınları arasında yükselen katırtırnağına bakarak tütünümü içiyor, kahvaltımı ediyorum. Yasemin ile katırtırnağı: beyaz zemin üzerine altın sarısı: damarlarında Endülüs Arablarının kanı bulunan bir adam bunu görür de titremez mi? Saat onda yola düzülüp dörde kadar derslerimi veriyorum. Dörtte eve dönüp karnımı doyuruyor, yatma vaktine kadar tütün içip kitab okuyorum. Çalışma ile düşünmeği, yalnızlık ile dünyayı biribirine mezceden bu hayatı uzun zaman sürebilirim.

Yürü, var, ey Fernando, bahtiyar ol, unvanımdan feragatte hiçbir gizli maksat yok: ne Beşinci Karolus (Şarl - Ken) gibi pişmanlık duyuyorum, ne de Napoleon gibi tekrar başa geçmek arzusunu. Vasiyetnamemi yazdığımdanberi beş gün ve beş gece geçti, bu bana beş asırlık gibi geliyor. Unvanlar, rütbeelr, mal ,mülk gözümde sanki hiç olmamış gibi.

Mademki aramızdaki hail (2) artık kalktı, sana kalbimi açabilirim, sevgili kardeşim. Ağırbaşlılığın, ciddiyetin kalın zırhı altında bu gönül, kendini şefkat ve sadakatle vermek isterdi; fakat hiçbir kadın bunu anlıyamadı, tâ beşiğindeyken bana verilmiş olan kız bile. Siyasî hayata o kadar ateşle atılmamın sebebi işte buydu. Bir sevgilim olamadığı için İspanya'ya gönül verdim. İspanya da elimden kaçtı!

Artık hiçbir şey değilim, demek ki artık o harab olmuş *ben*'i uzun uzun gözden geçirip hayatın ona niçin geldiğini ve ne zaman gideceğini, dünyanın en kibarca yeğit ırkının baş faziletlerini, Afrikalı aşkını, sıcak şiirini son evlâdmda niçin canlandırdığını; bu tohumun sert kabuğunu muhafaza edip bir sak vermemesi, şaşaadar bir keis üzerinden şarkın güzel kokularını etrafa yaymaması doğru olup olmıyacağını düşünebilirim. Ben daha doğmadan ne suç işlemişim ki hiçbir gönülde aşk uyandıramadım? Tâ doğduğum gündenberi, nihayet artık bir kumsala düşmeğe mahkûm könhe bir enkazdan başka bir şey değil miydim? ruhumda atalarımızın çöllerini, güneşin hiç bir ot bitirmemecesine kavurup aydınlattığı çölleri buluyorum. Ben, inkıraz bulmuş bir ırkın mağrur evlâdı, faydasız bir kuvvet, gayesiz bir aşk, ihtiyar bir delikanlı olarak ölüm denilen son lûtfu neredeysem orada, hiçbir yeri özlemiyerek bekliyeceğim. Bu sisli gök altında, bütün bu küller içinde hiç bir kıvılcım alevi canlandıramıyacak. İsa'nın ki gibi benim de son sözüm: *"Tanrım! beni bıraktın, Tanrım!,,* olabilir. Bu müthiş sözün sırrını kimseler araştırmamış.

Sen de ve Maria'da yaşamakla nekadar bahtiyar olduğumu tasavvur edebilirsin, Fernando! ben bundan sonra size, eseri ile iftihar eden bir yaratıcı gururu ile bakacağım. Biribirinizi sevin ve daima sevin, beni kederlendirmeyin: sizin aranızda çıkacak bir fırtına, sizden ziyade beni üzecektir. Annemiz, hâdiselerin bir gün ümidlerine hizmet edeceğini sezmişti. Bir ananın arzusu, belki kendisi ile Allah arasında aktedilmiş bir mukaveledir. Zaten o, *gayb* ile temas edip istikbali görebilen sırrı anlaşılmaz insanlardan değil miydi? onun alnının kırışıklarında Felipe'nin mevkiinin de, mallarının da Fernando'ya geçmesini istediğini kaç defa okumuştum! bunu kendisine söyleyince bana iki damla gözyaşı ile cevab verir ve hem senin, hem benim olması lâzım gelen, fakat yenilmez bir aşkın yalnız sana bağladığı kalbinin yaralarını gösterirdi. Eminim ki siz nikâh günü kilisede başlarınızı eğdiğiniz gün onun şad ruhu da başlarınız üzerinde uçacaktır. Artık gelip Felipe'nizi de okşıyacak mısınız, Donya Klara? görüyorsunuz ya! o, sizin istemiye istemiye dizleri üzerine ittiğiniz kızı da sevgili oğlunuza veriyor.

(Devamı var)

(1) Siraguza kralı Genç Denis Milâddan evvel 344 senesinde ikinci defa tahtından indirilip Korin'e sürülmüştü; orada hocalık etmiş.

(2) Yani küçük kardeşin, hanedan reisi olan büyük kardeşe kulluk derecesinde hürmet ve itaat mecbyriyeti.

Fenerbahçe klübünden niçin çıkarıldım?

Millî takımın ve Fenerbahçenin eski solaçığı

Bedri vaziyeti izah ediyor

Bundan bir müddet evvel, Fenerbahçenin ve millî takımın eski sol açığı, diştabibi Bedri Hakkıdan, bu gün klübün başında bulunan bazı idarecileri acı bir lisanla tenkid eden, fakat her satırında samimî bir klüb aşkı tebarüz ettiren bir mektup almış ve bu mektubu gazetemizde neşretmiştik.

Gerek faal, gerek gayrifaal, bütün spor hayatında çok temiz, çok dürüst ve açık sözlü merd bir insan, iyi ve hakiki bir klüpçü olarak tanınan Bedri, teessürle öğreniyoruz ki Fenerbahçeyi istedikleri gibi idare etmek yolunu tutan bazı kimselerin teşvikile klübden tardedilmek gibi çok ağır bir cezaya çarptırılmıştır..

Bedrinin Fenerbahçeye o kadar çok ve samimî hislerle yapılmış hizmetleri vardır ki, onun bazı şahıslar aleyhinde bir mektup neşretmiş olması, velevki bir kabahat olarak bile telâkki edilebilse - ki bizce vaziyet kat'iyyen böyle değildir - samimiyetinden kat'iyyen şüphe edilemiyecek bir sporcu ve klübcü olan Bedri için böyle bir ceza, yani spor hayatında bir nevi idam mahkûmiyeti vermek hem insafsızlık, hem de manasızlık olur.

Bu mevzu üzerinde söylenecek söz daha pek çok olmakla beraber biz sözü Bedriye bırakıyoruz. Kendisinden aldığımız mektup aynen şöyledir:

FENERBAHÇE SPOR KLÜBÜNDEN NİÇİN ÇIKARILDIM:

Bay Şükrü Saracoğlunun dikkat nazarına:

Fenerbahçeden kaydımın silindiği etrafa adamakıllı yayıldı. Bu işin manası yolunda, beni iyice tanıyamıyanlar, vakanın iç yüzünü bilemiyenler arasında, haysiyetimi bozacak, meçhul ve çirkin bir şüphenin bir an olsun uyanmasını istemem. Bundan dolayı on beş senedir büyük bir titizlik ile muhafaza ettiğim sporculuk ahlâk ve şerefimi korumak lüzumile - bugün için Fenerbahçenin mukadderatını ellerinde tutan bir zümrenin reyi - ile . neden dolayı klübden çıkarıldığımı izaha mecburum:

Ben Fenerbahçe spor klübünde namussuzluk yapmadım!... Para çalmadım!... Dolandırıcılık, hırsızlık etmedim!.. Klübü tutuşturup yakmadım!.. Onun bunun ailesine taarruz etmedim!.. Dalkavukluk peşinde koşmadım!.. Zira ancak bu şekilde iğrenç yüz karası olanlar klüpten çıkartılabilir. Benim çok şükür böyle hiç bir müstekreh halim yoktur. Benim sadece, yalnız kabahatlerim şunlardır:

Küçücük yaşımdan itibaren sarı lâciverde canımı feda edercesine, hiçbir maddî istifade gözetmeksizin coşkun bir sevgiyle bağlı olmaklığım. Yüzlerce maçlarında bütün gayretimle, canla başla didinip kan ter içinde çalışmaklığım... Fenerbahçe uğrunda bacağımı kırmaklığım ve nihayet bu taşkın klüp muhabbetimle kendimden geçerek bozuk gördüğüm, Fenerbahçenin selâmeti için tehlikeli bulduğum yolları, hareketleri, idare tarzlarını içtimalarda mertçe, açıkça tenkid etmekliğim.

En son suçum ise, (sırf) içtimalarda mahut zümre tarafından söyletilmediğimden, susturulduğumdan dolayı çarnaçar kendilerine ait bir tenkit yazımın Haber sütunlarında çıkmış olmasıdır.

Bu zümre beni klüpten bu şekilde haksız yere, nizamsız bir şekilde çıkartabilmek cesaret ve salâhiyetini kendilerinde bulduklarından ve bunda da muvaffak olduklarından dolayı bilmiyerek benim bu işlerde yerden göke kadar haklı olduğumu kendileri ispat etmiş oldular.

Bedrinin son resimlerinden biri

Bu zümre (yani Fenerbahçe heyeti idaresi ve bir kısım müessis azalar) bütün bunlar bence (tek bir kişi) dir. Ve ancak muhtelif sebeblerle bu (tek kişi) nin nüfuzu altına girmiş bulunan pek yakınları ve taraftarlarıdır.

Kendi hesaplarımna beni Fenerbahçeli addetmiyebilirler. Lâkin bu işlerin pek yakında düzeleceğini ve hakkımın teslim edileceğini kuvvetle biliyorum. O zaman sevgili klübüme tekrar kavuşacağım..

Yoksa kalbimde sevgili klübüm Fenerbahçeye karşı beslemekte olduğum riyasız, menfaatsiz, samimî hakikî ve manevî tertemiz bağlılığı hiçbir kuvvet benim elimden alamaz.

Fenerbahçenin ve millî takımın eski solaçığı

BEDRİ

Tamşvar

Yarın Beşiktaşla karşılaşıyor

Pazar günü Fenerbahçeye, salı da Peraya yenilen Romanyanın Tımşıvar futbolcularının Galatasaray karşılaşacaklarını evvelce haber vermiştik. Misafir futbol takımının şehrimizdeki iki mağlûbiyeti dolayısiyle Galatasaraylılar Tımşıvarla maç yapmaktan vaz geçmişlerdir. Bu vaziyet karşısında bu "meşhur,, Rumen takımının yarın Şeref stadında Beşiktaşın on biriyle karşılaşması tekarrur etmiştir.

Alman - Macar

Hokey maçı beraberlikle bitti

Almanya ve Macaristan millî hokey takımları arasındaki müsabaka Pazar günü Budapeştede büyük bir seyirci kalabalığı önünde yapılmış ve çok heyecanlı geçen bu karşılaşma golsüz olarak berabere bitmiştir.

—o—

Beynelmilel tenis maçları

İtalya - Fransa arasındaki Davis Tenis maçlarının ilk günü Fransa 2/0 galip gelmiştir.

Petrag, Faroni 6 yi 6,2, 6,3,

Destremo, kanepeli 3,6. 6,0, 6,2, 7,5, yenmiştir.

Barutgücü bütün ithamları reddediyor

Ve gazetemize yolladığı mektup bir yılan hikâyesi gibi uzayıp giden hâdisenin son cevabını teşkil etmektedir

19 Mayıs günü, Barutgücü sahasında, Barutgücü ile Demirspor arasında yapılan ve yarıda kalan maçtan sonra, hâdisenin dedikodusu ne kadar uzayıp gitti, malûmdur.

Mektuplar, tavzihler, cevaplar, ve gene mektuplar biribirini takip edip gidiyor.

Geçen gün neşrettiğimiz bir mektuptan sonra, yılan hikâyesi gibi uzayan bu mevzua tekrar temas etmemeye niyet etmiştik. Fakat Barutgücünden aldığımız bir mektup, bir nevi müdafaaname olduğuna göre, yalnız bu defaya mahsus olmak üzere kararımızı değiştirdik.. Ve Barutgücünün mektubunu neşrediyoruz.

Evvelce de yazdığımız gibi büyük bir enerji ve klüp azmiyle çalıştığını sevinerek, iftihar ederek gördüğümüz Güçlülerin mektuplarında yazdıkları noktaların mühim bir kısmını haklı bulduğumuzu da burada ilâve etmek isteriz..

Haber gazetesi yazı işleri müdürlüğüne:

Gücümüz, gazete sütunlarında münakaşayı hiç sevmiyen bir teşekkülken, mecburen bazı reva görülen muamele ve yazılar dolayısile cevap vermek zaruretinde kalmıştır.

Bakırköyde, henüz ikinci senesini idrâk etmek üzere teşekkül etmiş olan gücümüz, her nedense bazı kimseler tarafından bir radyonun paraziti gibi telâkki edilmektedir. Nitekim, bitaraf olduğunu söyliyen Muzaffer, Z. de bu kabil kimselerdendir. Bakırköylülerden birçok kimseler vardır ki, Yedikuledeki Devlet demiryollarına ait fabrikada çalışmakta ve dolayısile köyünün eski klüplerinden ayrılarak Demirspora girmektedirler. Bu yazıları yazan şahısta bu gibi bir Bakırköylü oyuncu veyahut bizi radyo parazi ti gören bir şahsiyettir.

Her iki klübün, maksadı teşekkülünü Bildiğini iddia eden bu arkadaş, maalesef Barıtgücünün maksadı teeşkkülünü bilmediğini yazılarile itiraf etmektedir.

Demirspor nizamnamesi iktızası, hakikaten inhisar halinde olan ve kendi mensuplarından başka hiçbir kimseyi teşekkülü içine sokmıyan bir birliktir.

Barıtgücü ise, hükûmetçe musaddak nizamnamesi mucibince sporu yükseltmek gayesile her Türke açık bir teşekkül olarak kurulmuştur. Nizannamemizden bihaber bu arkadaşın bu birinci bilgisizliğidir. Ve Barutgücü inhisarda değildir. Tekmil köy gençliği ve her Türk için açık bir spor yuvasıdır.

Klübümüzün futbol kolunu teşkil eden oyuncuların bir kısmının teşkilât klüplerinden olduğu bazı esami zikredilerek yazılmıştır. Evet, bu arkadaşların hepsi de bugün güçlüdür. Ve bu arkadaşlara ilâveten daha pek çok kimseler kendi esas klüplerile alâkalarını kesmişler ve tekmil İstanbul gazeteleri ve spor mecmualarile ilân edilerek Barutgüclü olduklarını ve istifalarının da spor kurumuna gönderildiklerini bildirmişlerdir. Bunların yekûnu 22 ye baliğ olmuştur. Ve bu arkadaşlardan pek çoğunun eski klüplerinden beraeti zimmetleri alınmış ve muhterem spor bölgesi başkanlığına da verilmiştir. Ve bu keyfiyet sayın gazetenizle de ilân edilmiş bir vaziyettir. Herhalde gücümüz sevilen bir teşekküldür ki güzide bir kısım oyuncular eski klüplerinden alâkalarını resmen keserek güce girmişler ve güclü olmakla müftehirdirler ve daima oyunlarına devam ederler.

Bu Bakırköylü arkadaş dosyada mahfuz resmî muamelelerimizi bilmediği için burada da yanlış gömüş ve düşünmüş ve maksadı teeşkkülümüze bihaber olduğunu itiraf etmiştir. Bu yazıları yazan arkadaşın artık bitaraf değil tam manasile taraftar olduğunu isbat eden ikinci bir mesele de, hâkimiyetin diğer tarafta olduğunu zikretmesidir. Velev ki öyle olsun daha oyun bitmeden bu tarzda galibiyeti bir tarafa göstermek tefeül etmek demektir.

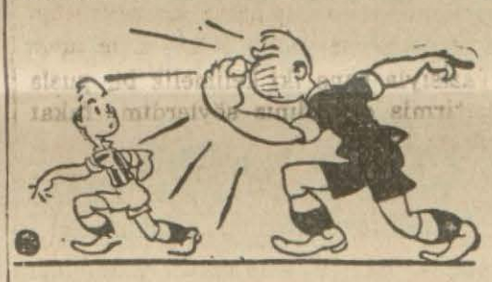

O gün sahamız tamamile halkevi emrine verilmiş ve hiçbir güçlü hiçbir vazife ile tavzif edilmemiştir. O gün oyun oynıyan onbir güçlüden maada herkes seyirciden başka bir şey değildi. Çünkü saha tamamile halkevi memurlarına terkedilmişti. Bayrak alma meselesinin de ne tarzda cereyan ettiği evvelce muhterem gazetenize yazılmıştı.

İkinci gol ofsaytten verilince pek tabiî olarak oyun sertleşmişti. Ve bu bayrak vakası Demirspordan kıvrandığını mübalâğa ile yazdığı Demirsporlu ve hakemin kayınbiraderi Edipden sonra olmuş bir vaziyetti. Ve bu arkadaş kıvranmamış oyun iktizası hafif bir sarsıntı geçirmiştir.

Bugün sert oyun dahi futbol kaideleri dahilinde bir sistemdir. Nitekim İtalyan sistemi de böyledir. Futbol hiçbir zaman (müsaade eder misiniz topa ben de vurayım?) diye danışıklı görüşüklü oynanmaz.

Haleti ruhiyemizi dürbinin ters tarafı ile görmüş olan bu arkadaşa soruyorum, sahamıza gelen bir çok muhterem klüplerden aşağıda bir kısmının ismini yazdığım bu güzel teşekküllerin hangisi ufak tefektir. Şu vaziyetle bu arkadaş sade güce değil, güce gelip giden misafirlere de dil uzatmıştır. Gücümüz, iki sene içinde öyle klüplerle çarpışmıştır ki bu klüplerin pek çoğu bize ağabey mumaelesi yapmış ve nadiren yenildiğimiz zamanlarda spor centilmenliğinin bir timsali olmak üzere beraberce sohbetler edilmiş ve şölenler verilmiştir. Meselâ: Yedek Subay okulu, Akınspor Kadıköy ve Şişli halkevleri, Galatasaray lisesi, Pera, Kurtuluş, Davutpaşa, ve daha buna mümasil pek çok klüplerle oynanmış ve her birile centilmence ayrılmıştır. Mağlûp olduğumuz zamanlarda hiçbir hâdise çıkmamış ve sinirlenilmemiştir. Bilâkis misafirlerimize Türke has olan misafirperverlikler gösterilmiştir.

Muzaffer Z. gücümüzün Demirsporla üç defa karşılaştığından bahsetmiştir. Doğrudur. Birinci karşılaşmada B takımları mağlûp edilmiş ve A takımları maçın da kendisinin itiraf ettiği gibi dehşetli ve fırtınalı havada rüzgârı lehlerine alan Demirsporlular ancak birinci haftaymın sonuna kadar iki bir ile vaziyeti kurtarmışlardır. İkinci haftaymda, rüzgâr güçlüler lehine dönünce oyun fırtına behanesile hakem tarafından tatil edilmiştir.

İkinci maç, beş bir gücün galibiyetile hitam bulmuş üçüncü karşılaşma ise malûmunuz olduğu vaziyette kalmıştır. "Maç devam etseydi Demirspor muhakkak galip gelecekti, ,diyen bu kerametfuruş arkadaşa soruyorum: (Böyle bir vaad mi almıştı? yoksa rüyasında bir şeyler mi görmüş veya tefeül mü etmişti?),

Bu arkadaş birtaraf olmadığını kendi ağzile o kadar açık olarak itiraf ediyor ki: oyunun bitmesine 38 dakika kaldığından bahsettiğimizi ve oyunun 53 dakika oynanamıyacağını bilmiyecek kadar bizleri cahil demiyeceğim beşikte süt emen çocuk addediyor. En ufak bir çocuk dahi bilir ki haftaymlar 45 dakikadır. Dosyalarımızda mevcut ve gazetenize yazdığımız mektupta, 28 dakikadan bahsedilmişken mürettip hatası olarak sehven 38 rakamında gücün ne sunutaksiri vardır. Ve bunu bir nimet telâkki eden bu arkadaşın mal bulmuş mağribi gibi bunu bağıra bağıra yazması bitaraf olmadığına ve gücü parazit görenlerden olduğuna bizlerde ve efkârı umumiyede şüphe bırakmamıştır.

Hiçbir klüple alâkası olmadığını söyliyen bu arkadaş köyündeki otoriter bir teşekkül için bu kadar uluorta ve bilir bilmez yazı yazması şunu anlatıyor ki kendisi bitaraf değil kurulmuş bir saat zenbereği gibi işlemiş ve işletilmiştir.

Aziz ve pek muhterem gazetenizin bu arkadaşın şu mektubundan sonra altına ilâve ettiği teveccühkâr cümlelerinden bütün güçlüler çok haklı olarak kıvanç

Barutgücü idare heyeti

Devamı 14 üncüde

Barutgücü birinci futbol takımı

Hatayda vaziyet

Baştarafı 1 incide

örfî idare ilân olunmuş, idareyi askerler ele almışlardır.

Yaralı Türkleri Antakyadaki Fransız hastahanesi kabul etmemektedir.

Fransız delegesi Garo tayyare ile Beyruta giderek Fransanın Suriye fevkalâde komiseri kont dö Martelle görüşüp talimat almış, akşam üstü tayyare dönmüştür.

Vaziyet çok nazik bir safhaya girmiştir.

Yaralı Türkleri hastahaneye almıyorlar

Adana 1 (A.A.) — Hatayda vukua gelen hâdiselerde bigünah olarak yaralanan Türkleri, Fransızların emrinde bulunan Antakya hastahanesi kabul etmediğinden, yaralı Türkler Dörtyola gelmişlerdir. Bunlar Adana memleket hastahanesine getirilerek tedavi altına alınacaklardır.

Ankaraya gelen Hatay heyeti

Ankara, 1 (Hususî) — Hataydaki faciaları bizzat hükûmetimize anlatmak için Eti Türklerden Abdülhami Hayyamın idaresinde beş kişiden mürekkep bir heyet dün şehrimize gelmiştir.

Heyet azası şunları söylemektedirler:

— Hatay gazetelerinde yazılan ve Hataydan alınıp da Türk gazetelerinde çıkan haberler, mübalâğadan tamamile uzaktır. Hattâ Hatay gazeteleri oradaki Türk efkârı umumiyesini daha fazla tehyiç etmemek ve Fransızların takibatına uğramamak için hâdiselerin gayet az kısmını neşretmektedirler.

Orada bulunan Eti Türkleri, Sünnî Türklerden sonra gelen en büyük ekseriyettir. Eti Türklerinin Türk listesine kaydedilmek istediklerini Fransızlar anladığı zaman derhal telâşa düştüler ve Alevî adı altında bizleri başka zümre addetmeğe başladılar. Rüşvet, dayak, tethiş, tehdit ve ölüm gibi her vasıtaya başvurdular. Polisler, milisler ve bizzat Fransız zabitleri de bu hale iştirakten geri kalmadılar ve kalmıyorlar.

İskenderunda bir kısım Eti Türkleri de zorla Alevî yazıldılar. Türk listesine yazılan Aleviler memuriyetlerinden çıkarılmışlar, her türlü hak sızlığa ve garaza hedef olmuşlardır. Maamafih bütün bunlara rağmen ekseriyet gene bizimdir. Biz buna iman ettik.

Esasen oradaki halkın kısmı azamını Türkler teşkil eder. Bütün Aleviler de Türk olduklarını anlamışlardır. Bunun delili bütün ileri gelen Alevîlerin isimlerini Türk listesine yazdırmış olmalarıdır.„

Tayyareler vasıtasile kadın ve çocukların katlini protesto

Baştarafı 1 incide

bardıman ederek ve mitralyöz ateşine tutarak binlerce sivil halkı ve bu meyanda kadın ve çocukları öldürmekte ve yaralamaktadırlar.

Çin hükûmeti 28 mayıs 1937'de milletler cemiyetinin açık şehirlerin bombardımanını resmen takbih ettiğini hatırlatmakta ve müdafaasız sivil Çin halkının Japon tayyareleri tarafından katline nihayet vermek üzere seri ve müessir tedbirler almasını milletler cemiyetinden talep etmektedir.„

Ingiltereye malûmat verildi

Londra, 2 (A.A.) — Çin sefiri Lord Halifaksa Japon tayyarelerinin Kanton üzerine yaptıkları akınları protesto eden bir nota tevdi etmiştir.

Avam kamarasında

Londra, 2 (A.A.) — Avam kamarasında Arthur Henderson, hariciye müsteşarı Butlere, Japon tayyarelerinin Kanton şehrindeki sivil ahaliyi bombardıman etmeleri dolayısile nefret hissettiğini söyliyebilecek vaziyette olup olmadığını sormuştur.

Butler, şu cevabı vermişti:

"Biz hariciye nezaretinde bu akınlar hakkında matbuat tarafından verilen haberleri okuyarak bu hususta resmî raporların gönderilmesini istedik. Elime bu meseleye dair mufassal ve sarih raporlar geçmedikçe bu hususta beyanatta bulunamam.„

Henderson bundan sonra İngiltere hükûmetinin müşterek bir protestoda bulunmak üzere Amerika ve dokuz devlet muahedesini imza eden diğer memleketler nezdinde bir teşebbüste bulunulmasını muvafık addedip etmediğini sormuştur.

Butler cevaben demiştir ki:

"Böyle bir teklifi nazarı itibara almadan evvel hükûmet, zannedersem bu hususta sarih malûmatın gelmesini beklemeği tercih edecektir.„

Çinliler kendi kendilerini öldürüyorlarmış!

Tokyo, 2 (A.A.) — Japon matbuatı tarafından neşredilen bir tebliğde Kanton **açık bir şehir olmadığı**, bilâkis iyice tahkim edilmiş olduğu ve Japon tayyarelerinin munhasıran askerî hedefleri bombardıman ettikleri bildirilmektedir.

Tebliğde, Çin halkı arasında nüfus zayiatının "obüsleri her tarafa düşen Çin tayyare toplarının atışından„ ileri geldiği ilâve edilmektedir.

Fransanın teşebbüsü

Paris, 2 (A.A.) — Fransa hükûmeti, Franko tayyarelerinin cumhuriyetçi İspanyanın açık şehirlerini bombardıman etmemelerini talep etmek üzere Burgos nezdinde müşterek bir teşebbüste bulunulmasını İngiltere hükûmetine teklif etmiştir.

Vatikanın bu teşebbüse iştirak edeceği ümit edilmektedir.

Geçen salı günü Granollers şehrinin bombardımanı neticesinde ekseriyeti kadın ve çocuk olmak üzere 400 kişinin ölmesi Fransayı böyle bir teşebbüste bulunmağa sevketmiştir.

Ingilterenin vaadi

Londra, 1 (A.A.) — Lord Halifaks ile İspanya cumhuriyeti elçisi Azkaratenin dünkü görüşmeleri esnasında, İspanya büyük elçisi, İngiliz hariciye nazırının nazarı dikkatini, Frankistlerin sivil ahali üzerine yaptığı bombardımanların yeniden başlaması keyfiyeti üzerine celbetmiştir.

Sanıldığına göre, Lord Halifaks de Karateye, İngiliz hükûmetinin bombardımanlara bir nihayet verilmesi hususunda bütün nüfuzunu istimal edeceği teminatını vermiştir.

Ingilterede hava müdafaası

Baştarafı 1 incide

lınacak ihtiyat sistemi mucibince, bilhassa sıhhî imdad sahasında gösterilen vazifeleri öğrenmek için 400.000 kadın ve erkek staj görmektedirler.

Sir Samuel Hoare, halkı maske tak mağa alıştırmak üzere 300.000 maske dağıtılmış olduğunu söylemiştir.

Dahiliye müsteşarı Geoffroy Loyd, memleketin 100 mıntakaya tak sim edildiğini, bu mıntakalardan her birinin düşman bombardıman tayyarelerinin geldiğini haber vermeğe memur santrallara doğrudan doğruya bağlı bir telefon santralına merbut bulunduğunu tasrih etmiştir.

Kuvvetli işaret düdükleri mahalli makamların emrine verilmiştir.

Türk - Yunan muahedesi tasdik edildi

Ankara, 1 (A.A.) — Bugün Fikret Silayın başkanlığında yapılan büyük millet meclisi içtimaında ruznamede bulunan maddelerin müzakeresini müteakib Türk - Yunan dostluk ve bitaraflık uzlaşma ve hakem muahedenamesi ile samimî anlaşma munzam muahedenamesinin tasdikine ait kanunun müzakeresine geçilmiştir.

Bu münasebetle söz alan Hariciye Vekili Tevfik Rüştünün sık sık sürekli alkışlar ve tasvip sesleriyle karşılanan ve tam metnini ayrıca bildirdiğimiz beyanatını takiben bir çok hatipler söz almışlardır.

İlk olarak kürsüye gelen Nazım Poryo (Tokat) Başvekil Celâl Bayarın Atina seyahatinden getirdiği bu güzel hediyenin pürüzsüz bir dostluk ifadesi olduğunu işaret ederek "Büyük Önderin mesai arkadaşlarına ötedenberi verdiği direktifler üzerine teessüs eden Türk - Yunan bağlılığının bugün de en kuvvetli bir eseri karşısında bulunuyoruz." demiştir. Hariciye encümeni âzasından bulunmak itibariyle bundan sonra iki memleket arasında mevcut muahedeleri hatırlatarak mevzuu müzakere olan munzam muahedenin umumî bir tahlilini yapmış ve bu muahedenin Balkan Antantları çerçevesi içinde yapılmış ve bu antantın ruhunu teyit eylemekte bulunduğunu söylemiştir.

Nazım Poryo demiştir ki:

Cihan sulhunun en tehlikeli imtihanlar geçireceği bugünlerde Balkan vaziyetinin kalplerimize verdiği huzur ve emniyet şüphesiz Balkan misakına ve bu misaka samimiyetle bağlanmış olduklarını her vesile ile gösteren diğer kıymetli komşularımız Yugoslavya ile Romanyaya medyunuz. Bu itibarla sulhü takviye eden bu munzam ahitnamenin komşularımızca da kıymeti pek büyüktür.

Ali Muzaffer Göker (Konya) Yunan devleti ile Türkiye cumhuriyeti arasında aktedilmiş bulunan muahedenin Türkiye cumhuriyeti hükûmetinin Atatürkten ilham alarak senelerdenberi sükûnetle vekarla ve memleketin hakikî menfaatlerinden mülhem olmak suretiyle idare etmekte olduğu dış siyasetinin takdirle anılmaya lâyik yeni bir vesikasını teşkil eylemekte bulunduğunu söylemiştir.

Hatip bir muahedenin hayatiyeti için şart olan iki tarafın hakikî menfaatlerinin koruması ve iki milletin haleti ruhiyelerine tevafuk etmesi gibi iki unsurun bu muahedede de mevcut bulunduğunu tebarüz ettirdikten sonra da bu munzam muahedenin hiç bir devlet hakkında her hangi bir tehdidi tazammun etmediğini kaydeylemiştir.

Muzaffer Gökeri takiben söz alan Milli Müdafaa Encümeni Başkanı General Kâzım Sövüktekin, Türkiye cumhuriyeti hükûmetinin Büyük Şefin irşatlariyle iki millet arasındaki anlaşmamazlığı kökünden bertaraf ederek onun yerine bütün dünya milletlerine nümune olacak surette hudutsuz dostluk ve kardeşlik meydana getirmiş bulunduğunu işaret ettikten sonra demiştir ki: "En fena en müşkül senelerinde Yunan milletini tanımış ve bu milletin fedakârlık, vatanperverlik ve cesaretine şahit olmuş ve onların dürüst hareketlerini, nezaket ve inceliklerini görmüş ve işitmiş olduğumdan her hususta bu dostluğa ve altı yedi senedir mevcut itilâfnameleri bir araya toplayan bu munzam itilâfnameye büyük bir ehemmiyet atfetmekteyim.

Kâzım Sövüktekin sözlerini bitirirken Yugoslav ve Romen milletleriyle olan dostluğu saygı ile anmış ve hükûmeti tebrik eylemiştir.

Mehmet Somer (Kütahya) müzakere mevzuunu teşkil etmekte olan muahedeyi "Türk - Elen milletleri arasında kahramanlık meydanlarında biribirlerinin yüksek meziyetlerini anlamak suretiyle doğmuş eşsiz bir samimiyetin mütemmim eseri" olarak tavsif etmiş ve iki memleket devlet şefleriyle devlet adamlarının yarattıkları ve iki milletin hislerine tamamiyle tekabul eden bu muahedenin yüksek değerini ve Balkan Antantının kudretini tebarüz ettirmiştir.

Hatip bundan sonra Hariciye Vekilinin beyanatlarında Bulgaristan ile olan münasebat etrafındaki izahat üzerinde durarak hükûmetimizin gösterdiği sulhperverlikten Bulgaristanın istifade edeceği ümidini izhar eylemiş ve demiştir ki: "Bu güzel ittifak sulhun muhafazasını temin etmek içindir. Onun için hariciye vekilimizin temenniyatına ben de iştirak eder ve Bulgar komşularımızın nazarı dikkatini celbederim."

Cavit Oral (Niğde) Türk - Yunan muahedesinin herhangi bir siyasî muahedenin çerçevelerini aşan ve içinde tarihin, hâdiselerin, realitelerin, millî menfaatlerin gösterdiği ve öğrettiği zaruretleri ifade eyleyen bir yakınlaşma, bir anlaşma daha doğrusu bir kaynaşma mahiyetinde olduğunu söyliyerek Başvekil Celâl Bayar ile Hariciye Vekilimizin son Atina seyahatleri esnasında şahıslarına karşı Yunan milleti tarafından gösterilmiş olan büyük muhabbet tezahürlerini ve bunun delâlet etmekte olduğu manayı işaret eylemiştir.

Fazıl Ahmet Aykaç (Elâziğ) Türk - Yunan milletleri arasındaki temasları ve münasebetleri kısaca işaret ettikten sonra bugün bize verilen bu eser iki millet arasında birçok tecrübelerde görgüden doğan işbirliğini âleme ilân edici, bir sulh ve selâmet beratidir, demiştir.

Hatip bundan sonra Türk milletinin daima sulhcu olan büyük ülküsünün anahatlarını çizmiş ve sözlerini söyle bitirmiştir:

Ayni duygulara, ülkülere sadık her siyasî ve içtimaî heyet bizim gerçek dostluğumuza güvenirse pek haklıdır. Eskiden Balkanlar Balkanlılarındır, denilirdi. Bu düsturü artık bütün Balkanlar bütün Balkanlılarındır şekline koyan tekâmül dostlarımızın da bahsettiğim ideallere, ayni sadakatle merbut oluşundan ileri geldi. Bunu bu yüksek kürsüde söylemekle en gerek saadeti duyduğuma şüpheniz olmasın ve bütün âlem bilsin ki Türkün şeref ve şiarı verdiği sözü tutmak, koyduğu imzayı bir namus damgası addetmektedir. O imzayı bulunduğu yerden silecek hiç bir el yoktur.

Hatiplerin sürekli alkışlarla karşılanan bu beyanatlarını takiben muahedenin tasdikine ait kanun reye konmuş ve 306 rey ve mevcudun ittifakiyle kabul edilmiştir.

B. M. Meclisi Cuma günü toplanacaktır.

Rüştü Aras'ın beyanatı

Ankara 1 (A.A.) — B. M. Meclisinin bugünkü toplantısında Türkiye - Yunanistan antantkordiyal paktına munzam olarak Atinada imza edilmiş olan muahedenin müzakeresine başlanırken söz almış olan Hariciye Vekili Dr. Tevfik Rüştü Aras aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

Yüksek tasvibinize hükûmetin arz ettiği Türk - Yunan muahedesi daha evvelce yapılmış olan ve meri bulunan muahedelerin bir zamimesi ve iki komşu ve kardeş memlekette durmadan şuurla ve istekle inkişaf eden beraberlik temayüllerinin tescili ve tabii bir neticesidir.

Muhteviyatını herkes biliyor. Çünkü Balkan konseyi Ankarada toplandığı vakit parafe edilerek tam metin ilân edilmişti.

Bunu Başvekilimizin refakatinde Atinaya yaptığımız ziyaret esnasında imzaladığımızı biliyorsunuz, o zaman dahi tam metni yine matbuatta intişar etmişti. Bu suretle mükerreren neşredilen metni haricinde alenî veya gizli başkaca hiçbir merbutu olmayan bu muahede uzaktan yakından hiçbir devleti rencide ve istihdaf etmez.

Yine biliyorsunuz ki, Yunanistan ile iki taraflı olarak aramızda 930 tarihli bitaraflık, tahkim ve uzlaşmaya dair bir muahede ile bir de, 933 de yapılan samimî anlaşma muahedesi vardır. Bu samimî anlaşma muahedesinin esaslı hükmünü Türkiye - Yunanistan müşterek hudutlarının iki devletin kefaleti altında ihlâli kabil olmadığından tesbiti teşkil eder.

Diğer komşumuz Bulgaristan ile de aramızda ebedî bir dostluk muahedesi ile bir bitaraflık tahkim ve uzlaşma muahedesi mecvut olduğu cihetle kendisine Yunanistan ile yapıldığını arzettiğim samimî anlaşma muahedesinin daha imzadan evvel malûmat verilmişti. Bu hususta Bulgaristan ile aramızda fikir teatisinden sonra aramızdaki bitaraflık muahedesinin temdidi ile iktifa edildi. Ayni sene zarfında Balkan müttefikimiz Yugoslavya ile 925 de başlayan ve o devrenin yekdiğerini takip eden hadiseleri içinde muvakkat bir fasıla geçiren samimî temas iki tarafın çok uygun olan menfaatleri ile ve iki milletin birbirine karşı besledikleri saygı ve sevgi ile tekrarlandı. Ve samimî bir dostluk muahedesine varıldı.

Ayni suretle diğer Balkan müttefikimiz Romanya ile de o vakit böyle bir samimî dostluk muahedesi yapıldı.

Artık Balkanlarda hava değişmiş, asırlar ve asırlarca devam eden binbir türlü tecrübelerin ve çekilen ıztırapların husule getirdiği bir anlayışla Balkan menfaat birliği ve kardeşlik duyguları belirmeğe başlamıştır. Yunan milletinin bir teşebbüsü ile ve bütün Balkanların iştirakile vakit vakit ve yer yer toplanmakta olan hususî Balkan konferansları bu yeni doğan temiz ve gürbüz duygulara revaç verdi. İşte bu esnada idi ki, kardeş Yugoslav devletinin büyük kralı majeste Aleksandrın Şefimiz Atatürkü ziyareti ve bu iki büyük devlet reisinin konuşması Balkan anlaşmasına yeni bir cereyan verdi. Romanya Balkanlardaki bu canlı cereyanın ön safında yer tuttu.

Bundan sonra Balkan anlaşmaları genişlemiş ve resmî bir mahiyet almış ve Balkan devletleri hariciyeleri arasında bu maksatla görüşmeler birdenbire süratlenmiştir. Hepimizin daima iyi hatırladığımıza şüphe olmayan 934 senesi şubatında Atinada Balkan misakı imza olundu. O gündenberi dört müttefik Balkan devleti hariciye nazırları muntazam bir surette ve muayyen vakitlerde toplantılar yapmakta ve daima temas halinde bulunmaktadırlar.

Diğer taraftan Balkan milletleri muhtelif sanat şubeleri arasında ve her sahada artarak yapılmakta olan ziyaretlerle ve konuşmalarla hükûmetlere rehber olmakta devam etmektedir.

Şimdi müzakeremizin mevzuunu teşkil eden Türk - Yunan muahedesi Balkan yarım adasındaki milletler arasında idamesi arzu edilen münasebetlerin timsali ve Balkan müttefikleri arasında yaşayan çözülmez bağlılığın tabiî inkişafının bir misalidir.

Mahiyetini arzettiğim bu munzam muahedenin müstaceliyetle kabul ve tasdik buyurulmasını yüksek heyetinizden rica ederim.

Alman askeri mütehassısları

Çinden askerî esrarla beraber dönüyorlar

Hankov, 1 (A.A.) — Çin ajansı bildiriyor:

Almanya büyük elçisi, Alman hükûmetinin Çin hükûmeti nezdindeki bütün Alman askerî muallimleri geri aldırmağa karar vermiş bulunduğundan hariciye nezaretini haberdar etmiştir. Bu muallimlerin Çin hizmettinde kalmakta devam talepleri ret olunmuştur. Çin mahafiili, bu keyfiyetten çok endişe etmektedir. Zira bu Alman muallimler millî müdafaayı alâkadar eyliyen bir çok esrarı bilmektedirler.

MİKİ KOVBOYLAR DİYARINDA

Yazan ve Çizen WALT DISNEY

Hikâye

Yazan:

Ebedi nöbetçi

★

Viktor Kosiçev

Şehir halkı için klüp ne ise köylüler için de değirmen odur. Köylü değirmene gitmesini pek sever. kışın kendisinin ve çoluk çocuğunun yiyeceği buğdayları öğütmek için oraya getirir. Onları güzelce taratar. Buğdayla değirmencinin hakkını verir. Sonra da çuvalların üzerine oturarak çubuğunu tellendirir ve sabırla, sırasının gelmesini beklemeğ başlar.

Muayyen mevsimlerde değirmenler daima kalabalık olur. Oraya dört bir taraftan köylüler gelir. Herkes sırasını alır ve bekler. Tabiî muhtelif kıyılardan gelmiş köylüler arasında tatlı bir ahbaplık başlar.. Vakit bol olduğu için herkes bütün duyduğunu, bildiğini birbirine söyler, anlaşır... Değirmen çarhlarının gürültü ve gıcırtısı arasında günün en mühim havadisleri birbirine anlatılır. Eski zamanlar hatırlanır... Şimdiki zamanlar çekiştirilir. Ölüme, doğuma evlenişe ait bir yığın dedikodular yapılır... Bütün bunlar bittikten sonra sıra hikâyelere, masallara gelir.

Köylüler arasında buların da mütehassısları vardır. Bu gibiler bu fırsatları hiç kaçırmazlar... Derhal paçaları sıvayıp, kabiliyetlerine göre, bire bin katarak, tekrarlana tekrarlana her kesin ezberlediği hikâyeleri anlatmağa girişirler.

Köylüler bu gibi vakaları can kulağiyle dinler. Hikâye veya masal ne derece fevkalâde ise, içinde ne derece inanılmıyacak hâdiseler varsa hatırda o kadar daha kuvvetle kalır.

Yortulardan biraz evvel, bir sonbahar günü Belorusyanın Lehistana ait ücra bir köşesindeki küçük bir değirmene bir çok köylü gelmişti. Kalabalık fazlaydı. Köylülerden ekserisi, iki, hattâ üç gün sıra beklemeğe mecbur kalmışlardı. Değirmen hiç durmadan yirmi dört saat çalışıyordu. Hava güzel ve sıcaktı. Su boldu.

Perşmbe günü değirmene, evvelce askerlik yapmış, vakti ve hali oldukça yerinde şen bir köylü geldi. Bunun gelişiyle beraber, artık birbirlerine anlatacaklarını bitirmiş olan köylüler arasında bir canlanma oldu. Akşama kadar yeni gelen şen köylünün anlattıklarını dinlemekle vakit geçirdiler.

Akşam olunca herkes değirmenin önünde yanmakta olan tek fenerin etrafına toplandı... Torbalar ortaya çıktı... Herkes - Allah ne verdiyse - torbadan bir şeyler çıkarıp yemeğe başladı. Yeni gelen köylü herkesin orada olduğunu görünce:

— Hemşeriler, diye onlara seslendi, geçen sene eski kalelerin, istihkâmların içinden bir Rus askerinin çıkarıldı. nı işittiniz mi?..

Köylüler hep bir ağızdan:

— Hayır işitmedik, diye cevap verdiler.. .

— Öyleyse dinleyin!.. Hikâye çok meraklıdır. Yalnız istihkâmın yerini ve ismini unuttum. Bilmiyorum. Brest'te mi, yoksa Osovets'te mi, veyahut Ivagorod'ta mı, İyice hatırlamıyorum. Fakat ismin o kadar ehemmiyeti yok... Lehistan hükûmeti Çarlık zamanından kalma bütün istihkâmları temizlemeğe, onların ankazından istifade etmeğe karar vermiş.. Çünkü bu istihkâmların ekserisi harap olmuş bir haldedir. Ne ise.. İşte bu anlatacağım vakanın geçtiği yerdeki istihkâmı da yıkmağa başmışlar... Birinci sıra istihkâmları yıkmışlar; hiç bir fevkalâdelik olmamış.. İkinci sıra istihkâmları da yıkmışlar.... Orada da her hangi bir fevkalâdelik zuhur etmemiş... Nihayet üçüncü kademedeki istihkâmlara sıra gelmiş... Orasını da yıkarlarken bir yeraltı yolu görmüşler... Bu yıkma işini idare eden Leh zabitlerile mühendisler bu yeraltı yolunu görünce ucu nereye varıyor diye merak etmişler... Sigaralarını tellendirerek ve aralarında konuşarak toprak altındaki yoldan yürümeğe başlamışlar...

Birdenbire karanlıkların içinden sert bir ses duyulmuş:

"— Dur!.. Kim var orada?,,

Mühendislerle zabitler şaşırmışlar... Maamafih:

"— Zabitler!,,

Diye cevap vererek yollarına devam etmişler... Fakat bir kaç adım yürümeğe vakit kalmadan ayni ses yeniden duyulmuş:

"— Dur; yoksa ateş ederim!,,

Zabitlerden biri sormuş:

"— Sen kimsin?..,,

"— Onbeşinci Sibirya avcı alayı efradından Ivan Ivaşima,,

"— Peki sen burada ne yapıyorsun?..,,

"— İstihkâmların "Çuhauza,, tabyasında nöbet bekliyorum.,,

Zabit öfkelenmiş:

"— Sen kaçırdın galiba, demiş. Hangi "Çuhauza,, tabyası? Bu tabyanın ismi bile haritadan kalktı.. Harp biteli on beş sene oluyor.,,

Asker:

"Ben orasını bilmem, demiş... Harbin bitip bitmediğinden de haberim yok.. Posta başı gelip beni değiştirmedikçe veyahut bizzat imparatordan bir emir gelmedikçe ben yerimi terketmem... Çünkü buralarını teftiş ederken beni bizzat buraya koyan efendimiz imparatordur. Bana da: "Posta başı gelip seni değiştirmedikçe veyahut ben emir vermedikçe yerinden kımıldamıyacaksın!,, diye de emir verdi.

Zabitler gülmeğe başlamışlar:

"— Yahu, demişler, artık imparator falan kalmadı... Senin posta başıların da kimbilir nerededir? Burada artık Lehistan hükûmeti teşekkül etti.. Anlıyor musun Lehistan.,,

Asker büyük bir kayıtsızlıkla:

"Olabilir, demiş... Bunun hiç bir ehemmiyeti yok!.. Şu halde ben şimdi Lehistan imparatorundan emir almadıkça buradan bir adım bile ayrılmam.,,

Zabitler:

"— Peki, demişler, biz sana göyle emir getiririz.. Fakat sen şimdi bize on beş sene nasıl yaşadığını, ne yeyip ne içtiğini anlat!,,

"— Nasıl olacak, basbayağı yaşadım işte!.. Yiyecek içecek boldu. Debboyda peksimet, konserve falan vardı. Hem bunlar o kadar çoktu ki ben burada ömrümün sonuna kadar kalsaydım gene karnımı doyuracak şey bulabilirdim. Sonra, Allha şükür, su sıkıntısı da çekmedim.. Nah şurada, köşede buz gibi bir kaynak var.. Kış, yaz durmadan akıyor... Güzel, soğuk bir su.. Yalnız tek başıma canım sıkılıyordu... Düşününüz 1915 inci yıldanberi buradayım... O tarihlerde burada büyük bir infilâk oldu... Galiba istihkâmı berhava ettiler... Tesadüfen o sıralarda nöbet bendeydi. İşte ben de o zamandanberi, nasıl diyeyim, ebedî bir nöbetçi olarak burada kaldım.. Bugün yarın enkazın kaldırılmasını ve değiştirilmekliğimi bekliyordum... Kuzum harp biteli bu kadar sene oldu mu?..,,

Askerni verdiği bu malûmatı dinledikten sonra zabitler kendi aralarında ufak bir müzakereden sonra Lehistan Cumhurreisine bir telgraf çekmeği ve vaziyeti anlatmağı karar altına almışlar.. ve telgrafı da çekmişler... Ayni gece Lehistan cumhur reisinden şu mealde bir telgraf gelmiş: "Nöbetçi İvan İvaşin'in değiştirilmesini ve ne ile arzu ederse o suretle taltif edilmesini emrediyorum. Çünkü İvan bir ecnebî askeri olmasına rağmen dürüst ve namuslu bir asker gibi vazifesini yapmıştır.,,

Sibiryalıya, cumhur reisinin emrini okumuşlar. Asker bu emri dinledikten sonra silâhını zabitin eline teslim etmiş. Haç çıkarmış, dışarı çıkmış.. İvan dışarı çıkınca, istihkâmı yıkmakla meşgul olan bütün oradaki işçiler İvanın manzarasından fena halde korkmuşlar.. İvanın üzerinde param parça bir kaput varmış.. Ayakları çıplakmış.. Saçları sırtına, sakalı da göbeğnie kadar varıyormuş.. Yüzü kâğıt gibi beyazmış.. Yukarı çıkınca ilk önce derin derin nefes almış.. etrafına bakınmış... Fakat derhal iki eliyle gözlerini kapamış:

"— Aman Allahım, diye bağırmış.... Hiç bir şey görmüyorum.. Gözlerime bir şeyler oldu.,,

Oradakiler hemen askerin yanına koşmuşlar.. Kuvvetli ışıktan zavallının iki gözü de akıvermiş.. Adeta göz yaşları gibi yüzünden aşağı yuvarlanıver. miş.. .

İvanı hastaneye yatırmışlar.. Ona cumhurreisinin telgrafını bir defa daha okumuşlar.. ve ne istediğini söylemesini, bütün arzularının yapılacağını kendisine haber vermişler.. Fakat İvan hiç bir mükâfat istememiş:

"— Ben sadece vazifemi yaptım, demiş.. Yalnız sizden ricam beni köyüme göndermenizdir. Ölmeden önce bizim kaşık düşmanını bir defa görmek isterdim.,,

İvanı derhal istasyona götürmüşler... Kendisine bilet tedarik etmişler.. ve köyüne göndermişler. İşte size anlatacağım hikâye bundan ibarettir.

Hikâyeyi alâka ile dinliyen ve torbasından çıkardığı kuru ekmeği yiyen bir köylü:

— Kimbilir herif ne kadar bol yemek yiyordu, diye söylendi..

Bir diğer köylü ilâve etti:

— Doğru... Herif on beş sene kapalı kalmış, amma, bari hiç olmazsa efendice yaşamış..

Bir üçüncü köylü de :

— Eh, diye söze karıştı, sen de böyle konservalı ve peksimetli bir yere düşsen kimbilir kaç sene gönüllü olarak orada kalırdın!..

Herkes gülüştü.. Umumiyet itibarile kuru ekmekten ibaret olan yemeklerine devam ettiler..

Rusçadan çeviren: **Ferah Ferruh**

HABER TAKVİMİ

2 HAZİRAN — 1938 PERŞEMBE
Hicrî: 1357 — Rebiülâhır: 3

Güneşin doğuşu			Güneşin batışı		
4,31			19,35		
Vakit	Sabah	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı	İmsak
	2,34	12,12	16,11	19,35	21,32	2,16

Lüzumlu Telefonlar

Yangın:

İstanbul için: 24222, Beyoğlu için: 44644, Kadıköy için: 60020, Üsküdar için: 60625.

Yeşilköy, Bakırköy, Bebek, Tarabya, Büyükdere,Fenerbahçe, Kandilli, Erenköy, Kartal, Büyükada, Heybeli, Burgaz, Kınalı, için: Telefon muhabere memuruna yangın demek kâfidir.

Rami itfaiyesi: 22711
Deniz „ „ 36. .20
Beyazıt kulesi: 21996. Galata yangın kulesi: 40060.
Sıhhî imdad: 44998. Müddeiumumîlik: 22290. Emniyet müdürlüğü: 24382.
Elektrik Şirketi: Beyoğlu: 44801 - İstanbul: 24378.
Sular: İdaresi: Beyoğlu: 44783. Beşiktaş: 40938. Cibali: 20222. Nuruosmaniye: 21708. Üsküdar - Kadıköy: 60773.
Havagazi: İstanbul: 24378. Kadıköy: 60790. Beyoğlu: 44642.

Taksi Otomobili İstemek İçin

Beyoğlu ciheti: 49084. Bebek ciheti: 36 - 101. Kadıköy ciheti: 60447.

Denizyolları

İstanbul acenteliği: 22740. Karaköy: 42362.

Mudanyaya: Pazar, Salı, Perşembe, Cuma günleri saat 8,30 da Tophane rıhtımından.

Karabigaya: Salı ve Cuma günleri saat 19 da Tophane rıhtımından kalkar ve Tekirdağ, Mürefte, Erdek, Şarköy iskelelerine uğrıyarak Karabigaya varır.

Akdeniz postası: Yarın saat 17 de kalkacak olan vapur; Gelibolu, Çanakkale, Edremit, Ayvalık ve Dikiliye uğradıktan sonra İzmire gidecektir.

Karadeniz postası: Yarın sefer yapılmıyacaktır.

Müzeler

Ayasofya, Roma - Bizans, Yunan eserleri ve Çinili Köşk, Askerî Müze ve sarnıçlar, Ticaret ve Sanayi Müzesi, Sıhhî Müze:
(Bu müzeler hergün saat 10 dan 16 ya kadar açıktır.)

Türk ve İslâm eserleri müzesi: Pazartesiden başka hergün saat 10 dan 16 ya kadar ve Cuma günleri 16 dan 17 ye kadar açıktır.

Topkapı Müzesi: Hergün saat 13 den 16 ya kadar açıktır.

Memleket Dışı Deniz Seferleri

Romanya vapurları: Cumartesi günleri 13 de Köstenceye; Salı günleri 18 de Pire, Beyrut, İskenderiye.

İtalyan vapurları: Cuma günleri saat 10 da Pire, Brendizi, Venedik, Triyeste.

Avrupa Hattı

Sirkeci İstasyon Müdürlüğü Telefon 23079

Semplon ekspresi hergün Sirkeciden saat 22 de kalkar ve Avrupadan geleni saat 7,25 te Sirkeciye muvasalat eder.

Konvansiyonel 20,30 da kalkar, 10,22 de gelir.

Edirne postası: Hergün saat 8,50 de hareket eder, 19,33 de gelir.

Anadolu Hattı

Hergün hareket eden şimendiferler:

Saat 8 de Konya, 9 da Ankara, 15,15 de Diyarbakır ve Samsun, 15,30 da Eskişehir, 19,10 da Ankara ekspresi, 20 de Adapazarı.

Bu trenlerden saat 9 da hareket eden Ankara muhtelifi Pazartesi, Çarşamba ve Cuma günleri Haleb ve Musula kadar sefer etmektedir.

MÜNAKASA İLÂNLARI: ■

İnhisarlar idaresi için 4 adet siklop çenber makinesi ile 130.000 kilo çelik siklop çenberi pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlık yarınki cuma günü saat 2 de idarenin Kabataştaki levazım ve mübayaat şubesinde yapılacaktır.

GEÇEN SENE BUGÜN NE OLDU?

* İtalya, İrlandada bir ortaelçilik ihdas etti.

* Yeni Sovyet elçisi Karski Atatürke itimatnamesini verdi.

RADYO

İstanbul Radyosu

2 HAZİRAN — 1938 PERŞEMBE

18,30 plâkla dans musikisi, 18,45 Kızılay haftası, Konferans, Doktor Fethi (Kızılayın yardımları,) 19 Plâkla dans musikisi, 19,15 Spor musahabeleri, Eşref Şefik, 19,55 Borsa haberler, 20 Sadi Hoşses ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 20,45 hava raporu, 20, 48 Ömer Rıza tarafından arapça söylev, 21 Radife ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları (saat ayarı), 21, 45 orkestra, 22,15 ajans haberleri, 22,30 plâkla sololar, opera ve operet parçaları, 22,50 Son haberler ve ertesi günün programı 23 son.

BÜKREŞ: 19,15 Rumen havaları, 20,30 kural konser, 21,15 radyo orkestrası, 23,30 Plâkla Rumen havaları,

BUDAPEŞTE: 18 Macar şarkıları, 19 opera orkestrası, 20,20 Meksika şarkıları, 20,50 Temsil, 22,45 Sigan orkestrası, 24,10 caz plâkları,

BERLİN: 19 radyo orkestrası tarafından operet havaları, 20 plâk, 21 varyete, 23,30 hafif müzik, ve halk havaları,

ROMA: 20,30 caz plâkları, 21,30 hafif müzik, 22 operadan temsil nakli.

VARŞOVA: 20 şarkılı konser, 20,30 hafif müzik, 22,10 müzik, 23 halk havaları, 23, 15 salon orkestrası,

ŞEHZADEBAŞI TURAN TİYATROSU
Halk San'atkârı Naşit ve arkadaşları
İlk defa olarak
Kadından Korkanlar
3 perde
Leblebici kuvarettosu
DANS, SOLO, DÜET..

HALK OPERETİ

HALK OPERETİ

10 Hazirandan itibaren yaz temsillerine başlayor

ZAYİ — D.K.W. markalı motosiklete ait 44 numaralı plâkamı zayi ettim . Hükmü olmadığı ilân olunur.
Beyazıt Tavşantaşı karakol sokak No. 9 Murat (V.P.2367)

ZAYİ — Tekaüt maaşımı almakta olduğum mührümü kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü kalmadığını ilân ederim.
Bakırköy Yeniköyünde cami sokak 21 numara mütekait yüzbaşı Mehmet Ziya-Akseller.

Çin Mektubu

Saygon'da zafer gecesi

Fakat kimse şenlik yapmıyor; maytap yakmıyor; fener asmıyor. Çünki, halk bütün varını yoğunu harp edenlere vermek için and içmiştir...

Nevyorkta, Şikagoda, San-Fransiskoda oturan Çinlilerin gönderdikleri iane milyonlarca doları geçmiş bulunuyor

Çinde tetkik seyahati yapan bir Fransız gazetecisinin gazetesine gönderdiği ilk yazıyı bir kaç gün evvel neşretmiştik. Bugün, muharririn Saygondan yolladığı ikinci mektubunu alıyoruz:

Başında pirinç sapından örülmüş siv. ri bir şapka bulunan bir yerli, içerisinde oturduğum arabayı çekiyor. Sağlam omuzlarının ahenkli bir hareketle inip çıktığını görüyorum. Çıplak ayaklarının toprak üzerinde çıkardığı sesi işidiyorum. Araba çeken bu adamın vücudundan çıkan ter yavaş yavaş mavi keten elbisesini âdeta ıslak bir hale getiriyor.

Uzak Şarka yeni gelmiş bir Avrupalı, insanlar tarafından çekilen bu arabaları görünce şaşırıyor ve acıyor. Fakat bu uzak diyarların âdetlerine, kokularına, tadlarına alıştığı gibi arabalarına da alışıyor. Boş arabası önünde bekliyen arabacı uzaktan bir müşteri görür görmez o kadar seviniyor ki, insan bu arabaya binmekle bir adama iyilik etmiş olduğunu sanıyor.

Yarın tek direkli bir yelken gemisi ile Çine hareket ediyorum. Nehrin rıhtımına bağlı olan bu geminin adı Helikondur. Direğinde İngiliz bayrağı dalgalanıyor. İsmi Yunancadır. Fakat bütün bunlar Japonların güllerine ve bombalarına karşı alınmış ihtiyat tedbirleridir. Helikon, teknesinden direklerinin ucuna kadar Çinlidir.

Koşinşinde kaldığım bu son akşamı Şolon mahallesinde geçiriyorum. Şolon Saygonda Çinlilerin oturduğu semtin adıdır. Çinli mahallelerin kalabalığı, pisliği, gürültüsü, insanı burnunu tıkamağa mecbur eden kokuları şimdiye kadar o kadar çok yazılmış şeylerdir ki bunları bir daha tekrar etmek faydasızdır.

Önlerinde çığırtkanların bağırdığı dükkânlarla dolu Çin pazarlarını, boyalı fenerlerin altında mahjong oynanan oyun yerlerini, içerisinde afyonun verdiği tatlı bir uyku ile cansız bir mumya gibi Çin şarkılarının terennüm edildiği beş katlı lokantaları, safran rengindeki Çinli kızların dansettiklerini romanlarda okumıyan belki vardır. Fakat sinemalarda görmiyen kim kaldı?.

Fakat bu akşam Çin mahallesinde görülecek yeni bir şey vardı. Lokantada yemek yerken, gazeteci olduğumu bilen birisi bana :

— Bu akşam Çin mahallesi görülmeğe değer, demişti, Çinliler harp başlayalıdan beri ilk defa olarak Japonlara galip geldiler. Bu akşam bayram yapılacak.

Filhakika, bir Japon resmî tebliği; bir mağlûbiyeti açıkça itiraf etmeden söylemek için cihan harbindenberi kabul edilen usul dairesinde, mühim kelimeler kullanarak, Japon ordularının "daha geri bir hatta toplanacağını,, "Cüz'ütamların evvelden hazırlanmış mevzilerde yer almak üzere bir miktar geri çekildiklerini,, bildiriyordu. Bu, Çinlilerin bir haftadanberi ilân ettikleri zaferi itiraf demektir.

Sessiz zafer

Lokantada izahat veren adam:

— Çok heyecanlı bir bayram göreceksiniz, demişti, bütün Çinliler evlerinden fırlayacak, haykıracak, şarkı söyliyecek, maytap yakacak ve silâh atacak. Bütün gece defler çınlıyacak ve gonklar gökyüzünü inletecek.

Rehberimle beraber Çin mahallesine girmiştik. Kapısı açık evlerin taşlıklarında Çinli gemiciler yemek yiyor, evlerin kapılarında çocuklar kaşınıyor, alaca karanlığa rağmen bir Çinli kız, sokaktan akan pis suda çamaşır yıkıyor. Günlük hayatta hiç te değişiklik görünmiyor. Ümit ettiklerimizin hiç birisi yok.

Rehberim:

— Şaşılacak şey, dedi, insanın âdeta zaferden haberleri yok diyeceği geliyor.

Mahallenin orta yerindeki meydancıkta sessizce biribirine sokulmuş bir kalabalık kaynaşıyor. Bu kalabalık haykırmıyor, hattâ konuşmuyor, fısıldaşıyor.

Donuk fenerlerin süzülen renkli ışıklar altında bu insanların yüzlerine baktım. Sapsarı simalarda sevinç çizgileri dalgalanıyor. O vakit rehberime döndüm ve:

— Biliyorlar, dedim, buna şüphe yok.

Meydancıkta açık bir tek dükkân var. Şişman bir ipek tüccarı mis kokulu çayını içiyor. Ona yaklaşıyoruz. Rehberim zaferden haberdar olup olmadığını sordu, adam sakin:

— Biliyorum, dedi.

— Öyle ise niçin şenlik yapmıyorsunuz? Fener asmıyorsunuz? Fişek yakmıyorsunuz?.

— Paramız yok.. Bütün varımızı harp edenlere vermeğe yeminliyiz.

Çin birliği

Şimdi, bir Çinli ile kısa bir konuşmanızı anlatacağım.. Şapei ve Nankin üzerinde patlayan Japon güllelerinin Çin birliğini tesis ettiğinden hâlâ şüphe edenlerin kanaatlerini tashihe kâfi gelir sanıyorum.

Konuştuğum Çinli, Çinden Hindi Çiniye hicret eden Çinlilerin Fransız hükûmetiyle olan münasebetlerinde tavassut eden birisidir. Bir Fransız memurundan aldığım tavsiye ile evine gittim. Çok münevver bir adam. Ana dili olan Çinceyi 120 bin kelimesiyle biliyor. Pariste, Nevyorkta, Londrada, bir çok seneler oturmuş. Fransızca ve İngilizceyi mükemmel konuşuyor.

Lâal renkli çayla dolu fağfur bardaklardan çıkan taze koku, odayı doldurarken, bu Çinli bana:

— Eğer buraya bir hafta evvel gelseydiniz, dedi, istediğiniz kadar gürültülü bir Çin bayramı görürdünüz. Fakat biz o, bir hafta evvelki bayramı yüreklerimizden gelen sevinçle yapmadık. Çin harbine ait bir film çeviren bir sinema şirketi hesabına yaptık. Saygonun talihsiz sokaklarında yapılan eğlenceleri, sonra da şehrin ıstıraplarını, Çinliler, en büyük aktörlerden daha muvaffakıyetli, içten gelen hislerle anlattılar.

Rejisör ve beraberindekiler yaptıkları işten çok memnun oldular. Fakat film alanların bilmedikleri bir nokta vardı. Karılariyle, çocuklariyle açıkta ve aç olan bu zavallı muhacirlerden hiç birisi kendisine film ücreti olarak verilen bol paradan bir metelik bile harcamadı. Bu paranın sarfedilecek yeri vardır. Çinde harp eden kardeşlerimize gönderilecek.

O, gittikçe hararetlenerek sözüne devam ediyordu:

— Garpta bizi iyi tanımıyan vatandaşlarınıza anlatınız. Çin binlerce sene devam eden uykusundan uyanmıştır. Çin topraklarına çok yakın olan bu şehirdeki Çinlilerin büyük ana vatana sadık kalması belki pek ehemmiyetli bir şey değildir. Fakat Nevyorkta, Şikagoda, San Fransiskoda oturan Çinlilerin gönderdikleri iane milyonlarca doları geçti..

Cenup denizlerinin ötesinde, Tahitide, Avustralyada, Yeni Zelândada oturan Çinliler, Pariste, Londrada, tahsilde olan Çinli talebeler keselerini Çin uğruna açtılar. Nevyorkta gündüz çalışan Çinli işçiler geceleri sokak sokak dileniyorlar. Çünkü kazandıkları bütün parayı Çin istiklâli uğruna sarfetmeğe and içmişlerdir.

Ev sahibi sesini alçalttı:

— Bu kadar da değil. Bugüne kadar hemen her Çinli asker olmaktan nefret ederdi. Eski Çin darbımesellerini iyi bilirsiniz, sanırım: "Çivi yapmak için demirin, asker yapmak için insanın iyisi aranmaz,, . İyi bir ailede ne kız fahişe olur, ne de oğlan asker.,, . Daha beş sene evvel bir İngiliz gazetecisinin Londrada tahsilde bulunan bir talebeye: "Bir gün memleketi korumak lâzım gelirse bizzat silâha sarılacak mısınız?,, sualine bu delikanlının "aslâ, okumayanlar harp etsin,, dediğini hâlâ hatırlarım.

Burada, Çinli doğruldu ve sesi ağırlaştı:

— Bütün dünyaya ilân edebilirsiniz ki bu zihniyet artık tamamiyle ölmüştür. Bundan sonra Çinde askerlik her yerde olduğu gibi, herkes tarafından sevilen ve takdis edilen bir meslek olmuştur. Gönüllü yazılmak için askerlik dairelerine o kadar çok müracaat vaki oluyor ki daire reisleri müracaatların bir kısmını geri çevirmeğe mecbur kalıyor. Bu tedbire baş vurmasalar, bütün Çin, kadınlı, erkekli asker yazılacak.

Çocuk haftası

Hediye kazananların isimlerini neşrediyoruz

14 mayıs tarihli bilmecemizin halli (Akhısar) idi.

BİR HOKKA TAKIMI KAZANAN

Birinci: Selim Turgut Büyükhendek 18,

İKİ ŞİŞE ESANS KAZANAN:

Turgut AlpAslan 19 uncu ilkokul

BİR ALBÜM KAZANAN

Tabende İstanbul kız orta okul,

BİRER MÜREKKEPLİ DOLMA KALEM KAZANANLAR

1 — Gülümser Altan Saraçhanebaşı, 2 — Sabahat Cağaloğlu, 3 — Rıza Uzuyusuf, 4 — Nurhan Beyoğlu 29 uncu okul, 5 — Mahmut mahalle bekçisi, 6 — Erol Demir el P.T.T., 7 — Suzan Küçükçeşme, 8 — Nevratan İstanbul, 9 — Zeynep dokumacı, 10 — Hayrı Kapkaç,

BİRER TUVALET SABUNU MAHFAZASI KAZANNLAR

11 — Aysel Göztepe, Fatih mütercim sokak, 12 — Selâmi Vefa lisesi, 13 — Mehpare istiklâl lisesi, 14 — Havva Halil ağa sokak, 15 — Gülkin Orkunt Beşiktaş hasfırın, 16 — Hayrünnisa kadırga ilkokul, 17 — Seyfeddin Kumkapı ortaokul, 18 — Kemal kadırga ilkokul, 19 Feyyaz Hayriye lisesi, 20 — Mehmet Ali Kumkapı nişancası, 21 — Bahaddin Kadırga 61 inci okul, 22 — Yurdaçevik Sirkeci, 23 — Mustafa Kızıltan, 24 — Necdet Yerebatan caddesi, 25 — Erol Göksel Kadıköy,

BİRER TUVALET SABUNU KAZANAN

26 — Ergun Dinçel Çatalca, 27 — Hacer Kasımpaşa, 28 — Mehpare Uğur Yedikule, 29 — Türkân Kartaltepe Aksaray, 30 — Ayten Tuna Beşiktaş, 31 — Aliye Altıncı Fındıklı, 32 — Mustafa Billûr, 33 — İsmail Billûr, 34 — Baha Erol Gümüşhane kültür sekreteri, 35 — Ayşe Tarı Tebeşaı, 36 — Abdullah Erge Şehremini, 37 — Cahit Yayla caddesi, 38 — Hayal Zonguldak 39 — Saime Şişli, 40 — Şadi Oğun Karadeniz caddesi, 41 — Yüksel Açıkalın Lâleli Tayyare apartımanı, 42 — Fuat Öge Haydarpaşa lisesi, 44 — Neclâ Kansu Bakırköy, 45 — Erdoğan Balat, 46 — Güzin Akay Tophane, 47 — Ümit Üzer Çatalca, 48 — Zeki Vefa lisesi, 49 — Fikret 15 inci okul, 50 — Ali Beyazıt,

(Sonu yarın)

Şehirden röportajlar

Çocuklarla birlikte bir öğle yemeği

Baştarafı 5 incide

Diye ısrar ediyorlardı. Fakat, kim dinler?

Bir kaç dakika sonra baktım, sofra komşularımın masası bütün masaların hepsinden daha zenginleşti ve bana da yeniden yaman bir iştah geldi. Neyse, o gün, yani bundan bir kaç gün önce, öğle vakti oracıkta, akasyaların, at kestanelerinin altında hep birlikte tatlı tatlı yedik, içtik ve yemekten sonra da bir saat kadar gayet hoş, gayet tatlı bir vakit geçirdik ki bu manzara hâlâ gözümün önünden gitmiyor.

Bu çocuklar, şimdi benim bu yazımı okuyacak olurlarsa ne kadar şaşıracaklardır. Zavallılar, ne bilsinler ki yanı başlarında o gün kendilerile birlikte yemek yiyen bir muharrirdi. Evet ama muharrirler, hele benim gibi gazete muharrirleri bazan işte böyle hiç umulmadık yerlerde hazır ve nazır bulunurlar.

O. Cemal KAYGILI

Barutgücü

Baştarafı 11 incide

duydu. Cidden gücümüz Bakırköyünün mütevazi bir köşesinde kendi iş ve gücile küçücük binasında meşgul olan ve efkârı umumiye ile sayın gazetenizin teveccühlerine lâyık bir teşekküldür. Ve daha da lâyık olmağa çalışacaktır.

Gücümüz gazete sütunlarında münakaşadan kaçınan ve bu gibi şeyleri doğru bulmıyan bir varlıktır. Bu arkadaş her kimse gazete sütunlarında değil köylü ise köydeki bu varlığa bitaraf bulunuyor sa o teşekkülün idarecilerile temas etmesi daha münasip olur. Yok eğer başka bir teşekküle mensupsa gene gazetelerle değil, herhangi bir er meydanında mensup olduğu teşkkülle bizi karşılaştırır.

Tasdiimizden dolayı affınızı rica ederken bu yazımızın sayın gazetenizin ayni sütunlarında aynen dercini istirham ediyoruz. Ve değeri olmıyan ve incir çekirdeği doldurmıyan bu gibi dedikodulara da bir nihayet verilmesini hassaten niyaz ediyoruz.

Barutgücü idare heyeti

ADEMİ İKTİDAR
ve BEL GEVŞEKLIGINE KARŞI
HORMOBİN
Tabletleri her eczanede arayınız. Posta kutusu 1255 Hormobin

Oksürenlere ve gögüs nezlelerine KATRAN HAKKI EKREM

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

28 / 5 / 1938 vaziyeti

AKTİF		Lira	PASİF		Lira
Kasa:			Sermaye		15.000.000
Altın safi kilogram 17 152 352	24.126.155.86		İhtiyat akçesi:		
Banknot	18.925.522. —		Adi ve tevkilâde	2.712.234.11	
Ufaklık	1.349.639.08	44.401.316.94	Hususi	6.000.000. —	8.712.234.11
Dahildeki Muhabirler:	548.934.39	548.934.39	Tedavüldeki Banknotlar:		
Türk lirası			Deruhte edilen evrakı nakdiye	158.748.563. —	
Hariçteki muhabirler:			Kanunun 6-8 inci maddelerine tevfikan hazine tarafından vaki tediyat	14.982.965. —	
Altın safi kilogram 9 054 617	12.736.042.88		Deruhte edilen evrakı nakdiye bakiyesi	143.765.598. —	
Altına tahvili kabil serbest dövizler	17.041.89		Karşılığı tamamen altın olarak ilâveten tedavüle vazedilen	19.000.000. —	
Diğer dövizler ve borçlu kliring bakiyeleri	15.250.723.18	28.003.807.95	Reeskont mukabili ilâveten tedavüle vazedilen	13.000.000. —	175.765.598. —
Hazine tahvilleri:			Türk Lirası Mevduat		19.943.062.28
Deruhte edilen evrakı nakdiye karşılığı	158.748.563. —		Döviz Taahhüdatı:		
Kanunun 6 - 8 inci maddelerine tevfikan Hazine tarafından vaki tediyat	14.982.965. —	143.765.598. —	Altına tahvili kabil dövizler	1.610.95	
Senedat cüzdanı:	2.600.000. —		Diğer dövizler ve alacaklı kliring bakiyeleri	31.256.814.51	31.258.425.46
Hazine bonoları	49.782.658.15	52.382.658.15	Muhtelif		92.820.074.58
Ticari senetler					
Esham ve Tahvilât cüzdanı:					
A Deruhte edilen evrakı nakdiyenin karşılığı esham ve tahvilât itibari kıymetle	39.023.611.58				
B Serbest esham ve tahvilât	7.013.251.21	46.036.862.79			
Avanslar:					
Altın ve döviz üzerine	102.380.61				
Tahvilât üzerine	9.256.830.30	9.359.210.9			
Hissedarlar		4.500.000. —			
Muhtelif		14.501.005.30			
Yekûn		343.499.394.43	Yekûn		343.499.394.43

2 Mart 1932 tarihinden itibaren: İskonto nadd yüzde 5 1_2 — Altın üzerine avans yüzde 4 1_2

YENİ TESLİMAT İLMÜHABERLERİMİZ

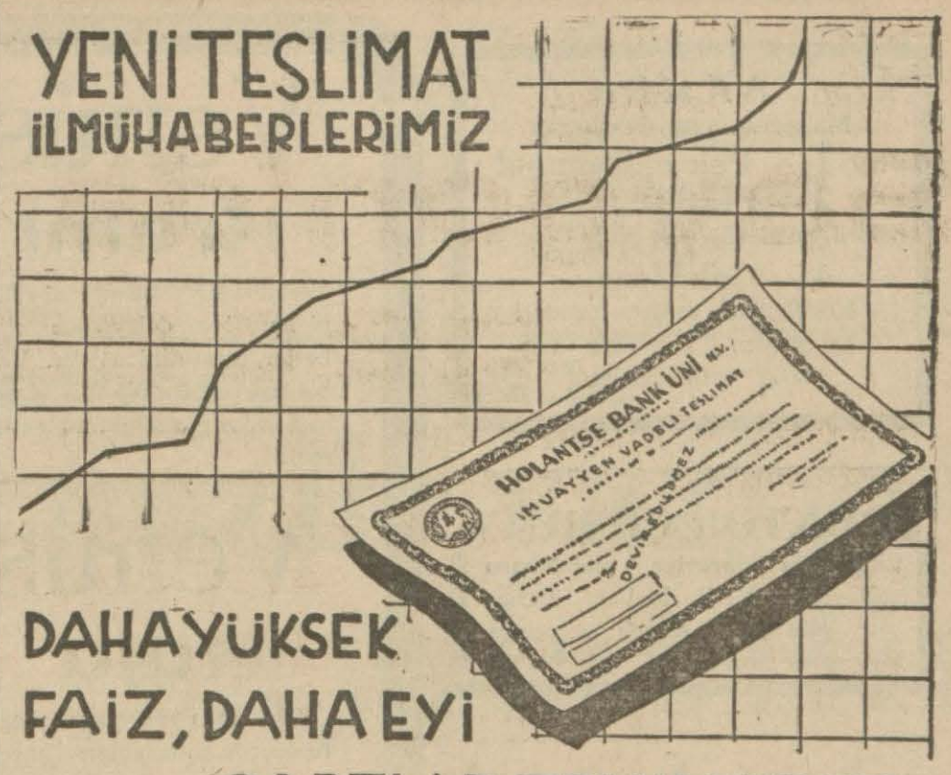

DAHA YÜKSEK FAİZ, DAHA EYİ ŞARTLAR TEMİN EDER

HOLANTSE BANK-ÜNİ N.V.

Türk Hava Kurumu
Büyük Piyangosu
2. nci keşide 11 Haziran 938 dedir.
Büyük ikramiye 45.000 Liradır.

DOKTOR
Kemal Uzsan
Operatör - Üroloğ
Galata - Karaköy - Abdullah ef. lokantası karşısında Galiçi Han
Hergün 15 den 20 ye kadar
Telefon: 41235

Diş Doktoru
Übeyt Ölçer
Yalnız CUMARTESİ GÜNLERİ YALOVADA, sai günler Karagümrük tramvay durağındaki muayenehanesinde hastalarını kabul eder.

Bu son sözler öyle mütniş bir kinle söylenmişti ki şövalye ürperdi.

Fakat bu korkunç - veya gayri şuurî - açıklıkla yapılmış olan böyle bir itiraf şövalyeyi asabî bir sıkıntıya soktu ve hiç farkında olmadan, çehresinde soğuk bir ifade belirdi.

Bunun içindir ki, hemen hemen lâkayıt ve istihfafâmiz bir tavırla ve âdeta bağırarak şöyle dedi:

— Canım! Madam, bana bu kadar müheyyiç ne söyliyebilirdiniz ki.... Beni görmeniz böyle bir... Fedakârlık ve feragati icap ettirdi?..

— Sizi ölümle karşı karşıya mı bırakmalıydım?... Sizi mahvetmek istiyen kuvvetli ve korkunç düşmanlara malik olduğunuzu her halde bilmiyorsunuz!...

D'Assas gayet sakin ve gitgide soğuk bir halde cevap verdi:

— Pekâlâ... Fakat yaptığınız fedakârlık ve gösterdiğiniz feragat her halde az bir şey değil... Ve bir türlü anlıyamadığım bir nokta var ki o da sizin hangi hisse itaat ederek...

— Şerefimi sizin için feda ettim, öyle mi?... Hangi hisse itaat ederek, kendimi meçhul bir adamın, bir sefilin kollarına attım, öyle mi?... Şu halde mösyö, bana bunu da sorun ki, hangi hisse itaat ederek, hayatımı tehlikeye sokup, Rezervuar sokağının o esrarengiz evinde işgal ettiğiniz pansiyonun karşısındaki pansiyona kat'iyyen ayak basmamanızı size haber vermiştim?.. Çünkü bir gece odanıza girmiş olan maskeli hayalet...

D'Assas hayretler içinde bağırdı:

— Siz miydiniz?...

— Evet, bendim!... Şimdi size, hangi his altında hareket ettiğimi söylemeğe lüzum var mı? Bunu anlamıyormusunuz?.. Size karşı duyduğum aşk öyle müthiş ve her şeyden öyle üstündür ki ne ölüm, ne de şerefsizlik beni yolumdan alıkoymadı...

Şövalye samimî bir teheyyüçle:

— Ah!... Zavallı kadın! dedi.

— Bana acıyorsunuz, öyle mi?... Ben ise sizin için yaptıklarımı yaptığım için mesudum!... Sizi seviyorum.. Sizi ateşin bir aşkla seviyorum, şimdi artık bunu biliyorsunuz, bunu hissediyorsunuz... Sizi, bu kadar genç, bu kadar ve bu kadar güzel olduğunuz halde, korkunç, esrarengiz ve cehennemî bir tuzak içinde hayatınızı mahvedebileceğiniz, mahvetmeniz lâzımgelen düşmanlar arasında gördüğüm andan itibaren sevdim... Ve - size yemin ediyorum, d'Assas - sadece fedakârlık ve feragatle yuğrulmuş olan bu aşk benim kalbime öyle girmişti ki, tıpkı sizin gibi, korkunç tehlikeler içinde yaşıyan ben, hiç bir beşerî hisse ve ahlâka malik olmıyan ve ellerinde nâmütenahî kuvvet ve iktidar bulunan bazı adamların ellerinden kurtulamıyarak ben, size karşı en küçük bir alâkamdan şüphe edildiği takdirde merhametsizce mahvedebilecekleri ben, sizi kurtarmak için, her şeyi istihkara biran bile tereddüt etmedim... Ah! Biliyorum, sizin kalbiniz başkasına aittir... Fakat ne çıkar! Bana bakın, d'Assas, ben de gencim, ben de güzelim... Sonra, ben sizden ne istiyorum?.. Hiç bir şey!... Evvelâ yaşayın, sizi gömmek istedikleri mezardan çıkın, sonra bakarız... Biliyorum, biliyorum ki, sizinki gibi bir kalp, kendisini bir defa verince, bir daha kolay kolay geri alınmaz... Fakat ben sizi, o kadar seviyorum ki,.. Görüyorsunuz... Kendimi feda etmekte biran bile tereddüt etmedim... Sonra, size öyle bir şefkat ve sadaket göstereceğim ki... Öyle mütevazı, öyle itaatkâr olacak, sizin hayatınızda o kadar az yer işgal edeceğim ki... Sizi öyle yükseltecek, sizi öyle şeref ve şöh-

üstü başı karmakarışık ve saçları dağınık olduğu halde apartımanından çıkarak, sür'atle d'Assasın odasına doğru yürüdü ve kapıyı vurarak, içeriye girmeden seslendi:

— Şövalye, çok rica ederim, hemen odama gelin, size söyliyecek mühim bir şeyim var.

Dö Marse cevap beklemeden, ayni süratle apartımanına döndü. Şövalye de, bu garip davetten oldukça şaşırmış bir vaziyette hemen onun arkasından odadan çıktı.

Şövalye, zabitin apartımanına girdi ve salonda hiç kimseyi görmeyince, sakin bir halde, yatak odasına doğru yürüdü.

Fakat bu odanın, ardına kadar açılmış olan kapısı önünde, hayretinden ve ayni zamanda, iki adım ötesinde kopan, infial ve heyecan dolu bir çığlıktan yerinde dona kaldı.

Odanın ortasında duran karyolada çarşaf ve yastıklar karmakarışıktı. Bir aynanın önünde, ayakta ve yarı çıplak bir halde duran genç ve çok güzel bir kadın, yüzünü gizlemeğe çalışarak şaşkın bir vaziyette, alelâcele giyinmeğe çalışıyordu. D'Assas'ı olduğu yerde durdurmuş olan çığlığı bu kadın koparmıştı. Bir köşede de, koltuğun içinde, hemen hemen yarı çıplak kılıkla baron oturuyor ve dudaklarında, müstehzi bir hal vermeğe çalışmasına rağmen, azap ifade eden bir tebessüm dolaşıyordu.

Bu sırada, hicap ve şaşkınlıktan kıpkırmızı kesilmiş olan genç kadın da, d'Assasa:

— Yalvarırım, mösyö girmeyin! ...

Diye bağırıyor ve hiddetle infial dolu bir sesle de Marseye hitaben ilâve ediyordu:

— Sefil! Bu yaptığınız bir alçaklıktır. Bir kadının itimadını bu şekilde suiistimal etmek.. Adî!. Alçak!...

İşte d'Assas'ın seri bir nazarla gördüğü ve duyduğu şeyler.

Şövalye, bu genç kadının yalvarışı önünde, süratle iki adım gerilemiş ve, sözlerine hususî bir güzellik veren bir zarafetle şöyle demişti:

— Matmazel, cidden mahcubum ve affımın kabulünü rica ederim!..

Sonra barona döndü ve soğuk, ayni zamanda keskin bir sesle ilâve etti:

— Evinizde bir kadını kabul etmek şerefine nail olduğunuz zaman oraya başka birisini çağırmak cesaretini göstermenize cidden hayret ediyorum. Bunlar bir asilzade veya centilmenin değil, ancak bayağı insanların yapabileceği hareketlerdir.

Şövalye, bu sözler üzerine, suratına bir şamar gibi inen hakaretten kudurmuşa dönerek titriyen Marsenin cevabını beklemeden topukları üstünde dönerek dışarıya çıktı.

Fakat hayret içinde yerinden fırlamış olan Marse sofada ona yetişti ve dişlerini gıcırdatarak, çehresi sapsarı kesilmiş olduğu halde bağırdı:

— Pek çabuk kaçtınız, ahlâk dersi veren mösyö!.. Bu söylediklerinizi kılıcımın önünde tekrar edip edemiyeceğinizi cidden merak ediyorum. Tabiî serbest olsaydınız!. .

— Eğer serbest olsaydım, terbiyesiz adam, lâyık olduğunuz dersi çoktan alırdınız. Fakat kılıçla değil, sopayla, çünkü uşaklara sopayla ceza verilir ve çünkü siz bir kadına hakaret etmekle, en adî bir uşak gibi hareket ettiniz.

Baron müthiş bir asabiyet içinde görünüyordu. Kendisine oynatılmış olan rolün adiliğini pekâlâ idrak ediyordu ve bundan mütevellit derin hiddet ve asabiyeti, içinde bir aksülâmel uyandıracak olan şiddetli bir mücadele ve dövüşle teskin etmek istiyordu. Bu arzu, onda gayet tabiî olarak, her insanda olduğu gibi, gayri şuurî bir halde mevcuttu.

Şövalyenin gayet sakin bir sesle söylediği son sözler üzerine Marse, kı-

BAKER
Mağazasının sattığı elbiseler
1 — Pek mükemmel
2 — Pratik
3 — Gayet Şık
4 — Çok Ucuz
Kostümlerin zengin çeşitleri her yerden iyi ve ucuz fiatlarla satılmaktadır.

DOKTOR ÇİPRUT
Cildiye ve Zührevive mütehassısı
Beyoğlu Yerli Mallar Pazarı arkasında Po sokağı köşesinde Meymenet apartımanı. Tel: 43353

Dr. Irfan Kayra
Röntken Mütehassısı
Hergün öğleden sonra saat 3 ten 7 ye kadar Belediye, Binbirdirek Nuriconker sokakta Aslaner apartıman No. 8-10

Doktor Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
Dahiliye Mütehassısı
Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2,5 tan 6 ya) kadar İstanbuda Divanyounda (104) numaralı hususî kabinesnde hastalarını kabul der. Salı, cumartesi günleri sabah "9,5 — 12„ saatleri hakikî fukaraya mahsustur. Muayenehane ve ev telefonu: 22398.

Venüs Kremi
Terkibindeki hususî maddeyi hayatiye dolayısiyle cildi besler, teravetini arttırır. Yeni bir ten yaratır. Venüs Kremi asrî kadın güzelliğinin bir tılsımıdır.

Venüs Pudrası
Terkibi altın kremli 24 saat havalandırılmış fevkalâde ince ve hafif Venüs pudrasile tuvalet gören bir cilt dünyanın en taravetli güzelliğini ifade eder.

Venüs Allığı
Her cildin rengine göre çeşitleri mevcuttur. Yüze sürüldüğünde cilde fevkalâde tabiî bir renk verir; teni bozmaz; güzelleştirir.

Venüs Ruju
Son moda ve gayet cazip renklerile kullananları hayrete düşürür. Dudaklarda 24 saat sabit kalır. Şık ve kibar familyaların kullandıkları yegâne rujdur.

Venüs KİRPİK Sürmesi
Asla yayılmaz ve gözlere zarar vermez. Venüs sürmesile tuvalet gören kirpikler büyür ve güzelleşerek kalplere ok gibi saplanır.

Avcılara Müjde:

Barut Fiatları Ucuzladı

1 Haziran 1938 tarihinden itibaren tatbik edilmek üzere Kara Av Barutu satış fiyatlarında aşağıda yazılı tenzilât yapılmıştır.

Kara Av Barutları İnhisar bayileri tarafından memleketin her tarafında aşağıdaki fiyatlarda satılacaktır:

		Eski fiyat	*Yeni fiyat*
		Kuruş	*Kuruş*
Birinci nevi			
Av Barutu 500	Gramlık kutu içinde...	115	110
: : 250	: : :	60	55
İkinci nevi			
Av Barutu 500	Gramlık kutu içinde...	95	90
: : 250	: : :	*50*	*45*
: : 100	: : :	*22.50*	*18*

Nezle hastalıkların kara habercisidir
GRİPİN
Bir kale gibi sizi müdafaa eder!

Gripin nezleyi ve gripi geçirir, hararetı düşürür.
Baş ve diş ağrılarına, romatizma sancılarına, sinir ve adalelerdeki ıstırablara karşı en kıymetli deva Gripindir
Havaların çok karışık ve tehlikeli olduğu günlerde sıhhatinizi korumak için şüphesiz Gripin kullanmalısınız.
İcabında günde 3 kaşe alınabilir. İsmine dikkat. Taklitlerinden sakınınız.
Ve Gripin yerine başka bir marka verirlerse şiddetle reddediniz.

Kiralık köşk
Bostancıda Adalara karşı geniş 7 oda, telefonu, 2 dönüm bağı ile 3 dönüm muhtelif meyvası olan sırasında 2 bölük kullanılabilen bir köşk kiralıktır.
Taliplerin tel. 44688 de Bay Rifata veya Bostancıda Kasaplar No. 27 ye müracaatları.

lıcını çekmek için, gayri şuurî bir jest yaptı, fakat kılıcını belinde bulamadığı için elini kaldırdı.

Fakat şövalye, bu eli, üzerine inmede nevvel, havada yakaladı, ayni zamanda baronun diğer elini de bileğinden kavradı ve müthiş bir kuvvetle onun her iki elini de bükmeğe başladı.

Baron ıstırap içinde inledi. Fakat şövalye, onu bırakmadı, Marseyi dizleri üzerine yere yıkılmağa mecbur edinciye kadar, onun bileklerini büktü ve nihayet, onu, bu istediği küçük vaziyete soktuktan sonra, hiç kızmadan, dudaklarında hafif bir tebessümle şöyle dedi:

— Bir uşak adiliğinden evvel, sizin ayni zamanda alçaklığa da malik olacağınız gayet tabiiydi. Siz bir mahpusu, sizin iktidarınız altında bulunan bir insanı tehdit ediyorsunuz.. Ne iğrenç bir şey.. Haydi, gidin, sizi müstahak olduğunuz dersten bile muaf addediyorum!

D'Assas, sert bir hareketle onu iki adım öteye yuvarladı.

Tam bu sırada, alelâcele ve gelişi güzel giyinmiş olan hizmetçi de sofaya geldi ve heyecan içinde titriyen mahzun bir sesle şöyle dedi:

— İşte hakikî bir centilmen... Teşekkür ederim, şövalye!

Bu sözler, bunları telâffuz edenin giydiği elbiselerle garip bir tezat teşkil eden kibar bir tavır ve nezaketle söylenmişti.

Sonra genç kadın Barona doğru döndü ve ezici bir istihfafla ilâve etti:

— Beni, kabule mecbur ettiğiniz... Şartları yerine getirdim, mösyö! Bilmukabele, sizin de sözünüzde durup durmıyacağınızı sorabilir miyim?

Bu sözlerin ifade ettiği şüphe, Marsenin sararmış çehresine inen bir şamar gibiydi.

Baron bu aralık kendisini toplamıştı. Mahpusun vermiş olduğu ders onun üzerinde soğuk bir duş tesiri yapmış ve hareketlerini sözlerini iyice takdir etmesine vesile olmuştu. Bunun içindir ki mahçup bir tavırla cevap verdi:

— Size söz vermiştim, madmazel. Binaenaleyh, mösyöyle görüşebilirsiniz... Tabiî o razı olursa..

DAssas hayretle sordu.

— Benimle görüşmek istiyorsunuz?. Son derece müteheyyiç bulunan hizmetçi, konuşacak halde olmadığı için, başile evet cevabı verdi.

Şövalye de, ona yol vererek devam etti:

— Emrinize âmadeyim, madmazel buyurun!

Marse de:

— Bir dakika durun, mösyö, dedi. Biraz evvel kendimi kaybettim; bunun için, yalnız bunun için, affınızı rica ederim.. İşin üst tarafına gelince, buradan çıktığınız gün sizden soracağım bir hesabımız var... Buradan çıkıp çıkmıyacağınızı bilmiyorum. Fakat inanın ki, sırf hesabımızı görmek için, serbest kalmanızı şimdi candan temenni ediyorum.

— Çok şükür, Baron!.. Ben de sizi temin ederim ki, sizin kadar benim de biran evvel görmek istediğim bu hesabın hallinde sizi fazla fazla bekletmemek maksadiyle, buradan biran evvel kurtulmak için elimden gelen her şeyi yapacağım.

Dö Marse eğildi. D'Assas da, heyecan içinde bekliyen hizmetçiye dönerek:

— Madmazel, lûtfen gelin...

Dedi ve ikisi beraber şövalyenin odasına girerlerken Marse de kendi apartımanına döndü.

D'Assas odasına gelince, koltuğa oturdu. Hizmetçiye de bir yer gösterdi ve gülümsiyerek sordu:

— Haydi bakalım, güzel yavrum, nedir bana söyliyeceğiniz mühim şeyler?..

Şövalyenin tavır ve hareketleri, istihfafıâmiz olmamakla beraber, hürmetkâr da değildi ve biran evvel kendisi için düello dahi kabul ettiği bu kadına karşı hürmet gösteren şövalyedeki bu anî tahavvülden hayret duyacak olanlara şunu hatırlatalım ki o devirde ev işlerinde istihdam edilenler başkalarının hiçe saydıkları aşağı mahlûklardı.

Bu hiçte vazıh olmıyan nüans sahte hizmetçinin nazarlarından kaçmadı ve genç kadın serzenişkârane bir tavırla cevap verdi:

— Ah! Şövalye, beni şüphesiz istihfaf ediyorsunuz... Bunun sebebi de.... Biraz evvel gördüğünüz şeydir!..

— Bunu nereden aklınıza geiriyorsunuz, kızım?..

— Tavırlarınız biraz evvelki tavırlarınıza hiç te benzemiyor, şövalye.

Şövalye, kendisine has bir samimiyetle cevap verdi:

— Çünkü siz biraz evvel, bir terbiyesizin hakaretine uğrayan bir kadındınız ve ben, sizin yardımınıza gelmekle, gayet tabiî olarak size hürmet gösterdim. Halbuki şimdi...

— Şimdi ise, ben gene asıl vaziyetime avdet ediyorum.... Yani mütevazı bir hizmetçiyim ve sizin sınıfınıza mensup bir insanın benim vaziyetimde bulunanlara karşı gösterdikleri muameleden başka bir muameleye müstahak değilim... Öyle değil mi?...

Şövalye, biraz evvel gördüğü vaziyet dolayısile ahlâkı hakkında yüksek mutalebatından ve üstelik bu garip hizmetçinin, sanki kendisiyle ayni seviyedeymiş gibi, kendisine "mösyö„ diye hitap etmeyip, sadece unvanile hitap etmesinden oldukça hayret duymuş bir halde cevap verdi:

— Fakat... İtiraf edeyim ki öyledir..

— Görünüş insanı ekseriya aldatır.

— Şu halde, madem ki siz görünüşte olduğunuz gibi değilsiniz, bunu lûtfen söyleyin...

— Evet, şövalye, ben kıyafetimin gösterdiği seviyede bir kadın değilim, fakat...

Şövalye derhal ayağa kalkarak:

— Madam, dedi, bu kâfi... Saklamak istediğiniz asıl şahsınızı sormuyorum.. Bu hususta istediğiniz gibi hareket edersiniz... Maamafih size şunu da söylemek mecburiyetindeyim ki, mertlik ve ketumiyetçe tamamile emniyet edebilirsiniz.

— Bunu biliyorum, bunun içindir ki Sırası geldiği zaman... Kendimi tanıtacağım...

Şövalye eğilmekle iktifa etti ve bu meçhul kadının, izahatını vermesini bekledi.

Genç kadın, kendi kendine konuşuyormuş gibi devam etti:

— Beni buanda âdeta felce uğratan şey, bu sefil zabitin beni soktuğu bayağı ve düşkün vaziyettir.

Bu sözler öyle samimî bir ıztırap ifadesile söylenmişti ki, gayri ihtiyarî mütehassis olan şövalye bağırdı:

— Hiç çekinmeden konuşun, madam! Size yemin ederim ki, ima ettiğiniz, tesadüfü her zaman için unuttum. Sizi hiç bir zaman görmedim... Ve sizi ancak, bu odaya gelmek şerefini bana bahşettiğiniz andan itibaren tanıyorum.

— Teşekkür ederim, şövalye... Siz cidden mert, âlicenap ve... Yüksek kalplisiniz.. Tıpkı sizi tahayyül ettiğim gibi... Fakat, ayrılım ne kadar büyük olursa olsun, size şunu söylemeliyim ki, bu hakaret ve düşüklüğe, ben sırf sizin için katlandım.

Şövalye hayret ve dehşet içinde bağırdı:

— Benim için mi?

— Evet.. Sizin için!.. Sizi her ne bahasına olursa olsun görmem lâzımdır ve bu sefil, bundan istifade etti... Ah! Fakat bu sefili elbet bulacağım ve o zaman...